

***Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen
raportteja 213***

***Pellervo Economic Research Institute
Reports 213***

**METSÄNOMISTAJIEN NÄKEMYKSIÄ
METSÄTALouden KANNATTAVUUDESTA JA
PUUN TARJONNASTA VUOTEEN 2015**

**Tapio Tilli
Anna-Kaisa Rämö
Marjo Maidell
Ritva Toivonen
Laura Kärki**

Helsinki 2009

Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos PTT
Eerikinkatu 28 A
00180 Helsinki
Puh. 09-348 8844
Fax. 09-3488 8500
Sähköposti econ.res@ptt.fi

ISBN 978-952-224-015-6 (NID)
ISSN 1456-3215 (NID)
ISBN 978-952-224-016-3 (PDF)
ISSN 1796-4776 (PDF)
Helsinki 2009

Tapio Tilli – Anna-Kaisa Rämö – Marjo Maidell – Ritva Toivonen – Laura Kärki. 2009. METSÄNOMISTAJIEN NÄKEMYKSIÄ METSÄTALOUDEN KANNATTAVUUDESTA JA PUUN TARJONNASTA VUOTEEN 2015. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja nro 213. 125 s. ISBN 978-952-224-015-6 (NID), ISSN 1456-3215 (NID), ISBN 978-952-224-016-3 (PDF), ISSN 1796-4776 (PDF).

Tiivistelmä: Metsänomistajat käyttävät yleisimmin puun hintakehitystä mittarina arvioidessaan metsätalouden kannattavuutta. Seuraavaksi yleisimpiä mittareita ovat puun myyntitulot, metsätalouden nettotulos ja metsätalouden menot. Tulokset käyvät ilmi metsänomistajille kohdistetusta postikyselystä, johon vastasi 1 127 metsänomistajaa. Kyselyn vastausprosentiksi muodostui 38 %. Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 52 % arvioi oman metsätaloutensa olevan tällä hetkellä kannattavaa. Kannattavuutta pidettiin tutkimuksessa tärkeänä, mutta vain murto-osa olisi valmis luopumaan metsänomistuksestaan, mikäli metsätalous ei olisi kannattavaa. Metsänomistajien puun tarjonnassa ei ole tapahtumassa suuria muutoksia vuoteen 2015 mennessä. Noin kaksi kolmasosaa metsänomistajista myi puuta vuosina 2004–2006 ja samansuuruisella osalla metsänomistajista on puun myyntiaikomuksia myös tulevinä vuosina. Ne metsänomistajat, eli noin yksi kolmannes, joilla ei ole puunmyyntiaikomuksia, keskeisimmäksi syyksi puun myynnistä pidättäytymiseen oli hakkuumahdollisuuksien puute. Keskimääräistä ahkerampia puun myyjiä ovat maa- ja metsätalousyrittäjät, isojen tilojen omistajat, metsäsuunnitelman hankkineet tilat ja metsänomistustaan lisäävät henkilöt.

Avainsanat: *Metsätalouden kannattavuus, puun tarjonta, puun hinta*

Tapio Tilli – Anna-Kaisa Rämö – Marjo Maidell – Ritva Toivonen – Laura Kärki. 2009. PRIVATE FOREST OWNERS' VIEWS ON FORMS OF PROFITABILITY OF THEIR FORESTRY AND ROUNDWOOD SUPPLY DURING THE YEAR 2015. Pellervo Economic Research Institute Reports No. 213. p. 125. ISBN 978-952-224-015-6 (NID), ISSN 1456-3215 (NID), ISBN 978-952-224-016-3 (PDF), ISSN 1796-4776 (PDF).

Summary: Price development of roundwood is the most common measure of profitability used by the Finnish private forest owners (NIPFs). Other common measures are earnings of wood sales, net profit of forestry, and expenses on forestry. The results are based on a mail survey among Finnish private forest owners. The data consists of about 1,127 accepted responses (response rate 38 %). Own forestry was assessed profitable at present by 52 % of NIPFs. Though NIPFs regard profitability as important, only a small part of them would be willing to give up the ownership, if forestry was not profitable. There are not any remarkable changes to be expected in NIPFs' wood supply by the year 2015. About two thirds of NIPFs have sold wood during 2004 to 2006 and an equal share has intentions to supply wood in the next few years. The remaining third of NIPFs, who has not any intentions to supply wood, named lack of logging potential as the main reason for refraining from selling. Other common reasons were need for saving logging potential, unsatisfactory price of wood and no need for extra income. By socio-economic groups farmer NIPFs are the most active suppliers. Also large forest estates, estates that have forest plan and NIPFs that are increasing their forest possession are as wood suppliers more active than average.

Key words: *Profitability of forestry, wood supply, wood prices*

ESIPUHE

Suomalainen metsätalous on vuosikymmenien ajan perustunut kannattavaan toimintaan. Kannattavuus muodostaa metsätalouden selkärangan, joka mahdollistaa metsätalouden harjoittajien taloudellisen toiminnan ja luo perustan muille metsäsektorin toimijoille. Metsätalouden kannattavuutta seurataan vuosittain koko maan tasolla ja suuraluetasolla. Sen sijaan on ollut epäselvää, miten yksittäiset metsänomistajat mittaavat tai arvioivat oman metsätaloutensa kannattavuutta.

Tässä tutkimuksessa selvitetään millaisena metsänomistajat näkevät oman metsätaloutensa kannattavuuden ja millä mittareilla metsänomistajat arvioivat oman metsätaloutensa kannattavuutta. Lisäksi tutkimuksessa selvitetään metsänomistajien lähitulevaisuuden puun myyntiaikomuksia. Tutkimus on osa Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen ja Työtehoseuran yhteistä tutkimushanketta. Tutkimusta on rahoittanut maa- ja metsätalousministeriö. PTT kiittää ministeriötä saamastaan tuesta.

Tutkimuksen ohjausryhmän ovat muodostaneet johtaja Kaarlo Ouni (Pirkanmaan metsäkeskus), johtaja Anna Rakemaa (Kaakkois-Suomen metsäkeskus), metsäasiantuntija Jouni Väkevä (Metsäteollisuus ry), tutkimuspäällikkö Erno Järvinen (Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto MTK), johtaja Marko Mäki-Hakola (Länsi-Suomen metsänomistajaliitto), ylitarkastaja Niina Riissanen (Maa- ja metsätalousministeriö), vanhempi tutkija Harri Hänninen (Metsäntutkimuslaitos), professori Heimo Karppinen (Helsingin Yliopisto) sekä aluepäällikkö Heli Mutkala-Kähkönen (Länsi-Suomen metsänomistajaliitto). Tutkimuksen tekijät haluavat kiittää kaikkia edellä mainittuja henkilöitä saamistaan kommentteista ja arvokkaasta asiantuntija-avusta tutkimuksen aikana. Kiitämme myös Pekka Ripattia ja Anna-Maija Kirkkaria Työtehoseurasta hyvin sujuneesta yhteistyöstä. Lisäksi haluamme kiittää lämpimästi kaikkia tutkimukseen osallistuneita metsänomistajia sekä muita tutkimuksen valmistumiseen myötävaikuttaneita henkilöitä.

Helsingissä tammikuussa 2009.

Pasi Holm
toimitusjohtaja

Paula Horne
tutkimusjohtaja

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ.....	1
SUMMARY.....	5
1. JOHDANTO.....	9
1.1. Tausta.....	9
1.2. Tavoite.....	15
2. AINEISTON HANKINTA.....	16
2.1. Perusjoukko ja otos.....	16
2.2. Kyselyn toteutus.....	16
2.3. Metsänomistajien taustapiirteet.....	17
2.3.1. Metsänomistajia kuvaavat piirteet.....	17
2.3.2. Metsätiloja kuvaavat piirteet.....	19
2.4. Postikyselyn kato.....	21
2.5. Analyysimenetelmät.....	24
3. TULOKSET.....	25
3.1. Metsänomistuksen tavoitteet ja merkitys.....	25
3.1.1. Tavoitteet.....	25
3.1.1.1. Tavoiteulottuvuudet.....	27
3.1.1.2. Tavoiteryhmät.....	28
3.1.2. Merkitys.....	31
3.1.2.1. Merkitysulottuvuudet.....	33
3.1.2.2. Merkitysryhmät.....	34
3.1.3. Tavoitteiden ja merkityksen välinen yhteys.....	38
3.2. Metsätalouden kannattavuus.....	43
3.2.1. Metsänomistajien mielipiteitä kannattavuudesta.....	43
3.2.2. Metsänomistajien arvio metsätalouden kannattavuudesta tällä hetkellä ja vuonna 2015.....	48
3.2.3. Metsänomistajien käyttämät kannattavuusmittarit.....	53
3.2.4. Metsätalouden kannattavuus verrattuna muihin sijoitus- kohteisiin.....	61
3.2.5. Mistä metsänomistajat saavat tietoa metsätalouden kannattavuudesta.....	64

3.3.	Metsänomistajien puunmyyntiaikeet	67
3.3.1.	Puun myynnit vuosina 2004-2006.....	67
3.3.2.	Metsänomistajien arviot puun hintakehityksestä vuosina 2007-2009	70
3.3.3.	Puun myyntiaikeet vuosina 2007- 2009	72
3.3.4.	Syitä puun myyntiin ja myymättömyyteen	77
3.3.5.	Puun myyntiaikeet vuosina 2010-2015	78
4.	YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT	84
4.1.	Yhteenveto.....	84
4.2.	Päätelmät	89
	LÄHTEET	93
	LIITTEET	95

TIIVISTELMÄ: METSÄNOMISTAJIEN NÄKEMYKSIÄ METSÄTALOUDEN KANNATTAVUUDESTA JA PUUN TARJONNASTA VUOTEEN 2015

Tutkimuksen tavoite ja aineisto

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää postikyselyn avulla miten metsänomistajat mittaavat tai arvioivat metsätaloutensa kannattavuutta. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin metsänomistajien puunmyyntiaikomuksia lähitulevaisuudessa. Näiden taustaksi tutkimuksessa selvitettiin metsänomistuksen tavoitteita ja merkitystä metsänomistajille.

Tutkimuksen perusjoukon muodostivat kaikki metsänhoitomaksua maksavat yksityismetsänomistajat Suomessa, yhteensä noin 260 000 metsänomistajaa. Perusjoukosta poimittiin systemaattisella satunnaisotannalla 3 000 metsänomistajan otos, jolle kyselylomake lähetettiin maaliskuussa 2007. Hyväksytyjä vastauksia kyselyyn saatiin 1127 kappaletta. Vastausprosentti oli 38 prosenttia. Tutkimuksen metsänomistajien ja metsätilojen taustapiirteet poikkesivat jonkin verran aiemmissä tutkimuksissa saaduista tuloksista, joten tutkimustulokset ovat suuntaa-antavia ja niiden yleistämisessä koko metsänomistajakuntaa koskeviksi tulee olla varovainen.

Puun hintakehitys on käytetyin kannattavuusmittari

Metsänomistajista 18 prosenttia ei mittaa metsätaloutensa kannattavuutta millään tavalla. Metsätalouden kannattavuutta mittaavilla vastaajilla käytetyin kannattavuusmittari oli puun hintakehitys, jota käytti 90 prosenttia vastaajista. Seuraavaksi yleisimpiä mittareita olivat puun myyntitulot, metsätalouden nettotulos ja metsätalouden menot. Suhteellisen kannattavuuden mittaaminen oli selvästi harvinaisempaa. Tämä johtuu ehkä siitä, että esimerkiksi metsään sitoutuneen pääoman tuoton laskeminen on selvästi vaativampaa kuin metsätalouden nettotuloksen laskeminen. Metsänomistajia ei ole myöskään ohjeistettu esimerkiksi metsäsuunnitelman yhteydessä metsän suhteellisen kannattavuuden laskentaan. Tämä tulisikin korjata tulevaisuudessa. Mikäli metsänomistajilla olisi välineitä seurata pääoman tuottoa omalla metsätalalla, sillä olisi luultavasti puun tarjontaa lisäävä vaikutus.

Metsätalouden kannattavuus koettiin hyväksi

Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 52 prosenttia arvioi oman metsätaloutensa olevan tällä hetkellä kannattavaa. Vuoteen 2015 mennessä omaa metsätalouttaan kannattavana pitävien osuus nousi 60 prosenttiin. Metsäalan koon kasvu lisäsi niiden metsänomistajien osuutta, jotka pitivät metsätalouttaan hyvin kannattavana. Sen sijaan metsänomistajan iän lisääntyminen lisäsi niiden metsänomistajien osuutta, jotka pitivät metsätalouttaan huonosti kannattavana. Oman metsätaloutensa lisäksi metsänomistajat näkevät myös metsätalouden yleisesti olevan Suomessa kannattavaa. Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 64 prosenttia arvioi metsätalouden kannattavan Suomessa hyvin tällä hetkellä.

Metsien hoidosta ei luovuta kannattavuuden heikentyessä

Kannattavuutta pidettiin tutkimuksen mukaan tärkeänä, mutta vain murtoosa olisi valmis luopumaan metsänomistuksestaan, mikäli metsätalous ei olisi kannattavaa. Isot tilat pitivät metsätalouden kannattavuutta tärkeämpänä kuin pienet tilat. Pienillä tiloilla korostui polttopuiden saannin tärkeys. Tämä sopii yhteen aiemmissa tutkimuksissa tuloksiin, joiden mukaan metsänomistukseen liittyy myös paljon muita kuin taloudellisia arvoja. Tämän tutkimuksen mukaan valtaosa metsänomistajista ei aio tinkiä myöskään metsänhoidosta, vaikka metsätalouden kannattavuus olisi huono.

Metsää osataan verrata vaihtoehtoisten sijoituskohteiden tuottoon

Tutkimuksen mukaan metsänomistajat asemoivat keskimäärin varsin hyvin metsänomistuksen tuoton suhteessa vaihtoehtoisiin sijoituskohteisiin. Mitä koulutetumpia metsänomistajat olivat, sitä useampi heistä arvioi pörssiosakkeiden, asuntosijoituksen ja rahastosijoituksen kannattavan paremmin kuin oma metsätalous. Palkansaajat arvioivat keskimääräisesti muita ammattiryhmiä useammin, että asuntosijoitus kannattaa omaa metsätaloutta paremmin. Sen sijaan maa- ja metsätalousyrittäjät ja eläkeläiset uskoivat keskimääräistä useammin oman metsätalouden kannattavan paremmin kuin asuntosijoitus. Arvio metsätalouden kannattavuudesta suhteessa muihin sijoituskohteisiin nousi tilakoon kasvaessa.

Keskeisin syy olla myymättä puuta on hakkuumahdollisuuksien puute

Metsänomistajien puun tarjonnassa ei ole tapahtumassa suuria muutoksia vuoteen 2015 mennessä. Noin kaksi kolmasosaa metsänomistajista myi puuta vuosina 2004–2006 ja samansuuruisella osalla metsänomistajia on puun myyntiaikomuksia myös tulevana vuosina. Ne metsänomistajat, joilla ei ole puunmyyntiaikomuksia, eli noin yksi kolmannes metsänomistajista, ilmoittivat keskeisimmäksi syyksi puun myynnistä pidättäytymiseen hakkuumahdollisuuksien puutteen. Muina keskeisinä syinä olivat halu säästää metsän hakkuumahdollisuuksia, puun epätydyttävä hinta ja rahantarpeen puuttuminen. Mikäli hakkuumahdollisuuksien puuttuminen on todellista, näiden metsänomistajien aktivoiminen puukauppaan on mahdotonta.

Maanviljelijät aktiivisia puun myyjiä

Miehet ovat naisia keskimääräistä ahkerampia puun myyjiä ja maa- ja metsätalousyrittäjät ovat eri ammattiryhmistä aktiivisimpia puumarkkinoilla. Metsän yhteisomistusmuodoista perikunnat olivat kyselyn mukaan passiivisia puun myyjiä. Sen sijaan yhtymät myivät puuta likimain saman verran kuin yksinomistuksessa olevat tilat. Tulos tukee aiemmin eri yhteyksissä esille tullutta asiaa, että perikunta tulisi olla välivaiheen metsänomistusmuoto ja metsänomistajia tulisi kannustaa purkamaan perikunta.

Keskimääräistä aktiivisempia puun myyjiä ovat myös isot tilat, metsäsuunnitelman omaavat tilat ja metsänomistustaan lisäävät henkilöt. Sitä vastoin metsänomistajan iän lisääntyessä myyntiaktiivisuus laskee ja epävarmuus tulevista myynneistä lisääntyy. Tulosten perusteella metsätilojen koon kasvattamista tulisi kannustaa. Lisäksi metsäsuunnittelua tulisi entisestään lisätä ja iäkkäitä metsänomistajia houkutella luopumaan metsänomistuksestaan joko myymällä tila tai siirtämällä se perillisilleen sukupolvenvaihdoksella.

Metsänomistajat jakautuvat metsän merkityksen suhteen eri ryhmiin

Metsäteollisuuden puuhuollon ja metsien aktiivisen hoidon kannalta keskeisin ryhmä ovat ne metsänomistajat, joille metsä merkitsee sijoituskohdetta ja tulolähdettä. Ryhmään kuuluu 38 prosenttia metsänomistajista ja liki puolet

yksityismetsien pinta-alasta. Ryhmään kuuluvat metsänomistajat ovat 50–60-vuotiaita eli keskimääräistä nuorempia. He ovat tyypillisesti maa- ja metsätalousyrittäjiä ja heidän tilakokonsa on keskimääräistä suurempi. Ryhmän metsänomistajat ovat myyneet selvästi keskimääräistä aktiivisemmin puuta ja aikovat myös jatkossa olla keskimääräistä aktiivisempia puun myyjiä.

Toinen metsäasioissa aktiivinen ryhmä ovat toiminnalliset metsänomistajat (22 prosenttia metsänomistajista ja yksityismetsien pinta-alasta). Heille metsänomistuksessa on merkityksellistä metsänhoitotöiden teko ja oman työn jäljen näkeminen. Heidän ikähaitarinsa on suuri vaihdellen 50–70-vuoteen. Ryhmän metsänomistajat näkevät oman metsätaloutensa kannattavuuden selvästi heikompana kuin edellinen taloudellisia asioita painottava ryhmä. Puun myyjinä he ovat keskimääräistä ahkerampia. Metsänomistajina ryhmä on tärkeä myös erityisesti siksi, että omatoimisuus metsänhoitotöissä on työvoiman niukkuuden vuoksi tärkeää.

Liki kolmanneksella (27 prosenttia) metsänomistajista metsien käytössä korostuu virkistys ja luonnonsuojelullinen merkitys. Nämä metsänomistajat ovat 60–70-vuotiaita eli keskimääräistä vanhempia, eläkeläisiä, kaupungissa asuvia ja hyvätuloisia. Heidän osuutensa yksityismetsien pinta-alasta on 17 prosenttia eli he ovat keskimääräistä pienempien tilojen omistajia. Heistä vain 38 prosenttia kokee oman metsätaloutensa kannattavaksi. Lisäksi he myyvät selvästi keskimääräistä vähemmän puuta. Metsäteollisuuden puuhuollon ja metsien hoidon kannalta ryhmä on kuitenkin kokonsa puolesta tärkeä. Ryhmän metsänomistajilla on metsänomistukselleen selvä merkitys ja heidän aktivoimisensa puunmyynteihin edellyttäisi vaihtoehtoisia metsänkäsittelymuotoja ja uudenlaista asiakaslähtöistä metsäneuvontaa.

Neljäs ryhmä ovat metsänomistajat, joille metsällä ei ole selkeää merkitystä (13 prosenttia metsänomistajista ja 12 prosenttia yksityismetsien pinta-alasta). He ovat tyypillisesti korkeasti koulutettuja, hyvätuloisia, tilan ulkopuolella asuvia ja heillä on keskimääräistä pienempi tila. He näkevät oman metsätaloutensa keskimääräistä useammin huonosti kannattavaksi ja myyvät vähemmän puuta. Ryhmä on metsäteollisuuden puuhuollon kannalta ongelmallinen, koska metsätalous ei kiinnosta ja metsällä ei ole heille selkeää merkitystä. Ryhmän aktivoiminen puun myynteihin tai metsätalouden harjoittamiseen on luultavasti vaikeaa. Tälle ryhmälle tulisikin kehittää kannustimia, joiden avulla he luopuisivat metsänomistuksestaan.

SUMMARY ON PRIVATE FOREST OWNERS' VIEWS ABOUT PROFITABILITY OF FORESTRY AND WOOD SUPPLY UP TO 2015

Purpose and data of the study

The purpose of the study was to examine, how non-industrial private forest owners (NIPFs) measure and evaluate the profitability of their forestry. Further, the study focuses on NIPFs' intentions to supply roundwood during the next few years. As background factors, objectives of the forest ownership were also examined.

The population of the survey study consists of forest estates of all Finnish NIPFs and heirs with forestry fee obligation, about 260,000 forest estates in total. A systematic random sample of 3,000 NIPFs was extracted from the population. The NIPFs of the sample received a questionnaire by mail in January 2007. The number of acceptable responses totalled 1,127 accounting for 38% of the final corrected sample. The background characteristics of the NIPFs and forest estates differ to some extent from those of earlier studies. Consequently, the results of the study are indicative and generalizations should be made with caution.

Price development of roundwood is the most common measure of profitability

About 18% of NIPFs do not measure the profitability of their forestry at all. Among the NIPFs measuring the profitability, the most commonly used instrument is price development of roundwood. It was used by 90% of those respondents. Quite common measures used were earnings of wood sales, net profit of forestry, and expenses on forestry. Measuring the relative profitability of forestry appears to be more unusual. This may be due to the fact that calculating of the profit on tied equity of forest is clearly more demanding than calculating of the net profit of forestry. Moreover, the forest plan does not include any guidance for NIPFs to calculate the relative profitability of forestry. This should be redressed in the future. If NIPFs had

instruments to follow the profits on capital of their own forest estate, it would probably result in increased wood supply.

Profitability of forestry is considered good

Own forestry was assessed to be profitable at present by 52% of NIPFs. The share increased to 60% when NIPFs were asked to assess the profitability by the year 2015. Growth of forest area increases the share of NIPFs that assess their forestry very profitable. Instead, higher age increases the share of NIPFs that assess the profitability of their forestry poor. Besides their own forestry NIPFs regard forestry in general as profitable in Finland: 64% of NIPFs considered forestry generally profitable at present in Finland.

Impaired profitability does not mean giving up forest management

Though NIPFs regard profitability as important, only a small part of them would be willing to give up the ownership, if forestry was not profitable. Profitability of forestry is more important to owners of large forest estates than to those with smaller estates. On small estates the importance of firewood procurement was emphasized. This is in line with the results of earlier studies, which indicate that forest ownership involves a lot of other values as well besides economic objectives a lot of other values as well. This study implies also that the great majority of NIPFs would not neglect forest management, even if the profitability was poor.

NIPFs are capable of comparing the profitability of forestry with alternative investments

The study indicates that on average NIPFs can position fairly well the profit of forestry in relation to alternative investments. The higher educated the NIPF is the more often he / she assesses stock shares and housing and fund investments more profitable than forestry. On average, employees consider more frequently than in other socio-economic groups, that housing investments gain better than forestry. Instead, farmer forest owners and pensioners regard forestry more often than average as better profitable than housing investment. Assessments of the profitability of forestry in relation to other investments improve when the forest area grows.

Lack of logging potential is the most common reason for refraining from wood supply

There are no remarkable changes to be expected in NIPFs' wood supply by the year 2015. About two thirds of NIPFs have sold wood during 2004-2006 and an equal share has intentions to supply wood in the next few years. The remaining third of NIPFs, who has not any intentions to harvest wood, named lack of logging potential as the main reason for refraining from selling. Other common reasons were need for saving logging potential, unsatisfactory price of wood and no need for extra income. If the lack of logging potential is true, these NIPFs cannot be activated by any means to supply wood.

Farmers are active wood suppliers

Men are more active suppliers of wood than women. By socio-economic groups farmer NIPFs are the most active suppliers. Regarding the forms of possession heirs proved to be passive wood sellers. Instead, wood sales of forest partnerships were approximately equal to family-owned estates. This result supports the fact discussed in various contexts that heirs should be a form of possession only for an intermediate phase and NIPFs should be encouraged to dissolve heirs.

Large forest estates, estates that have forest plan and NIPFs that are increasing their forest possession are as wood suppliers more active than average. By contrast, growth of age decreases wood selling activity and increases uncertainty about future sales. The results imply that the increase of forest area should be encouraged. In addition, forest planning should be extended further and aged NIPFs should be encouraged to give up the forest ownership either by selling the estate or by assigning it to their inheritors through a change of generation process.

Objectives of forest ownership separate forest owners

Regarding wood procurement of forest industry and adequate management of forests the key group consists of NIPFs who seek for financial benefit in their forestry. This group includes 38% of NIPFs and nearly a half of the total

area of privately owned forests. These NIPFs are 50 to 60 years old i.e. younger than NIPFs on average. They can be characterized as being farmer forest owners and their forest estates are larger than average. NIPFs of this group have sold wood clearly more actively than NIPFs on average and they intend to continue supplying in the same way.

Another active group consists of NIPFs emphasizing activities related to forest environment in their ownership. This group accounts for 22% both of NIPFs and privately-owned forest area. These NIPFs underline the significance of independent forest working and observable impacts of own work. The age range is wide varying from 50 to 70 years. The NIPFs of this group assess the profitability of their forestry clearly poorer than NIPFs of the group emphasizing financial benefits. Nevertheless, they sell wood more actively than NIPFs on average. This group is important especially therefore, that self-working is vital due to lack of forest workers.

Nearly one third (27%) of the NIPFs emphasizes recreation and nature protection in their forest functions. These NIPFs are typically 60 to 70 years old i.e. older than average, pensioners, and city-dwellers with good income level. They account for 17% of the total area of privately-owned forests i.e. their estates are smaller than average. 38% of them consider their own forestry as profitable. In addition, they are clearly less active wood suppliers than average. Still, as to the wood procurement of forest industry and forest management this group is important due to its big size. The NIPFs of this group have clear objectives in their forest ownership. Activating them to wood supply would require alternative handling methods of forests, and lateral, customer-oriented thinking in forestry consultation.

The fourth group is comprised of NIPFs without distinctive objectives in the forest ownership. They account for 13% of the NIPFs and for 12% of the privately-owned forest area. They can be characterized as highly educated, well-earning, and living outside their forest estates. Their estates are smaller than average. They perceive their own forestry poorly profitable more frequently than average. As wood supplier they are less active than average. This group is problematic considering the wood procurement of the forest industry, because they are not interested in forestry and their forest ownership does not involve any clear objectives. Activating this group to supply wood or to practise forestry is likely difficult. Consequently, this group would need incentives for encouraging them to give up forest ownership.

1. JOHDANTO

1.1 Taustaa

Metsätalouden kannattavuuden mittaaminen

Tulojen ja menojen erotus kertoo absoluuttisesta kannattavuudesta

Metsätalouden kannattavuudesta puhuttaessa tarkoitetaan pääsääntöisesti puuntuotannon kannattavuutta. Sen mittaamiseen on useita eri mittareita (Tilli 2007). Metsäntutkimuslaitos seuraa kannattavuutta suuralueittain ja koko Suomen tasolla (Uotila 2006, Uotila & Lausti 2007). Tämä antaa yleiskuvan metsätalouden kannattavuuden kehityksestä. Tilatasolla kannattavuus voi poiketa merkittävästikin suuralueelle määritetystä kannattavuuden tasosta.

Puuntuotannon tavoitteena on tuottaa myytävää puutavaraa. Ensisijaisesti pyritään tukkipuun kasvattamiseen, koska tukin hinta on moninkertainen verrattuna kuitupuun hintaan. Kuitupuuta kuitenkin muodostuu metsänkasvatuksen yhteydessä ja sitä myydään sekä harvennushakkuista että päätehakkuista. Viime vuosina uudeksi myyntiartikkeliksi on noussut myös energiapuu.

Puuntuotannosta syntyy kustannuksia. Kustannuksia muodostuu sekä metsänhoito- ja perusparannustoista että metsälön hallinnoimisesta. Metsänomistaja saa osaan metsätalouden menoista valtiolta tukea, mikä pienentää metsänomistajan maksuosuutta menoista. Toiminnan arvioidaan yleensä olevan kannattavaa, mikäli tulot ovat menoja suuremmat. Tulojen ja menojen erotus kertoo liiketoiminnan tuloksen ja sitä kutsutaan absoluuttiseksi kannattavuudeksi.

Varsinkin tilatasolla pelkästään hakkuutulojen seuraaminen voi kuitenkin antaa virheellisen kuvan metsätalouden kannattavuudesta. Mikäli hakkuut ovat jatkuvasti puuston kasvua suuremmat, johtaa se puustopääoman pienemiseen ja antaa kannattavuudesta liian hyvän kuvan. Päinvastaisessa tapauksessa hakkuiden ollessa puuston kasvua pienemmät, kannattavuus näyttää todellista huonommalta.

Suhteellisen kannattavuuden laskentaan tarvitaan metsän pinta-ala tai metsän arvo

Puunmyyntitulojen, puuston kasvun arvon ja metsätalouden menojen avulla määritetty absoluuttinen kannattavuus ei ole vielä usein riittävää arvioitaessa metsätalouden kannattavuutta. Sen avulla ei voida verrata kahden eri metsänomistajan metsätalouden kannattavuutta keskenään tai metsätalouden kannattavuutta suhteessa muiden sijoituskohteiden kannattavuuteen. Absoluuttinen kannattavuus ei esimerkiksi kerro, onko metsätalous kannattavampaa kuin asunto-osakkeen vuokraustoiminta.

Tulojen ja menojen erotuksen eli liiketoiminnan tuloksen lisäksi tarvitaan tietoa yritystoiminnan koon suuruudesta. Metsätaloudessa kokoa voidaan mitata esimerkiksi metsähehtaareilla. Vielä tätä käyttökelpoisempi yrityskoon mittari olisi metsätalouteen sidotun pääoman määrä eli metsälön arvo. Kun puuntuotannon tulojen ja menojen erotusta suhteutetaan joko metsähehtaareiden määrään tai metsälön arvoon, puhutaan suhteellisesta kannattavuudesta.

Metsään sitoutuneen pääoman suuruus voidaan määrittää usealla eri tavalla. Metsäkiinteistöillä käydään kauppaa ja edustavista kauppojen hinnoista on maanmittauslaitoksen ylläpitämää hintatietoa. Hinnat ovat aluetason hintoja jaoteltuna erikokoisille tiloille. Tilastosta näkee, paljonko metsähehtaarista on milläkin alueella maksettu. Ongelmana hintatietojen käytössä on se, että tilastosta ei ilmene kaupankohteena olleiden kiinteistöjen puuvaratietoja. Tehtyjen tutkimusten mukaan myyntiin tulleet tilat ovat olleet keskimääräistä vähäpuustoisempia (Hannelius 1988, Hannelius & Airaksinen 2005). Niiden hinnat voivat siten aliarvioida keskimääräisen tai runsaspuustoisien tilan arvoa. Toinen tapa on laskea puuston hakkuuarvo, joka kuvaa melko hyvin metsän arvoa. Hakkuuarvo saadaan kertomalla puutavaralajittaiset puumäärät puutavaralajeittaisilla kantohinnoilla. Tämä menetelmä huomioi tilan puuston määrän, joka keskeisesti vaikuttaa metsän arvoon.

Kantohintojen muuttuessa metsän puuvarannon ja samalla metsään sitoutuneen pääoman arvo muuttuu. Mikäli osakesijoitusten tuoton arvioinnissa huomioidaan osingon lisäksi osakkeiden arvonmuutos ja asuntosijoituksen osalla vuokratuoton lisäksi asunnon arvonmuutos, tulisi myös kantohintojen muutoksen aiheuttama arvon muutos huomioida metsän tuoton laskennassa. Tällöin eri sijoituskohteiden tuotot ovat keskenään vertailukelpoisia.

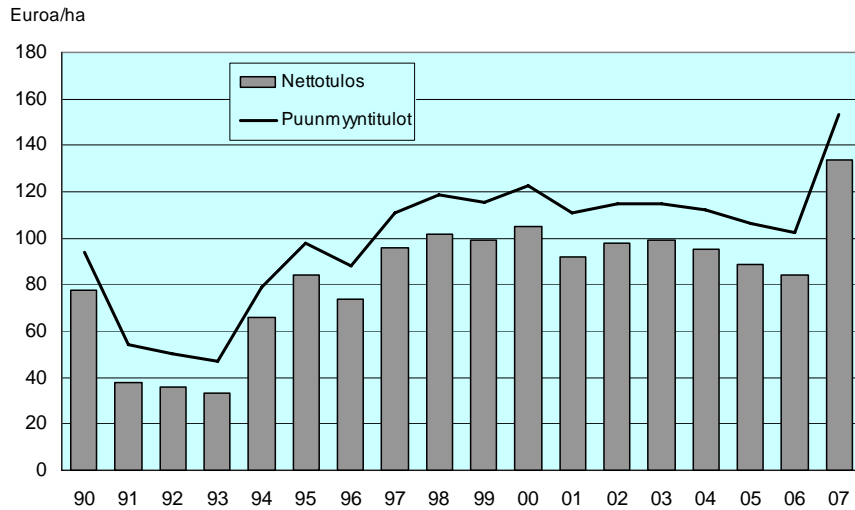
Yksityismetsätalouden kannattavuuden seuranta katelaskelmilla

Metsäntutkimuslaitos seuraa Suomessa metsätalouden kannattavuutta metsäkeskuksittain ja koko maan tasolla (Uotila 2005, 2006). Yksityismetsätalouden katelaskelma perustuu puun myyntituloihin (bruttokantorahatulot), metsätalouden kokonaiskustannuksiin ja valtion tukeen puuntuotannolle.

Yksityismetsätalouden katelaskelmassa bruttokantorahatuloista vähennetään metsätalouden kokonaiskustannukset ja lisätään valtion tuki puuntuotantoon. Katelaskelma kertoo metsätalouden liiketuloksen. Liiketulos on vuosien varrella ollut noin 80–90 prosenttia bruttokantorahatuloista (kuva 1). Tämä kertoo siitä, että metsätalouden aiheuttamat kustannukset ovat varsin pienet suhteessa puun myyntituloihin.

Metsätalouden liiketulosta ei ole katelaskelmassa korjattu puuston kasvun arvon ja hakkuiden arvon erotuksella eikä myöskään kantohintojen muutoksen aiheuttamalla pystyvuuston arvonmuutoksella. Metsien hakkuut ovat Suomessa alle puuston kasvun arvon eli näiden erotuksen huomioiminen korjauseränä metsätalouden tuloksessa nostaisi sitä. Pystyvuuston arvon muutoksen huomioiminen aiheuttaisi tulokseen suurta vuotuista vaihtelua.

Metsäntutkimuslaitoksen laskelmissa yksityismetsätalouden liiketulosta ja sen osatekijöitä on suhteutettu metsämaan pinta-alaan. Tällöin on saatu suhteellinen mittari metsätalouden kannattavuudelle. Metsätalouden liiketulos parani nopeasti 1990-luvun alun lamavuosista. Vuosituhannen vaihteessa kannattavuuden paraneminen kääntyi hienoiseen laskuun. Vuonna 2007 kannattavuus jälleen parani selvästi. Vuosina 2008–2009 kannattavuuden on ennustettu säilyvän 2000-luvun alkuvuosia korkeammalla tasolla. Kannattavuuskehitykseen vaikuttavat kotimaisen puun käytön kehitys ja puun hintakehitys. Mikäli kotimaisen puun käyttö kasvaa, hakkuut lisääntyvät ja puun hinta nousee, paranee myös metsätalouden kannattavuus.

Kuva 1. Yksityismetsätalouden liike-tulos (katelaskelma) 2000-2007 met-sämaan pinta-alaa kohti (euroa/ha). Lähde: Metsäntutkimuslai-tos

Metsän sijoitustuoton seuranta

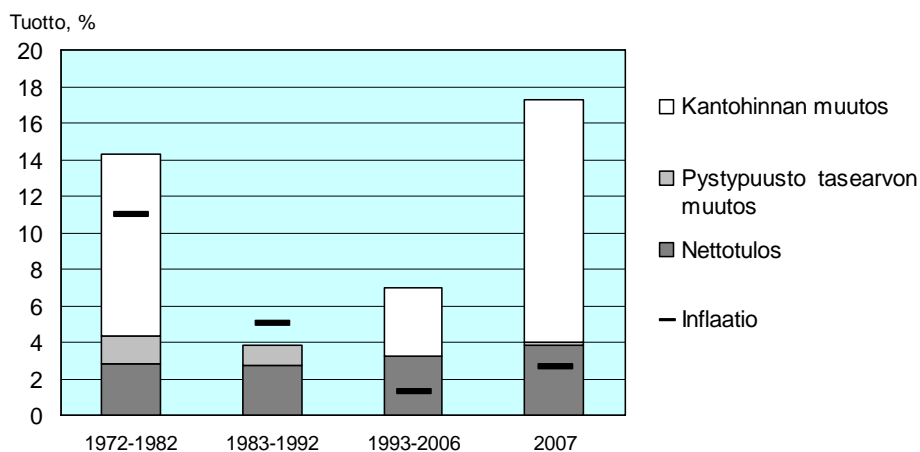
Metsäntutkimuslaitos seuraa myös metsän sijoitustuottoa, jonka avulla met-sää voidaan verrata muiden omaisuusryhmien antamaan tuottoon (Uotila 2008). Se lasketaan pystypuuston määrien, kantohintojen, hakkuumäärien, puuntuotannon kustannusten sekä metsänhoitoon ja perusparannukseen myönnettyjen valtion tukien perusteella. Vuotuista tuottoa suhteutetaan hakkuuarvona laskettuun metsäomaisuuden arvoon (Penttinen & Lausti 2004).

Puuntuotannon liike-tuloksesta ja puuston tasearvosta muodostuva tuotto on ollut vuosina 1972–2006 likimain neljä prosenttia vuodessa. Se kuvaa puuston kasvun arvon osuutta metsän sijoitustuotossa. Vuosina 1972–1992 puuston hakkuuiden arvo oli alhaisempi kuin puuston kasvun arvo ja tasear-von muutoksesta muodostui myös tuottoa. Laman pohjalta alkaneen ja met-säverotuksen siirtymäkauden kestäneellä jaksolla 1993–2005 tehtiin run-saasti päätehakkuita, mikä nosti nettotuloksesta saatavaa tuottoa, mutta vastaavasti puuston tasearvon muutoksesta ei syntynyt tuottoa.

Metsän sijoitustuoton vaihtelu muodostuu kantohintojen muutoksen aiheuttamasta pystypuuston arvon muutoksesta. Vuosina 1972–1982 kantohintojen nousu oli voimakasta, minkä seurauksena pystypuuston arvonmuutoksesta muodostui keskimäärin noin 10 prosentin vuotuinen nimellinen tuotto. Kyseisenä ajanjaksona inflaatio kuitenkin laski metsän reaalisin sijoitustuoton noin kolmeksi prosentiksi (kuva 2).

Lamaan päättyvällä jaksolla 1983–1992 puuntuotannon kannattavuus oli huono. Kantohintojen muutoksesta ei muodostunut lainkaan tuottoa. Inflaatio oli sen sijaan noin viiden prosentin suuruinen, minkä seurauksena metsän reaalin sijoitustuotto oli negatiivinen. Vuosiin 1993–2006 osuvaa jaksoa kuvaa matala inflaatio ja puuntuotannon kohtalaisen hyvä viiden prosentin reaalityttö. Vuonna 2007 puuntuotannon nimellinen sijoitustuotto (17 %) oli poikkeuksellisen korkea kantohintojen nousun takia.

Metsän sijoitustuottoa voidaan verrata vaihtoehtoisten sijoituskohteiden tuottoon. Vuosiin 1972–2006 sijoittuvalla jaksolla metsän sijoitustuotto oli noin puolet osakemarkkinoiden antamasta tuotosta. Kyseisenä ajanjaksona metsän tuotto oli myös hieman alhaisempi kuin asuntosijoitusten tuotto. Viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana (1986–2006) metsän nimellinen sijoitustuotto on ollut 5,5 prosenttia. Vaikka metsä on antanut selvästi osa-

Kuva 2. Puuntuotannon nimellinen sijoitustuotto kolmeen osatekijään jaettuna ja elinkustannusindeksin perusteella laskettu inflaatio eri ajanjaksoina sekä vuodelta 2007. (Lähde: Metsäntutkimuslaitos).

kemarkkinoita huonomman tuoton pääomalle, on metsän tuotto ollut paljon vakaampi kuin osakemarkkinoiden tuotto. Metsän nimellistuottojen keskihajonta (riski) on ollut vain noin kolmasosa osakemarkkinoiden tuoton keskihajonnasta.

Metsänomistaja voi halutessaan seurata samoilla mittareilla myös oman metsätaloutensa kannattavuuden kehitystä. Aineistoiksi sopivat puun myyntitulojen verotusta varten tehtävät muistiinpanot, metsäsuunnitelman tiedot ja alueelliset kantohintatiedot. Veromuistiinpanoista selviävät puumarkkinoilla realisoidun puumäärän arvo ja metsätalouden menot. Metsäsuunnitelmasta käy ilmi puuston kasvu ja puuvaratiedot. Metsäntutkimuslaitoksen ylläpitämistä puun hintatilastoista saadaan eri puutavaralajeista maksetut kanto hinnat alueittain.

Miten kannattavuus kehittyy tulevaisuudessa

Metsätalouden kannattavuuden kannalta keskeisiä asioita ovat hakkuiden, puun hinnan, metsätalouden kustannusten ja tukien kehitys. Hakkuut muodostuvat kotimaiseen puuhun kohdistuvan kysynnän ja puun tarjonnan kehityksestä. Kotimaiseen puuhun kohdistuvan kysynnän ratkaisee pidemmällä aikavälillä lähinnä metsäteollisuuden tuotantokapasiteetti ja sen kehitys kotimaassa. Ratkaisevassa asemassa on metsäteollisuuden investointien kehitys kotimaassa. Lyhyellä aikavälillä puun kysyntää säätelee metsäteollisuuden lopputuotteiden kysynnän kehitys tärkeimmissä vientimaissa. Kotimaisen puun hinnan suhde tuontipuun hintaan ratkaisee kohdistuuko kysyntä kotimaiseen puuhun vai tuontipuuhun.

Puun hinta, hintojen muutokset ja puun hintaodotukset vaikuttavat tarjontaan. Hinnan lisäksi tarjontaan vaikuttaa metsänomistajien rahan tarve ja metsällä oleva muu kuin puun tuotannollinen merkitys. Myös puuvarannon suuruus ja korkotaso selittävät puun tarjontaa.

Metsänomistajakunnan rakenne on muuttunut monin tavoin (Ripatti 1996 Karppinen ym. 2002). Muun muassa tilalla asuvien metsänomistajien osuus on pienentynyt, kun metsänomistajia on muuttanut tilalta taajamiin ja kaupunkeihin. Samoin on käynyt maatilataloudesta toimeentulevien osuudelle. Palkansaajien ja eläkeläisten osuus metsänomistajista on vastaavasti kasvanut. Lisäksi metsänomistajakunta on ikääntynyt ja erilaistunut tavoitteiltaan. Toistaiseksi rakenteen muutoksilla ei ole ollut vaikutusta puun tarjontaan.

Puun tarjonta-aikomukset ja hakkuiden kehitys vaikuttavat keskeisesti metsätalouden kannattavuuden tulevaan kehitykseen. Kansallisessa metsäohjelmassa on asetettu tavoitteeksi yksityismetsätalouden nettotuloksen nousu nykyisestä (vuosi 2006) 85 eurosta per hehtaari 120 euroon hehtaarilla vuoteen 2015 mennessä. Tämä edellyttää hakkuiden selvää kasvua vuoden 2006 tasolta. Voidaan kuitenkin kysyä näkevätkö metsänomistajat hakkuiden ja metsätalouden kannattavuuden välistä yhteyttä vai tarkastelevatko yksityismetsänomistajat kannattavuutta muilla tekijöillä kuin hehtaarikohtaisella tuloksella ja puunmyyntituloilla.

1.2 Tavoite

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää metsänomistajille suunnatun postikyselyn avulla, miten metsänomistajat mittaavat tai arvioivat metsätaloutensa kannattavuutta. Lisäksi tutkimuksessa selvitetään metsänomistajien puunmyyntiaikomuksia lähitulevaisuudessa. Näiden taustaksi tutkimuksessa selvitetään yleisemmin metsänomistuksen tavoitteita ja toimintaa.

Tutkimuksessa haetaan vastauksia seuraaviin täsmennettyihin kysymyksiin:

1. Millaisena metsänomistajat näkevät oman metsätaloutensa kannattavuuden tällä hetkellä ja vuonna 2015?
2. Millaisena metsänomistajat näkevät yleisesti metsätalouden kannattavuuden Suomessa ja millaiseksi se kehittyy vuoteen 2015 mennessä.
3. Millä mittareilla metsänomistajat arvioivat oman metsätaloutensa kannattavuutta?
4. Miten metsänomistajat arvioivat metsätalouden kannattavuutta suhteessa vaihtoehtoisten sijoituskohteiden kannattavuuteen?
5. Mitkä ovat metsänomistajien lähitulevaisuuden puunmyyntiaikomukset ja millaisia puun hintaodotuksia on metsänomistajilla?
6. Millaisia syitä puun myyntiin tai myymättömyyteen on metsänomistajilla?
7. Millaiset taustatekijät selittävät kannattavuuteen tai puunmyyntiaikomukseen liittyviä mielipiteitä?

2. AINEISTON HANKINTA

2.1 Perusjoukko ja otos

Tutkimuksen perusjoukon muodostivat kaikki metsänhoitomaksua maksavat yksityismetsänomistajat Suomessa, yhteensä noin 260 000 metsänomistajaa. Perusjoukkoon eivät siten kuuluneet metsänhoitomaksusta vapautetut tilat, alle neljän hehtaarin tilat Etelä-Suomessa, alle seitsemän hehtaarin tilat Oulun läänissä ja alle 12 hehtaarin tilat Lapin läänissä. Lisäksi yksityisten yhteisöjen omistamat tilat jäivät perusjoukon ulkopuolelle.

Osoitelähteenä käytettiin Viestilehdet Oy:n metsänomistajarekisteriä. Rekisteristä poimittiin 3 000 metsänomistajan otos kyselyä varten. Otannan suoritti Viestilehdet Oy systemaattisella satunnaisotannalla tammikuussa 2007. Otanta suoritettiin siten, että siinä painottuivat ne alueet, joilla on eniten metsänomistajia.

2.2 Kyselyn toteutus

Kysely toteutettiin kaksivaiheisena ja koko maan kattavana. Ensimmäisessä vaiheessa toteutettiin suppea teemahaastattelu, jossa kartoitettiin metsänomistajien tietämystä metsätalouden kannattavuudesta ja sen mittaamisesta. Tätä tietoa hyödynnettiin kyselylomakkeen laadinnassa. Teemahaastattelu toteutettiin yksityismetsänomistajien keskuudessa Helsingissä. Ryhmähaastatteluun osallistui seitsemän metsänomistajaa pääkaupunkiseudulta ja lähiympäristöstä. Haastattelun kesto oli noin kaksi tuntia ja se nauhoitettiin. Haastattelun tuloksena havaittiin kannattavuuden olevan metsänomistajille vaikea aihe. Tätä tietoa hyödynnettiin kysymyslomakkeen laadinnassa.

Toisessa vaiheessa lomake testattiin 100 henkilön testiryhmällä. Testiryhmän vastausten perusteella lomakkeen kysymyksiä tarkennettiin ja täsmennettiin. Lopuksi toteutettiin laaja valtakunnallinen postikysely otoksen metsänomistajille 20.3.2007. Ensimmäistä postitusta seurasi muistutuskirje huhtikuussa 2007, jonka liitteenä lähetettiin myös kysymyslomake. Toinen muistutus lähetettiin vastaamatta jättäneille muistutuskortilla 30.4.2007.

Hyväksytyjä vastauksia kyselyyn saatiin yhteensä 1 127 kappaletta. Muutamia vastauksia jouduttiin hylkäämään sillä perusteella, että vastaus-

lomake oli liian vajaasti täytetty. Otoksesta poistettiin metsänomistajat, joita ei tavoitettu (muuttanut tai kuollut) sekä metsänomistajat, jotka ilmoittivat metsänomistuksensa päättyneen, kaikkiaan 40 metsänomistajaa. Lopulliseksi otoskooksi muodostui tällöin 2 960 metsänomistajaa ja vastausprosentiksi 38 prosenttia. Vastausprosentti on korkeampi kuin metsien yhteisomistusta selvittäneessä kyselyssä (Rämö ym. 2007), mutta matalampi kuin metsäve-rotuksen siirtymäkauden taitteen puun tarjonta-aikomuksia kartoittaneessa tutkimuksessa (Rämö ym. 2005).

2.3 Metsänomistajien taustapiirteet

2.3.1 Metsänomistajia kuvaavat piirteet

Kyselyn ensimmäisessä osiossa (A-osa) tiedusteltiin metsänomistajaa ja tilaa koskevia taustatietoja. Tutkimuksen metsänomistajien keski-ikä vastasi kutakuinkin koko Suomen metsänomistajakunnan keski-ikää (Taulukko 1). Sen sijaan naisten ja ilman ammattitutkintoa olevien osuus vastaajista oli keskimääräistä pienempi. Maa- ja metsätalousyrittäjien osuus oli keskimääräistä suurempi ja palkansaajien osuus taas keskimääräistä pienempi. Tässä tutkimuksessa maaseudulla tilansa yhteydessä asuvat olivat yliedustettuina ja kaukana tilasta asuvat taas aliedustettuina verrattaessa metsänomistajia aikaisempiin tutkimuksiin.

Taulukko 1. Metsänomistajia kuvaavat piirteet.

	Tämä tut- kimus %	Metsänomis- tajatutkimus v. 2003 ¹ %	Koko maa keskim ² . (v. 1999) %
Ikä, keskimäärin vuotta	60 v	59 v	57 v
Sukupuoli			
Mies	83	74	76
Nainen	17	26	24
Ammattikoulutus			
Ei tutkintoa	35	42	45
Ammattikoulu tai vastaava	37	27	29
Ammattikorkea/Opisto	18	21	17
Akateeminen	10	10	9
Ammattiasema			
Palkansaaja	22	29	30
Maa- tai metsätalousyrittäjä	28	19	22
Muu itsenäinen yrittäjä	5	6	6
Eläkeläinen	43	43	37
Muu	2	3	5
Asuminen tilalla			
Vakituisesti tilalla	61	49	50
Muualla tilan sijaintikunnassa	14	19	17
Sijaintikunnan ulkopuolella	25	32	33
sama maakunta	15	14	
eri maakunta	10	18	
Asuinympäristö nykyisin			
Maaseutu	68	60	63
Taajama / alle 20 000 as. kaupunki	13	18	18
Kaupunki 20 000-100 000 as.	12	13	12
Kaupunki yli 100 000 as.	7	9	7
Asuinympäristö lapsuudessa/ nuoruudessa			
Maaseutu	92	91	
Taajama / alle 20 000 as. kaupunki	5	5	
Kaupunki 20 000-100 000 as.	2	2	
Kaupunki yli 100 000 as.	1	2	
Asuinpaikan etäisyys metsätilasta keskimäärin	104 km	110 km	125 km

jatkuu

¹ Rämö ym. 2005. Metsäverojärjestelmän muutos ja yksityismetsänomistajien puunmyyntiaikeet vuosina 2004-2007

² Karppinen ym. 2002. Suomalainen metsänomistaja 2000.

Kotitalouden bruttotulot		kuluttajat keskim. ³
alle 18 000 euroa	26	13
18 000 – 31 999 euroa	32	20
32 000 – 51 999 euroa	23	26
52 000 – 79 999 euroa	13	24
80 000 euroa tai enemmän	6	17
Omat bruttotulot vuonna 2006		
alle 10 000 euroa	18	
10 000–13 499 euroa	20	
13 500–19 999 euroa	18	
20 000–24 999 euroa	14	
25 000–34 999 euroa	15	
yli 35 000 euroa	15	

2.3.2 Metsätiloja kuvaavat piirteet

Metsätiloja kuvaavat piirteet poikkesivat jonkin verran aiempien tutkimusten vastaavista. Otoksen metsätilojen keskikoko oli 55 hehtaaria, mikä on keskimääräistä suurempi (Taulukko 2). Perheomistuksessa olevat tilat olivat yliedustettuina, mutta yhtymät ja perikunnat olivat aliedustettuina verrattaessa tiloja aikaisempiin tutkimuksiin. Tilojen hallinta-aika oli keskimäärin 28 vuotta, mikä on pidempi kuin aiemmissa tutkimuksissa. Ehkä keskimääräistä suuremmasta tilakoosta johtuen metsäsuunnitelma oli tiloilla aikaisempia tutkimuksia yleisempi. Valtaosa vastaajista myös käytti metsäsuunnitelmaa metsänhoidon tai puukaupan suunnittelussa. Metsää aikoi hankkia lisää 13 prosenttia kyselyyn vastanneista metsänomistajista. Seitsemän prosenttia aikoi luopua joko kokonaan tai osittain metsistään.

³ Suomalaiset keskimäärin v. 2004. Lähde: Tilastokeskus 2006. Tulonjakotilasto 2004.

Taulukko 2. Metsätiloja kuvaavat piirteet.

	Tämä tutki- mus %	Metsänomis- tajatutkimus v. 2003 ⁴ %	Koko maa keskim ⁵ . (v. 1999) %
Tilan hallintatapa			
Perheomistus	93	75	75
Yhden henkilön omis- tuksessa	53	45	
Yhdessä puolison kanssa	40	30	
Yhtymä	5	9	11
Perikunta	3	16	14
Tilan hallinta-aika keski- määrin, vuotta	28 v.	23 v.	20 v.
Metsää keskimäärin ha	54,8 ha	43,5 ha	37 ha
Peltoa keskimäärin ha	10,7 ha	13 ha	13 ha
Maatalouden harjoittaminen			
Päätoiminen maanvilje- lijä	23		
Osa-aikainen maanvilje- lijä	13		
Ei viljele maata	64		
Verojärjestelmä siirtymä- kaudella			Koko maa keskim.
Pinta-alaverotus	42	43	34
Myyntiverotus	57	56	66
Ei osaa sanoa	1	1	1
Voimassa oleva metsäsuun- nitelma			
On	69	53	48
Ei ole	27	41	52
Ei osaa sanoa	4	6	
Metsäsuunnitelman käyttö metsänhoidon tai puukau- pan suunnittelussa			
Kyllä	84		
Ei	14		
En osaa sanoa	2		

jatkuu

⁴ Rämö ym. 2005. Metsäverojärjestelmän muutos ja yksityismetsänomistajien puun-
myyntiäikeet vuosina 2004-2007

⁵ Karpainen ym. 2002. Suomalainen metsänomistaja 2000.

Metsänomistus tulevaisuudessa	
Säilyy ennallaan	73
Aion hankkia lisää metsää	13
Aion luopua metsistäni osittain	3
Aion luopua metsistäni kokonaan	4
En osaa sanoa	8

2.4 Postikyselyn kato

Kyselyyn vastaamatta jättäneiden metsänomistajien keskuudessa tehtiin puhelinhaastatteluja sen selvittämiseksi, poikkeavatko nämä metsänomistajat ominaisuuksiltaan tai mielipiteiltään kyselyyn vastanneista. Lomakkeen jätti palauttamatta 1873 metsänomistajaa, joiden keskuudesta poimittiin viiden prosentin otos systemaattisella satunnaisotannalla. Otoksen koko oli siten 87 metsänomistajaa, joita haastateltiin puhelimitse.

Yleisin vastaamattomuuden syy oli, että vastaaja unohti täyttää lomakkeen (20 %). Seuraavaksi yleisin syy vastaamattomuuteen oli se, että vastaajalla ei ollut aikaa täyttää lomaketta (13 %). Muina syinä vastaamattomuuteen mainittiin kiinnostuksen puute, liikaa kyselyitä, kysely oli liian pitkä ja vastaajan sairaus tai korkea ikä.

Katokyselyn metsänomistajat poikkesivat joiltakin osin tutkimusaineiston metsänomistajista (taulukko 3). Suurimmat poikkeamat liittyivät ammattikoulutukseen, ammattiasemaan ja kotitalouden bruttotuloihin. Vastaamatta jättäneiden keskuudessa oli noin puolet ammattikoulun käyneitä, kun tutkimusaineistossa vastaava osuus oli 37 prosenttia. Ilman tutkintoa olevia metsänomistajia oli tutkimusaineistossa katokyselyn aineistoa enemmän. Palkansaajien ja yrittäjien osuus oli vastaamatta jättäneiden keskuudessa yleisempi kuin tutkimusaineiston metsänomistajilla. Sen sijaan eläkeläisten osuus oli tutkimusaineistossa suurempi kuin katoaineistossa. Vastaamatta jättäneiden tulotaso oli hieman korkeampi kuin tutkimusaineistossa.

Vastaamatta jättäneet metsänomistajat poikkesivat hiukan myös mielipiteiltään tutkimusaineiston metsänomistajista (Liite 2). Metsätalouden kannattavuuden arvioinnissa vastaamatta jättäneet metsänomistajat kertoivat tutkimusaineiston metsänomistajia useammin, etteivät käytä kyseistä mitta-

ria oman metsätaloutensa kannattavuuden arviointiin. Puun hintakehitys oli käytetyin kannattavuusmittari sekä tutkimusaineistossa että vastaamatta jättäneiden keskuudessa. Puun myynnissä vuosina 2004–2006 tutkimusaineiston metsänomistajissa oli hiukan enemmän puuta myyneitä kuin vastaamatta jättäneissä. Ryhmät erosivat toisistaan hieman myös vuosien 2007–2009 myyntiaikomusten suhteen. Erot eivät olleet kuitenkaan suuria.

Kaikkiaan metsänomistajien taustat ja mielipiteet metsätalouden kannattavuudesta ja puun myyntiaikomuksista erosivat jonkin verran toisistaan katoaineistossa ja tutkimusaineistossa. Poikkeamat olivat kuitenkin varsin pieniä. Tästä huolimatta tutkimustuloksia yleistettäessä koko metsänomistajakuntaa koskeviksi tulee olla varovainen.

Taulukko 3. Katokyselyn metsänomistajien vertailu tutkimusaineiston metsänomistajiin.

	Tämä tutkimus %	Katokysely kesäkuu v. 2007 %	Koko maa keskim ⁶ . (v. 1999) %
Ikä, keskimäärin vuotta	60 v	56 v	57 v
Ammattikoulutus			
Ei tutkintoa	35	24	45
Ammattikoulu tai vastaava	37	51	29
Ammattikorkea/Opisto	18	16	17
Akateeminen	10	8	9
Ammattiasema			
Palkansaaja	22	30	30
Maa- tai metsätalousyrittäjä	28	32	22
Muu itsenäinen yrittäjä	5	11	6
Eläkeläinen	43	24	37
Muu	2	3	5
Asuminen tilalla			
Vakituisesti tilalla	61	69	50
Muualla tilan sijaintikunnassa	14	10	17
Sijaintikunnan ulkopuolella	25	21	33
sama maakunta	15	10	
eri maakunta	10	11	

jatkuu

⁶ Karppinen ym. 2002. Suomalainen metsänomistaja 2000.

Asuinympäristö nykyisin			
Maaseutu	68	70	63
Taajama / alle 20 000 as. kaupunki	13	15	18
Kaupunki 20 000-100 000 as.	12	9	12
Kaupunki yli 100 000 as.	7	5	7
Asuinpaikan etäisyys metsätilasta keskimäärin	104 km	91 km	125 km
Kotitalouden bruttotulot			kuluttajat keskim. ⁷
alle 18 000 euroa	26	22	13
18 000 – 31 999 euroa	32	24	20
32 000 – 51 999 euroa	23	34	26
52 000 – 79 999 euroa	13	13	24
80 000 euroa tai enemmän	6	6	17
Tilan hallintatapa			
Perheomistus	93	91	75
Yhden henkilön omistuksessa	53	60	
Yhdessä puolison kanssa	40	31	
Yhtymä	5	4	11
Perikunta	3	5	14
Metsää keskimäärin ha	54,8 ha	56 ha	37 ha
Peltoa keskimäärin ha	10,7 ha	17 ha	13 ha

Yhteenveto: Aineisto ja kato

- Tutkimuksen metsänomistajien ja metsätilojen taustapiirteet poikkeavat jonkin verran aiemmissä tutkimuksissa saaduista tuloksista.
- Tutkimus on kiinnostanut tavanomaista enemmän maa- ja metsätalousyrittäjiä sekä vakituisesti tilalla asuvia. Palkansaajien osuus oli keskimääräistä alhaisempi.
- Naisia oli vastaajissa vähemmän kuin heidän osuutensa on metsänomistajissa.
- Kyselyyn vastanneiden koulutustaso oli metsänomistajien keskimääräistä koulutustasoa korkeampi.
- Yhteisomistuksessa olevat tilat olivat vastaajissa aliedustettuna.
- Metsätilojen koko oli keskimääräistä isompi.
- Katotutkimuksella pyrittiin selvittämään syitä taustapiirteiden eroihin.

⁷ Suomalaiset keskimäärin v. 2004. Lähde: Tilastokeskus 2006. Tulonjakotilasto 2004.

Katokyselyn metsänomistajien piirteet poikkesivat tutkimusaineiston metsänomistajista. Molemmat aineistot poikkesivat pääsääntöisesti kuitenkin metsänomistajakunnan keskimääräisestä samansuuntaisesti. Katokyselyn metsänomistajien mielipiteet kannattavuudesta sekä puun tarjontaaikomukset olivat hiukan erilaiset kuin tutkimusaineiston metsänomistajilla. Erot eivät olleet kuitenkaan suuria.

- Tutkimustulokset ovat suuntaa-antavia ja niiden yleistämisessä koko metsänomistajakuntaa koskeviksi tulee olla varovainen.

2.5 Analyysimenetelmät

Aineiston analysoinnissa on hyödynnetty ristiintaulukointeja, keskiarvotestejä sekä faktorianalyysiä. Analysointi suoritettiin SPSS 12.0 tilasto-ohjelmalla. Tulokset on raportoitu suorina jakaumina ja keskiarvoina.

Ristiintaulukoinneilla tutkittiin taustaltaan erilaisten metsänomistajien välisiä eroja. X^2 -testillä pyrittiin varmistamaan se, että otoksessa havaittu ero tai tilastollinen yhteys on niin suuri, että sen voi olettaa vallitsevan myös metsänomistajakunnan keskuudessa.

Faktorianalyysillä pyrittiin löytämään ja kuvaamaan muuttujajoukossa vallitsevia piileviä taustarakenteita tai ulottuvuuksia. Faktorianalyysissä yhdistetään useita samalla tavalla vaihtelevia muuttujia uusiksi muuttujiksi, jolloin voidaan vähentää muuttujien määrää. Voimakkaimmin latautuneista muuttujista muodostetaan jatkoanalyysijä varten faktoripistemuuttujia (Kantola 2006). Tämän tutkimuksen faktorianalyysit perustuvat ortogonaaliseen Varimax - rotatointiin.

3. TULOKSET

3.1 Metsänomistuksen tavoitteet ja merkitys

3.1.1 Tavoitteet

Tärkeimmäksi yksittäiseksi metsänomistuksen tavoitteeksi nousi metsästä saatavat kotitarvepuut, jonka koki tärkeäksi 81 prosenttia vastanneista. Kotitarvepuiden jälkeen tärkeimmät tavoitteet olivat metsän tarjoamat mahdollisuudet metsänhoitotöiden tekoon (tärkeää 78 prosentille metsänomistajista) ja metsä osana vapaa-ajanvietto- tai asuinpaikan ympäristöä (77 %).

Vastanneista metsänomistajista 25 prosenttia piti tonttien arvonnousun aiheuttamaa metsäomaisuuden arvon kohoamista tärkeänä tavoitteena metsänomistukselleen. Runsaat puolet piti kyseistä tavoitetta merkityksettömänä. Metsänomistuksen tarjoamat työtulot olivat tärkeitä joka neljännelle ja lähes joka toiselle niillä ei ollut merkitystä.

Kahdeksan tärkeintä metsänomistukselle asetettua tavoitetta edustavat kolme laajempaa ulottuvuutta. Nämä ulottuvuudet ovat metsien virkistyskäyttö, metsänhoitotyöt sekä ylisukupolvisuus. Metsien virkistyskäyttöloukkuvuuden muodostavat: metsä osana vapaa-ajanvietto- tai asuinpaikan ympäristöä, metsien tarjoama mahdollisuus hiljentymiseen, marjastus, sienestys sekä ulkoilumahdollisuudet. Metsänomistuksen tarjoama mahdollisuus metsänhoitotöiden tekoon sekä kotitarvepuiden saamiseen olivat kaikista yksittäisistä tavoitteista kaksi tärkeintä. Tämä osoittaa metsänhoitotöiden ja niiden tarjoaman omavaraisuuden kotitarvepuiden suhteen olevan tyypillisille metsänomistajille erittäin merkityksellistä. Ylisukupolvisuutta arvostavalle metsänomistamisella on itseisarvoa ja hän haluaa metsän jättää perintönä tuleville sukupolville.

Taulukko 4. Metsänomistuksen tavoitteiden tärkeys metsänomistajille.

Metsään liittyvä tavoite	Kes- kiarvo	Prosentteina metsänomistajis- ta, %		
		Tärkeä	Ei tärkeä eikä mer- kityk- setön	Merkity- setön
1) Metsästäni saa kotitarvepuut	2,7	81	9	10
2) Metsäni tarjoaa minulle mahdolli- suuden metsänhoitotöiden tekoon	2,7	78	14	8
3) Metsäni on osa vapaa-ajanvietto- tai asuinpaikkani ympäristöä	2,6	77	11	12
4) Metsämaan omistamisella on mi- nulle itseisarvoa (esim. sukutila)	2,6	72	17	11
5) Metsäni on minulle paikka, jossa voin hiljentyä ja mietiskellä	2,6	69	18	13
6) Metsäni muodostaa perinnön omaisilleni	2,6	67	21	12
7) Metsäni tarjoaa minulle marjastus- ja sienestysmahdollisuuksia	2,5	67	19	14
8) Metsäni tarjoaa minulle ulkoilu- mahdollisuuksia (esim. kävely, lenk- keily, retkeily)	2,5	67	17	17
9) Metsäomaisuuteni on inflaatiolta suojattua varallisuutta	2,5	60	27	14
10) Metsäni tarjoaa minulle kauneus- elämyksiä	2,4	57	25	18
11) Metsäni tarjoaa turvan poikkeus- tilanteiden varalle	2,4	56	24	20
12) Metsäni kautta olen yhteydessä kotiseutuuni	2,3	54	22	24
13) Metsäni tarjoaa minulle mahdol- lisuuden hoitaa ja vaalia luonnon monimuotoisuutta (monipuolinen kasvi- ja eläinlajisto)	2,3	53	26	20
14) Metsäni tarjoaa taloudellisen turvan vanhuuteni varalle	2,2	50	25	26
15) Metsäni tarjoaa minulle säännölli- siä puunmyyntituloja kulutukseen	2,1	43	28	29
16) Metsänomistus tarjoaa minulle mahdollisuuden metsästyksen	2,0	41	15	44
17) Metsäomaisuuteni parantaa luot- tonsaantimahdollisuuksiani	2,0	38	27	35
18) Metsäni on minulle suurien han- kintojen rahoituslähde (asunto, auto, maatalousrakennukset ja -koneet jne.)	2,0	38	23	39

jatkuu

19) Metsäni on minulle rahan sijoituskohde	2,0	32	32	35
20) Metsäni on minulle luonnonsuojelun kohde	1,9	30	32	38
21) Metsäni tarjoaa minulle työtuloja (hankintalisä lasketaan työtuloksi)	1,8	25	25	49
22) Tonttien/huvilapalstojen arvonnousu kohottaa metsäomaisuuteni arvoa	1,7	25	22	53

3.1.1.1 Tavoiteulottuvuudet

Metsänomistajien tavoitteet oli mahdollista jakaa faktorianalyysin avulla viiteen eri ulottuvuuteen. Faktorianalyysin soveltuvuus tarkastettiin Kaiser-Mayer-Olkin -testillä (arvo 0,881). Faktoroinnissa käytettiin Maximum likelihood -menetelmää, rotatointimetodiksi valittiin suorarotaatio Varimax. Faktorianalyysiin valittiin 22 muuttujan kokonaisaineistosta 20 muuttujaa. Pois jäivät alhaisen kommunaliteetin saaneet muuttujat "Metsänomistus tarjoaa minulle mahdollisuuden metsästykseseen" ja "Tonttien/huvilapalstojen arvonnousu kohottaa metsäomaisuuteni arvoa". Jäljelle jääneiden muuttujien kommunaliteetti, eli faktoreiden yhteenlaskettu kyky selittää muuttujan varianssia, oli yli 0,25.

Faktorilla 1 korostuivat metsän tarjoamat virkistysmahdollisuudet, kuten ulkoilu, luonnossa hiljentyminen, marjastus ja sienestys, sekä mahdollisuus omaan toiminnallisuuteen, kuten metsänhoitotöihin (*Virkistys&Metsänhoitotyöt*). **Faktorilla 2** latautuivat metsien tuomat taloudelliset hyödyt, metsä tulonlähteenä sekä sijoituskohteena (*Tulonlähte&Sijoituskohde*). **Faktori 3** keräsi ne tavoitteet, jotka käsittelivät metsän tarjoamaa taloudellista turvaa, esimerkiksi poikkeustilanteiden tai vanhuuden varalle (*Taloudellinen turva*) ja **faktorilla 4 latautuivat** luonnonsuojelu ja metsäluontoa kohtaan koettu arvostus (*Metsäluonto*). **Faktorilla 5** korostuivat metsän merkitys perintönä ja metsämaan omistamisen itseisarvo (*Ylisukupolvisuus*). Kaikkien faktoreiden ominaisarvo oli yli 0,950 ja yhteensä viisi faktoria selittivät 63,5 % kokonaisvariانسista (Liite 3).

3.1.1.2 Tavoiteryhmät

Faktoroinnin jälkeen metsänomistajat jaettiin tavoiteryhmiin K-Means Clustering-analyysiiä käyttäen. Klusteroinnissa metsänomistajat saatiin jaettua neljään toisistaan erottuvaan ryhmään (Taulukko 5). **Ryhmään 1** kuuluvat ne metsänomistajat, joilla on erilaisia tavoitteita metsänomistukselleen. He arvostavat metsien tarjoamaa virkistystä sekä mahdollisuutta monenlaiseen harrastamiseen, luonnonsuojelullisia tekijöitä, mahdollisuutta metsänhoitotöihin, sekä metsien taloudellisia mahdollisuuksia. Erityisesti ryhmään 1 kuuluvat korostavat metsää tulonlähteenä sekä sijoituskohteena. Kyseinen ryhmä kerää eri tavoiteryhmistä eniten metsänomistajia, 32 prosenttia vastanneista. **Ryhmä 2** sisältää sellaisia metsänomistajia, jotka eivät juurikaan aseta taloudellisia tavoitteita metsänomistukselleen. He arvostavat metsien virkistyskäyttöä, metsänhoidollista toiminnallisuutta sekä metsäluonnon ja -maiseman suojelua. **Ryhmän 3** metsänomistajilla ei ole lainkaan metsänomistukselleen selkeitä tavoitteita, kun taas **ryhmään 4** kuuluvat vastaajat pitävät tärkeimpänä metsänomistuksen tuomaa taloudellista turvaa. Ryhmä 4 on vastaajien määrän perusteella pienin, sillä 19 prosenttia metsänomistajista kuuluu kyseiseen ryhmään.

Monitavoitteisiin/Metsää tulonlähteenä korostaviin metsänomistajiin (Ryhmä 1) kuuluu eniten kansakoulun käyneitä (59 %) sekä ilman ammattikoulutusta olevia (41 %) metsänomistajia (Taulukko 6). Vastanneista 38 prosenttia on maa- ja metsätalousyrittäjiä, kotitalouden vuotuiset bruttotulot ovat yleensä alle 40 000 euroa. Jopa 71 prosenttia ryhmään kuuluvista asuu metsätilan yhteydessä. Metsätilan koko on keskimäärin 30–60 hehtaaria, tosin kaikista yli 100 hehtaaria omistavista metsänomistajista peräti 46 prosenttia kuuluu kyseiseen tavoiteryhmään.

Virkistystä, metsänhoitotöitä ja luontoa arvostava metsänomistaja (Ryhmä 2) on tyypillisimmillään koulutustasoltaan kansakoulun (55 %) ja/tai ammattikoulun käynyt (41 %). Ryhmän edustetuin ammattiasema on eläkeläiset, joita on 45 prosenttia vastanneista. Ryhmään 2 kuuluu kuitenkin enemmän korkeasti koulutettuja metsänomistajia kuin esimerkiksi ryhmään 1, kuten myös kaikista palkansaajista lähes kolmannes. Metsätilansa yhteydessä asuu runsas puolet ja maaseudulla 62 prosenttia ryhmään kuuluvista. On kuitenkin syytä todeta, että metsätilan ulkopuolella, usein isoissa kaupungeissa asuvia metsänomistajia kuuluu virkistystä, metsänhoitotöitä ja metsäluontoa arvostaviin vastanneisiin suhteellisesti enemmän kuin muihin

Taulukko 5. Metsänomistajien jakautuminen ryhmiin metsänomistuksen tavoitteiden mukaan (faktoripistemuuuttujen keskiarvot)

Faktori	Ryhmä 1: <i>Monitavoit- teisuus/ Met- sä tulonläh- teenä</i>	Ryhmä 2: <i>Virkistys, metsänhoito- työt ja luonto</i>	Ryhmä 3: <i>Ei selkeää tavoitetta</i>	Ryhmä 4: <i>Taloudellinen turva</i>
<i>Virkistys & Toi- minnallisuus</i>	,33671	,48383	-1,15912	,22131
<i>Tulonlähde & Sijoituskohte</i>	,65215	<u>-93665</u>	-,03602	,16990
<i>Taloudellinen turva</i>	,35740	<u>-56845</u>	-,23915	,43439
<i>Metsäluonto</i>	,52054	,28396	-,21693	<u>-,98300</u>
<i>Ylisukupolvisuus</i>	,15259	,09779	-,42379	,13468

tavoiteryhmiin. Tilan koko on yleisimmin alle 30 hehtaaria ja 44 prosenttia alle 10 hehtaaria omistavista metsänomistajista kuuluu ryhmään 2. Tämän tavoiteryhmän metsänomistajat ovat tyypillisesti keskituloisia.

Ne metsänomistajat, jotka **eivät ole asettaneet metsänomistukselleen selkeää tavoitetta** (Ryhmä 3), muistuttavat monilta osin ryhmään 2 kuuluvaa tyypillistä metsänomistajaa. Ryhmään 3 kuuluvista 44 prosenttia on kansakoulun käyneitä ja 40 prosenttia ammattikoulutasoisen koulutuksen saaneita. Silti tähän ryhmään kuuluu enemmän korkeasti koulutettuja kuin muihin tavoiteryhmiin, esimerkiksi runsas kolmannes akateemisesti koulutetuista kuuluu ryhmään 3. Ryhmän edustajista noin kolmannes on maa- ja metsätalousyrittäjiä ja runsas kolmannes eläkeläisiä. Maaseudulla asuu 61prosenttia vastaajista ja tilansa yhteydessä runsas puolet, vaikka toisaalta ryhmään kuuluu myös eniten niitä vastaajia, jotka asuvat kaukana metsätilastaan. Esimerkiksi 38 prosenttia yli 150 kilometrin päässä metsästä asuvista ei ole asettanut metsänomistukselleen selkeää tavoitetta. Ryhmään kuuluvat omistavat tyypillisimmin 10–30 hehtaaria metsää ja ovat keskituloisia. Korkea tulotaso näyttäisi olevan myös yhteydessä epävarmuuteen tavoitteidenasettelussa, sillä kaikista yli 80 000 euroa vuodessa ansaitsevista 37 prosenttia ja 52 000-79 999 euroa vuodessa ansaitsevistakin 24 prosenttia ovat epätietoisia metsänomistuksensa tavoitteiden suhteen.

Taulukko 6. Tavoiteryhmien jäsenten arvostukset, taustamuuttajat ja lukumäärä.

Tavoite-ryhmä	Mitä he tavoittelevat?	Ketä he tyypillisimmin ovat?	Miten paljon heitä on?
Monitavoiteisuus/ Metsä tulonlähteenä	<ul style="list-style-type: none"> • Useita tavoitteita: Virkistys, metsänhoitotyöt, taloudellinen turva, luonnonsuojelu • Etenkin korostetaan metsää tulonlähteenä ja sijoituksena 	<ul style="list-style-type: none"> • Matalan koulutusteen käyneitä • Maa- ja metsätaloustyrittäjiä, pieni- ja keskituloisia • Tilalla tai lähellä tilaa asuvia • Enemmän suurten metsätilojen omistajia kuin muissa ryhmissä 	32 % vastanneista (n=290)
2. Virkistys, metsänhoitotyöt ja luonto	<ul style="list-style-type: none"> • Metsän tarjoama virkistys ja rauhoittuminen, luonnonsuojelu • Metsänhoitotyöt ja kotitarvepuiden saaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Matalan koulutusteen käyneitä, eläkeläisiä, tilalla asuvia • Kuitenkin enemmän korkeasti koulutettuja, palkansaajia ja tilan ulkopuolella asuvia kuin ryhmissä 1. ja 4. • Keski- ja hyvätuloisia • Pienten metsätilojen omistajia 	25 % vastanneista (n=225)
3. Ei selkeää tavoitetta	<ul style="list-style-type: none"> • Metsänomistuksella ei ole selkeää tavoitetta 	<ul style="list-style-type: none"> • Matalan koulutusteen käyneitä, tilalla asuvia, keskituloisia • Kuitenkin enemmän korkeakoulutettuja, tilan ulkopuolella asuvia ja hyvätuloisia kuin ryhmissä 1. ja 4. • Keski- ja hyvätuloisia • Keski- ja hyvätuloisten tilojen omistajia 	24 % vastanneista (n=211)
4. Taloudellinen turva	<ul style="list-style-type: none"> • Metsän tarjoama taloudellinen turva, kuten parantuneet luotonsaantimahdollisuudet 	<ul style="list-style-type: none"> • Matalan tai keskiaikaisen koulutuksen käyneitä • Eläkeläisiä • Pieni- ja keskituloisia • Tilalla tai maaseudulla asuvia 	19 % vastanneista (n=172)

Taloudellista turvaa arvostavat (Ryhmä 4) metsänomistajat ovat yleensä kansakoulun ja/tai ammattikoulun käyneitä, ammattiasemaltaan eläkeläisiä. Ryhmään kuuluvista lähes 70 prosenttia asuu tilalla tai sen läheisyydessä ja jopa 76 % maaseudulla. Kotitalouden vuotuiset bruttotulot ovat yleensä alle 40 000 euroa ja tyypillinen metsätilan koko on 30–60 hehtaaria. Tosin tähän ryhmään kuuluu enemmän keskimääräistä isompia metsätiloja omistavia metsänomistajia kuin ryhmiin 2 ja 3.

3.1.2 Merkitys

Parhaiten oman metsän nykyistä käyttöä tai merkitystä kuvaa metsänomistajien mielestä polttopuiden saaminen maksutta. Vastanneista jopa 82 prosenttia kokee, että polttopuiden keruu kuvaa hyvin metsän nykyistä käyttöä (Taulukko 7). Miltei yhtä monen (80 %) mielestä on tärkeää tarkkailla oman työn tuloksia metsässä, vain 9 prosenttia kokee työnsä jäljen näkemisen **vähämerkityksiseksi**. Joulukuusen hakeminen omasta metsästä oli 79 prosentille tärkeää ja lähes yhtä monelle (78 %) omassa metsässä liikkumisen ja rentoutumisen merkitys oli tärkeä.

Ainoastaan 28 prosenttia vastaajista koki, että metsänomistuksen merkitystä tai nykyistä käyttöä kuvasi hyvin metsän toimiminen lainan vakuutena. Sen sijaan noin joka toiselle metsänomistajalle (52 %) metsän merkitys lainan vakuutena oli vähäinen. Runsas kolmannes metsänomistajista kertoi metsän tarjoavan elinkeinon tai olevan merkittävä osa sitä. Hieman suuremmalla osalla kyseinen toiminta kuvaa metsänomistusta huonosti. Vastanneista 37 prosenttia koki, että metsätuloilla rahoitetuilla suurilla hankinnoilla oli merkitystä metsänomistuksessa. On nähtävissä, että nämä kolme vähiten merkityksellistä metsään liittyvää toimintaa tai arvoa (lainan vakuus pankille, elinkeino tai merkittävä osa sitä, suurten hankintojen rajoituslähde) ovat kaikki kytköksissä metsänomistuksen taloudelliseen merkitykseen.

Taulukko 7. Metsänomistuksen eri toimintojen ja arvojen tärkeys nykyisessä metsänkäytössä ja/tai merkitys metsänomistajalle itselleen.

Metsään liittyvä toiminta tai arvo	Keskiarvo	Prosentteina metsänomistajista, %		
		Tärkeä	Ei tärkeää eikä merkityksetön	Vähämerkityksinen
1) Voin saada metsästäni tarvitsemani polttopuut maksutta	2,72	81,6	9,0	9,4
2) Minulle on tärkeää tarkkailla oman työni tuloksia metsässäni	2,71	79,6	11,7	8,7
3) Haen joulukuusen omasta metsästäni	2,64	78,6	6,5	14,9
4) Rentoudun liikkumalla metsässäni	2,69	78,1	13,1	8,8
5) Pidän yllä fyysistä kuntoani työkentelemällä metsässäni	2,60	72,3	15,2	12,6
6) Voin saada metsästäni muun tarvitsemani puutavaran maksutta	2,54	68,1	17,4	14,5
7) Marjastan ja/tai sienestän metsässäni	2,50	66,3	17,5	16,2
8) Saan metsästäni puunmyyntituloja	2,43	61,4	20,3	18,3
9) Vaalin metsässäni maisemiarvoja	2,43	57,4	28,5	14,0
10) Metsäni pitää yllä siteitä kotiseutuuni	2,33	55,1	22,9	22,0
11) Vaalin metsässäni luontoarvoja	2,38	54,0	30,1	15,9
12) Harrastan retkeilyä metsässäni	2,25	48,9	27,4	23,7
13) Metsäni on kannattava sijoitus	2,27	47,3	32,2	20,6
14) Metsänomistukseni on mahdollistanut metsästysseuran jäsenyyden	2,02	41,7	18,3	39,9

jatkuu

15) Metsäni on minulle sijoituskohde	2,09	40,1	28,6	31,3
16) Perheeni yhteenkuuluvuus vahvistuu yhteisellä toiminnalla metsässäni	2,12	39,3	33,3	27,4
17) Rahoitan suuria hankintoja metsästäni saamalla tuloilla	1,97	37,1	23,2	39,7
18) Metsäni tarjoaa minulle elinkeinon tai on merkittävä osa elinkeinon	1,97	35,3	26,1	38,6
19) Metsäni on lainan vakuutena pankille	1,76	28,0	19,7	52,3

3.1.2.1 Merkitysulottuvuudet

Faktorianalyysin avulla metsän nykyistä käyttöä kuvaavat toiminnot oli mahdollista jakaa neljään eri ulottuvuuteen. Faktorianalyysin soveltuvuus tarkistettiin Kaiser-Mayer-Olkin -testillä (arvo 0,846). Faktoroinnissa käytettiin Maximum likelihood -menetelmää, rotatointimetodiksi valittiin suorarotaatio Varimax. Faktorianalyysiin valittiin 19 muuttujan kokonaisaineistosta 17 muuttujaa. Pois jäivät alhaisen kommunaliteetin saaneet muuttujat "Metsänomistukseni on mahdollistanut metsästysseuran jäsenyyden" ja "Metsäni pitää yllä siteitä kotiseutuuni". Jäljelle jääneistä muuttujista kolmella oli alle 0,3 mutta yli 0,27 olevat kommunaliteetit.

Faktorilla 1 korostuivat metsän merkitys virkistyspaikkana, kuten retkeily, marjastus ja sienestys, sekä mahdollisuus luonto- ja maisema-arvojen vaalimiseen. (*Virkistys&Luontoarvot*). **Faktorilla 2** latautuivat metsää tulonlähteenä kuvaavat toiminnot sekä metsän merkitys sijoituskohteena (*Tulonlähde&Sijoituskohde*). **Faktori 3** keräsi ne toiminnot, jotka kuvasivat metsässä tehtävää käytännöllistä, fyysistä työtä ja työstä aiheutuvaa mielihyvää (*Toiminnallisuus*). **Faktorilla 4** taas latautuivat metsästä saatavat hyötyvarat eli omavaraisuus polttopuiden, puutavaran ja joulukuusien suhteen (*Omavaraisuus*). Kaikkien faktoreiden ominaisarvo oli yli yhden ja yhteensä neljä faktoria selittivät 64,6 prosenttia kokonaisvarianssista. Faktoriratkaisun selitysaste on 55 prosenttia (Liite 4).

3.1.2.2 Merkitysryhmät

Klusteroinnin avulla metsänomistajat oli mahdollista jakaa metsän merkityksen perusteella neljään toisistaan erottuvaan ryhmään. Klusterointi suoritettiin K-Means Clustering -analyysiä käyttäen (Taulukko 8). **Ryhmään 1** kuului sellaisia metsänomistajia, jotka arvostavat nykyisessä metsänkäytössään toiminnallisuutta: He tekevät metsänhoitotöitä, arvostavat työn fyysisyyttä ja haluavat nähdä työnsä jäljen metsässään. Ryhmään 1 kuuluvat metsänomistajat pitävät metsän käyttöä virkistykseen ja luontoarvojen vaalimiseen merkitykseltään keskimääräistä vähäisempänä. **Ryhmään 2** lukeutuivat ne metsänomistajat, joille metsän käyttö virkistyskohteena ja sen luonnonsuojellinen merkitys olivat tärkeitä. **Ryhmän 3** metsänomistajat kokivat metsällä olevan monia melko tärkeitä käyttökohteita ja merkityksiä, sillä kaikki faktoripistemuuttujien keskiarvot olivat positiivisia. Ryhmään kuuluville on siis tärkeää metsien yleinen monimerkityksisyys. Etenkin ryhmän edustajilla korostui metsän taloudellinen merkitys: He kokivat metsän ennen kaikkea tulonlähteeksi ja/tai sijoituskohteeksi. Kyseiseen merkitysryhmään kuului eniten metsänomistajia (38 % vastanneista). **Ryhmän 4** metsänomistajilla ei ollut metsänomistukselleen selkeää perustelua, tai he olivat epätietoisia metsän merkityksestä itselleen. Ryhmään 4 kuului vähiten metsänomistajia (13 % vastanneista).

Taulukko 8. Metsänomistajien jakautuminen ryhmiin metsänsä eri käyttömuotojen merkityksen mukaan (faktoripistemuuttujien keskiarvot)

Faktori	Ryhmä 1: <i>Toiminnallisuus</i>	Ryhmä 2: <i>Virkistys & Luontoarvot</i>	Ryhmä 3: <i>Talous & Monikäyttö</i>	Ryhmä 4: <i>Ei selkeää merkitystä</i>
<i>Virkistys ja luontoarvot</i>	<u>-1,08259</u>	,61503	,34900	-,44092
<i>Tulonlähde ja sijoituskohde</i>	-,02848	<u>-,92465</u>	,78396	-,35484
<i>Toiminnallisuus</i>	,41507	,28303	,10317	<u>-1,63440</u>
<i>Omavaraisuus</i>	,18544	-,00047	,14783	-,76815

Kaikkien klustereiden (4 kpl) ja taustamuuttujien (10 kpl) välillä vallitsi tilastollisesti merkitsevä suhde, eli tulokset ovat yleistettävissä koskemaan kaikkia suomalaisia yksityismetsänomistajia. **Toiminnallisuutta korostava metsänomistaja** (Ryhmä 1) on tyypillisimmillään mies (93 % vastaajista) ja iältään 51–70 vuotta (Taulukko 9). Melko korkeasta keski-ikästä huolimatta reilu kolmannes alle 41-vuotiaista metsänomistajista kuului tähän merkitysryhmään, joka viittaa myös nuoremman metsänomistajasukupolven arvostavan toiminnallisuutta metsänomistuksessaan. Koulutukseltaan ryhmään kuuluvat ovat tavanomaisesti kansakoulun ja/tai ammattikoulun käyneitä. Noin kolmannes toiminnallisuutta korostavista metsänomistajista on maa- ja metsätalousyrittäjiä ja kolmannes eläkeläisiä. Ryhmän edustajien ammattiasemat saattavat olla yhteydessä siihen, että toiminnallisista metsänomistajista jopa 74 prosenttia asuu maaseudulla ja 71 prosenttia metsätilansa yhteydessä. Ryhmän metsänomistajat ovat suurimmaksi osaksi pieni- ja keskituloisia ja keskimääräinen metsäala on 10–60 hehtaaria.

Virkistystä ja metsäluontoa arvostavista metsänomistajista (Ryhmä 2) 83 prosenttia on miehiä. Tässä ryhmässä on myös keskimääräistä enemmän naisia, sillä 29 prosenttia kaikista vastanneista naismetsänomistajista kuuluu virkistystä ja metsäluontoa arvostaviin. Keski-ikästään vastanneet ovat 61–70-vuotiaita ja koulutukseltaan kansakoulun ja/tai ammattikoulun käyneitä. Lähes puolet (48 %) ryhmän edustajista on eläkeläisiä. Maaseudulla asuu virkistystä ja metsäluontoa arvostavista 57 prosenttia ja metsätilansa yhteydessä hieman vähemmän (45 %). Suurin osa ryhmän edustajista on pieni- ja keskituloisia ja tilan koko on 10–30 hehtaaria.

Lähes puolet niistä vastanneista, jotka asuvat isoissa kaupungeissa ja/tai tilan sijaintikunnan ulkopuolella, arvostavat metsän virkistyskäyttöä ja luontoarvoja. Ryhmän edustajien ”kaupunkilaisuuden” mukaisesti ryhmään 2 kuuluu suhteellisesti paljon palkansaajia (37 % palkansaajista) sekä hyvätuloisia (37 % kaikista 52 000-79 999 euroa vuodessa ansaitsevista ja 28 prosenttia yli 80 000 euroa vuodessa ansaitsevista). Tämän lisäksi alle kymmenen hehtaaria metsää omistavista lähes joka toinen kuuluu kyseiseen ryhmään. Toisin sanoen, kaupungissa asuville, hyvätuloisille ja pienten tilojen metsänomistajille metsän tarjoama virkistys ja luontoelämykset ovat tärkeämpiä kuin esimerkiksi niistä saatavat taloudelliset hyödyt.

Niistä metsänomistajista, jotka korostavat metsien monikäyttöä sekä metsää tulonlähteenä ja/tai sijoituskohteena (Ryhmä 3) on miehiä 89 prosenttia. Kaikista miesmetsänomistajista 41 prosenttia kuuluu tä-

hän ryhmään. Iältään ryhmän metsänomistajat ovat tyypillisesti 51–60-vuotiaita, joskin ikähaarukan ääripäät olivat korostuneet. 44 prosenttia yli 70-vuotiaista, mutta myös 41 prosenttia alle 50-vuotiaista metsänomistajista lukeutuu merkitysryhmään 3. Tyypillisesti metsän monikäyttöä ja taloudellisia hyötyjä arvostavat ovat vähäisen koulutuksen saaneita, maa- ja metsätalousyrittäjiä (43 % ryhmään 2 kuuluvista) sekä pieni- tai keskituloisia. Vastanneista pienituloisista (alle 18 000 euroa vuodessa) 44 prosenttia sekä maa- ja metsätalousyrittäjistä yli puolet kokevat tässä ryhmässä korostuvat arvot tärkeiksi. Tätä yleisintä ammattiasemaa tukee myös suhteellisen suuri isojen metsätilojen osuus, sillä 66 prosenttia yli 100 metsähehtaaria omistavista kuuluu ryhmään 2. Maaseudulla asuu 79 prosenttia ja tilansa yhteydessä 76 prosenttia metsän monimerkityksisyyttä ja taloudellisia hyötyjä arvostavista. Metsätilan koko on yleensä 30–60 hehtaaria.

Runsas puolet (56 %) niistä metsänomistajista, joilla **ei ole selkeää merkitystä metsänomistukselleen** (Ryhmä 4) on miehiä. Naisia (44 %) on enemmän kuin muissa merkitysryhmissä. Lisäksi kaikista kyselyyn vastanneista naisista 35 prosenttia kuuluu tähän ryhmään. Iältään nämä metsänomistajat ovat 61–70-vuotiaita ja metsäala on tyypillisesti alle 30 hehtaaria. Ryhmään 4 kuuluvista 38 prosenttia on kansakoulun käyneitä ja lähes saman verran on ylioppilaita. Lisäksi noin kolmannes akateemisesti koulutetuista metsänomistajista on epävarma metsänsä merkityksestä itselleen tai sen käyttötarkoituksista. Tämä merkitysryhmä vaikuttaa siis koostuvan tavanomaisista koulutetuimmista metsänomistajista. Ryhmän tyypillisin ammattiasema on yleisestä koulutustasosta huolimatta eläkeläinen. Metsän merkityksen suhteen epävarmoista metsänomistajista maaseudulla asuu lähes puolet ja tilalla reilu kolmannes. Tosin myös reilu kolmannes ryhmän edustajista ilmoittaa asuvansa tilan sijaintikunnan ulkopuolella eri maakunnassa. Tätä tukee se, että isoissa kaupungeissa (yli 100 000 asukasta) asuvista metsänomistajista 25 prosenttia ja yli 150 kilometrin etäisyydellä asuvista metsänomistajista 37 prosenttia kuuluu merkitysryhmään 4. He saattavat edustaa aikaisemmin mainittua melko suurta akateemisesti koulutettujen osuutta. Kotitalouden vuotuiset bruttotulot ovat tyypillisimmin alle 40 000 euroa, joskin yli 80 000 euroa vuodessa ansaitsevista 28 prosenttia lukeutuu tähän ryhmään.

Taulukko 9. Merkitysryhmien jäsenten arvostukset, taustamuuttajat ja lukumäärä

Merkitysryhmä	Mikä heille on tärkeää?	Ketä he tyypillisimmin ovat?	Miten paljon heitä on?
1. Toiminnallisuus	<ul style="list-style-type: none"> Metsänhoitotöiden teko, työn fyysisyys, työn jäljen näkeminen 	<ul style="list-style-type: none"> Miehiä, 51–70-vuotiaita Vähän koulutettuja, eläkeläisiä tai maa- ja metsätalousyrittäjiä, tulot < 40 000 € Tilalla (10–60ha) asuvia Enemmän nuoria metsänomistajia kuin ryhmissä 2 ja 4 	<p>22 % vastan- neista</p> <p>22 % pinta- alasta</p> <p>(n=216)</p>
2. Virkistys ja luontoarvot	<ul style="list-style-type: none"> Metsän tarjoama virkistys ja rauhoittuminen, luonnon-suojelu 	<ul style="list-style-type: none"> Miehiä, 61–70-vuotiaita Vähän koulutettuja, eläkeläisiä, tulot < 40 000 € Tilalla (10–30ha) tai sen läheisyydessä asuvia Enemmän kaupunkilaisia, palkansaajia, hyvätuloisia sekä pienen tilan omistajia kuin muissa ryhmissä 	<p>27 % vastan- neista</p> <p>17 % pinta- alasta</p> <p>(n=259)</p>
3. Talous ja monikäyttö	<ul style="list-style-type: none"> Metsillä monia tärkeitä käyttötapoja ja merkityksiä Merkitys tulonlähteenä/sijoituskohtena korostunut 	<ul style="list-style-type: none"> Miehiä, 51–60-vuotiaita Vähän koulutettuja, maa- ja metsätalousyrittäjiä, tulot < 40 000 € Tilalla (30–60ha) asuvia Enemmän sekä nuorimpia että vanhimpia metsänomistajia, pienituloisia sekä suurten tilojen omistajia kuin muissa ryhmissä 	<p>38 % vastan- neista</p> <p>49 % pinta- alasta</p> <p>(n=369)</p>

jatkuu

4. Ei selkeää merkitystä	<ul style="list-style-type: none"> • Epätietoisia metsänomistuksen tai metsän merkityksestä itselleen 	<ul style="list-style-type: none"> • Miehiä, 61–70-vuotiaita • Sekä matalan että korkean koulutustason käyneitä, eläkeläisiä, tulot < 40 000 € • Tilalla (alle 30ha) tai eri maakunnassa asuvia • Enemmän naisia, korkeastikoulutettuja ja yli 150 km päässä tilasta asuvia kuin muissa ryhmissä 	<p>13 % vastan- neista</p> <p>12 % pinta- alasta</p> <p>(n=123)</p>
--------------------------	--	---	---

3.1.3 Tavoitteiden ja merkityksen välinen yhteys

Metsän merkitys kuvaa metsien käyttöä, jota metsänomistuksen tavoitteet ohjaavat. Niistä metsänomistajista, jotka asettavat tärkeimmäksi metsänomistuksensa tavoitteeksi tulojen saamisen tai jotka tavoittelevat monia eri hyötyjä (*Metsää tulonlähteenä korostavat/Monitavoitteiset*), 76 prosenttia kuuluu merkitysryhmään *Talous&Monitavoitteisuus* (Taulukko 10). He siis ohjaavat metsänkäyttöään monien erilaisten tavoitteiden mukaisesti ja pitävät lisäksi metsästä saatavia tuloja tai metsän merkitystä sijoituskohtena tärkeänä metsänomistuksessaan. Tavoiteryhmän edustajien painottuminen selkeästi merkitysryhmään *Talous&Monitavoitteisuus* viittaisi siihen, että monitavoitteiset metsänomistajat arvostavat hekin käytännön metsänomistuksessaan paljolti siitä saatavia taloudellisia hyötyjä.

Etenkin *Virkistystä, toiminnallisuutta ja luontoa* metsänomistuksellaan tavoittelevat vastaajat painoutuivat hekin selkeästi yhteen merkitysryhmään, sillä 70 prosenttia tavoiteryhmän metsänomistajista koki metsästä saatavan virkistuksen ja sen luontoarvot erityisen tärkeinä. Nämä merkitysryhmään *Virkistys&Luontoarvot* lukeutuvat metsänomistajat näyttävät myös ohjaavat metsänkäyttöään tavoitteidenasettelunsa mukaisesti, hyödyntäen metsänsä virkistysmahdollisuuksia ja vaalimalla luontoarvoja keskivertometsänomistajaa enemmän. Mielenkiintoista on sen sijaan se, että vain 8 prosenttia niistä metsänomistajista, jotka korostavat toiminnallisuutta metsään liittyvässä

tavoitteidenasettelussa, pitävät toiminnallisuuden merkitystä nykyisessä metsänkäytössään keskimääräistä suurempana.

Ne metsänomistajat, joilla ei ole selkeää tavoitetta metsänomistuksessaan, jakautuvat ennako-oletusten mukaisesti tasaisemmin eri merkitysryhmiin. Heistä 37 prosenttia korostaa metsänomistuksessaan toiminnallisuutta keskimääräistä enemmän. 30 prosenttia kokee, ettei metsänomistuksella ole heille selkeää merkitystä. 21 prosenttia arvostaa keskimääräistä enemmän metsästä saatavia tuloja sekä metsää sijoituskohteena ja lopuille vastaajista (12 %) metsän virkistys- ja luontoarvot ovat keskimääräistä merkittävämpiä. On huomioitava, että vaikka tavoiteryhmän edustajat ovat epävarmoja metsänomistuksensa tavoitteista, sen nykyisen käytön merkityksestä epävarmoja on vähemmän kuin niitä, jotka korostavat erityisesti toiminnallisuuden tärkeyttä. Siten ne metsänomistajat, jotka eivät ole asettaneet selkeää tavoitetta metsänomistukselleen, arvostavat kuitenkin mahdollisuutta saada polttopuuta ja puutavaraa omasta metsästään ja myös hyödyntävät kyseistä mahdollisuutta metsänkäytössään keskimääräistä useammin.

Lähes puolet (46 %) tavoiteryhmään *Taloudellinen turva* kuuluvista metsänomistajista arvostaa erityisesti toiminnallisuuden merkitystä metsänkäytössään. Työskentely omassa metsässä ja työn tulosten näkeminen kuvasi heidän metsänkäyttöään keskimääräistä metsänomistajaa paremmin. Merkitysryhmään *Toiminnallisuus* kuuluvien suurta osuutta voisi pitää hieman yllättävänä, mutta tätä voi selittää taustamuuttujien samankaltaisuudella. Myös metsän merkitys tulonlähteenä ja/tai sijoituskohteena korostui heidän metsänomistuksessaan.

Taulukko 10. Metsänomistuksen tavoitteiden ja merkityksen välinen yhteys.

	Merkitys-klusterit	<i>Toiminnallisuus</i>	<i>Virkistys & Luontoarvot</i>	<i>Tulonlähde & Monikäyttö</i>	<i>Ei selkeää merkitystä</i>
Tavoitte-klusterit	Tyypillisimmät taustapiirteet	*Mies *Keskiasteen koulutus, MM-yrittäjä tai eläkeläinen *Tilansa yhteydessä, maaseudulla asuva *Tilan kotoisan/omaisen/keskimäär. suurempi	*Pieni tila *Palkansaaja *Tilan ulkopuolella, kaupungissa asuva *Hyvätuloinen	*Mies *Vähän koulutettu *MM-yrittäjä *Tilan yhteydessä, maaseudulla asuva *Suuri tila *Pieni- tai keskituloinen	*Nainen *Korkea koulutus *Tilan ulkopuolella, kaupungissa asuva *Hyvätuloinen *Keskimäär. pienempi tila
<i>Tulonlähde/ Monitavoitteinen</i>	*Vähän koulutettu, MM-yrittäjä, pienituloinen *Maaseudulla, tilalla asuva	8 % (n=22)	12 % (n=33)	76 % (n=207)	3 % (n=9)
<i>Virkistys, Toiminnallisuus, Luonto</i>	*Korkea koulutus, palkansaaja, keski- tai hyvätuloinen *Tilan ulkopuolella, kaupungissa asuva *Pieni tila	8 % (n=17)	70 % (n=146)	9 % (n=18)	13 % (n=27)

jatkuu

<i>Ei selkeää tavoitetta</i>	*Korkeasti koulutettu, hyvätuloinen *Tilan ulkopuolella asuva *Keskimäär. pienempi tila	37 % (n=73)	12 % (n=23)	21 % (n=42)	30 % (n=60)
<i>Taloudellinen turva</i>	*Vähän koulutettu, eläkeläinen, pienituloinen *Tilalla tai sen läheisyydessä asuvia *Keskimäär. suurempi tila	46 % (n=74)	10 % (n=16)	38 % (n=61)	6 % (n=10)

Yhteenveto: Metsänomistajien tavoitteet ja metsän merkitys

- Tärkeimmiksi yksittäisiksi metsänomistuksen tavoitteiksi nousivat metsästä saatavat kotitarvepuut, metsän tarjoamat mahdollisuudet metsänhoitotöiden tekoon ja metsä osana vapaa-ajanvietto- tai asuinpaikan ympäristöä.
- Metsänomistuksen tavoitteiden perusteella metsänomistajat jaettiin neljään ryhmään:
 - 1) Monitavoitteisiin/metsää tulolähteenä korostaviin
 - 2) Virkistystä, metsänhoitotöitä ja luontoa arvostaviin
 - 3) Metsänomistajiin, joilla ei selkeää tavoitetta
 - 4) Taloudellista turvaa arvostaviin
- Monitavoitteiset olivat tyypillisesti maa- ja metsätalousyrittäjiä ja keskimääräistä suurempien tilojen omistajia.
- Virkistystä, metsänhoitotöitä ja luontoa korostavat olivat tyypillisesti eläkeläisiä, hyvin koulutettuja, palkansaajia ja tilan ulkopuolella asuvia, pienten tilojen omistajia.

- Ilman selkeää tavoitetta olevat metsänomistajat ovat tyypillisesti tilalla asuvia vähän koulutettuja ja myös tilan ulkopuolella asuvia hyvätuloisia ja korkeasti koulutettuja.
- Taloudellista turvaa korostavat ovat tyypillisesti eläkeläisiä, pieni- ja keskituloisia ja tilalla tai maaseudulla asuvia.
- Metsän merkityksen perusteella metsänomistajat jakautuvat myös neljään ryhmään:
 - 1) Toiminnallisiin metsänomistajiin
 - 2) Metsän virkistyskäyttöä ja luonnonsuojelua korostaviin metsänomistajiin
 - 3) Metsän monikäyttöä korostaviin metsänomistajiin, joilla taloudellinen käyttö keskeistä
 - 4) Metsän merkityksestä itselleen epävarmoihin metsänomistajiin
- Toiminnalliset metsänomistajat ovat tyypillisesti 51–70-vuotiaita miehiä, eläkeläisiä tai maa- ja metsätalouden harjoittajia ja isohkojen tilojen omistajia.
- Virkistyskäyttöä ja luonnonsuojelua korostavat ovat tyypillisesti 61–70-vuotiaita miehiä, eläkeläisiä, kaupungissa asuvia, hyvätuloisia ja pienehköjen tilojen omistajia.
- Metsän monikäyttöä korostavat metsänomistajat ovat tyypillisesti 51–60-vuotiaita miehiä, maa- ja metsätalousyrittäjiä ja isohkojen tilojen omistajia. Ryhmässä on myös keskimääräistä enemmän nuoria.
- Ilman selkeää merkitystä metsänsä kokevat metsänomistajat ovat tyypillisesti 61–70-vuotiaita, miehiä, eläkeläisiä, eri maakunnassa asuvia ja pienehköjen tilojen omistajia. Ryhmässä on myös keskimääräistä enemmän naisia.
- Metsänomistuksen tavoitteet ohjaavat keskeisesti metsien käyttöä; poikkeuksena ovat ilman selkeää tavoitetta oleva metsänomistajat, joista valtaosa voidaan luokitella toiminnallisiksi metsien käytön perusteella. Myös taloudellista turvaa korostavat metsänomistajat ovat pääosin toiminnallisia metsänomistajia.

3.2 Metsätalouden kannattavuus

3.2.1 Metsänomistajien mielipiteitä kannattavuudesta

Kyselyssä kartoitettiin metsänomistajien asenteita ja mielipiteitä metsätalouden kannattavuudesta erilaisten kannattavuutta käsittelevien väittämien avulla. Metsänomistajia pyydettiin vastaamaan väittämiin oman metsätaloutensa suhteen. Vastausvaihtoehtoina olivat täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä. Tuloksia tulkittaessa täysin samaa mieltä ja jokseenkin samaa mieltä yhdistettiin samaa mieltä olevaksi vaihtoehdoksi. Vastaavasti jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä yhdistettiin eri mieltä olevaksi vaihtoehdoksi.

Vastausten perusteella yleisimmin samaa mieltä metsänomistajat olivat siitä, että metsätalous on sitä kannattavampaa, mitä korkeampi on puun hinta. Tätä mieltä oli vastanneista 93 prosenttia (Taulukko 11). Suurta yksimielisyyttä herättivät myös väitteet: työskentelemällä metsässäni voin parantaa metsätalouteni kannattavuutta, hyvä kannattavuus kannustaa hoitamaan metsiäni ja seuraamalla metsäasioita voin vaikuttaa metsätalouteni kannattavuuteen.

Merkittävä osa kyselyyn vastanneista metsänomistajista (noin kolme neljännestä) oli myös sitä mieltä, että metsäteollisuuden menestys vaikuttaa oman metsätalouden kannattavuuteen, metsätalouden kannattavuus on tärkeää ja metsässä rahat ovat turvassa. Metsänomistuksesta aikoi luopua kuitenkin vain joka viides, mikäli metsätalous ei olisi kannattavaa. Hyvin pieni osa (15 %) metsänomistajista ilmoitti, ettei myöskään vähennä metsiensä hoitoa, vaikka metsätalouden kannattavuus heikkenisi. Luonnonarvokaupan vaikutuksesta metsätalouden kannattavuuteen vallitsi eniten epätie-toisuutta.

Taulukko 11. Metsänomistajien mielipiteitä liittyen metsätalouden kannattavuuteen.

Oman metsätalouden kannattavuuteen liittyvä väittämä	% metsänomistajista		
	Samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Eri mieltä
Metsätalouteni on sitä kannattavampaa mitä korkeampi puun hinta on (n=1071)	93	5	2
Työskentelemällä metsässäni voin lisätä metsätalouteni kannattavuutta (n=1084)	86	9	5
Metsätalouteni hyvä kannattavuus kannustaa hoitamaan metsiäni (n=1084)	83	13	4
Seuraamalla metsäasioita voin vaikuttaa metsätalouteni kannattavuuteen (n=1075)	81	14	5
Metsätalouteni on sitä kannattavampaa mitä enemmän puuta metsissäni on (n=1076)	77	15	8
Metsätalouteni on kannattavaa, jos metsätuloni ovat metsätalouden menoja suuremmat (n=1087)	76	13	11
Metsäteollisuuden menestys vaikuttaa metsätalouteni kannattavuuteen (n=1076)	73	19	8
Minulle on tärkeää, että metsätalouteni on taloudellisesti kannattavaa (n=1069)	72	18	10
Metsässä rahani ovat turvassa (riskitön sijoitus) (n=1088)	71	21	8
Metsätalouteni on sitä kannattavampaa mitä suuremmat puunmyyntituloni ovat (n=1081)	70	20	10
Polttopuiden teko omaan käyttöön parantaa metsätalouteni kannattavuutta (n=1080)	70	18	12
Metsäverojärjestelmällä on vaikutusta metsätalouteni kannattavuuteen (n=1080)	64	26	10
Valtion metsänhoitotuki parantaa metsätalouteni kannattavuutta (n=1087)	64	22	14
Haluan omistaa metsää, vaikka se ei olisi taloudellisesti kannattavaa (n=1069)	62	20	18
Metsäkiinteistöni arvon kehitys kuvaa metsätalouteni kannattavuutta (n=1075)	60	33	7
Mitä suuremman määrän myyn puuta sitä kannattavampaa metsätalouteni on (n=1053)	54	25	21
Metsätalouteni on kannattavaa, jos puuta hakataan kasvua vähemmän (n=1075)	49	27	24
Metsäkiinteistöjen kysynnän kasvu parantaa metsätalouteni kannattavuutta (n=1072)	48	33	19

jatkuu

Metsätalouden kannattavuuden arviointi on vaikeaa (n=1087)	47	29	24
Metsätalouteni on sitä kannattavampaa mitä suurempi osuus metsätuloilla on kokonaistuloistani (n=1068)	44	30	26
Energiapuun myynti parantaa metsätalouteni kannattavuutta (n=1064)	43	29	28
Metsätalouteni kannattavuus on heikko, jos saamani palkka metsätöistä on alhaisempi kuin palkka- tai eläketuloni (n=1076)	40	28	32
Jos metsätalouteni kannattavuus heikkenee, vähennän puunmyyntejäni (n=1048)	36	35	29
Myynti puuta, vaikka metsätalouteni ei olisi-kaan kannattavaa (n=1074)	28	27	45
Metsänomistukseni perusteena metsätalouden kannattavuus on merkityksellinen (n=1069)	26	28	46
Metsästä koituvat kulut tekevät metsänomistuksestani kannattamatonta (n=1056)	25	25	50
Luonnonarvokaupalla voin parantaa metsätalouteni kannattavuutta (n=1060)	21	52	27
Minun on paras luopua metsistäni, jos omistaminen ei kannata taloudellisesti (n=1069)	19	23	58
Jos metsätalouteni kannattavuus heikkenee, vähennän metsieni hoitoa (n=1080)	15	19	66
Minulle on epäselvää, mitä metsätalouden kannattavuus tarkoittaa (n=1085)	14	21	65

Metsänomistajien välisiä eroja

Sukupuolten välisiä eroja

Tutkimuksessa selvisi sukupuolten välisiä eroja siinä, kuinka metsänomistajat kokevat kannattavuuden. Naiset arvioivat miehiä useammin kulujen tekevän metsänomistuksesta kannattamatonta. He olivat myös useammin epätietoisia energiapuun myynnin ja metsässä työskentelyn vaikutuksista kannattavuuteen. Heille oli lisäksi useammin epäselvää, mitä kannattavuus tarkoittaa ja heidän mielestään sen arvioiminen oli myös useammin vaikeaa. Miehet taas arvioivat naisia useammin, ettei luonnonarvokaupalla voi parantaa metsätalouden kannattavuutta. He olettivat myös naisia yleisemmin puun hinnan vaikuttavan kannattavuuteen.

Iän vaikutus

Alle 40-vuotiaat olivat muista ikäluokista poikkeava ryhmä. He olivat keskimääräistä useammin eri mieltä eri väittämistä. Keskenään samanlaisia mielipiteitä vallitsi 40–60-vuotiailla metsänomistajilla. He korostivat kannattavuuden tarkastelussa puun hintaa, puun myyntituloja, metsäkiinteistöjen kysyntää sekä metsäkiinteistöjen arvon ja metsäteollisuuden kannattavuuden kehitystä.

Yli 61-vuotiailla puun hinta ei noussut voimakkaasti esille metsätalouden kannattavuuden arvioinnissa. He vertasivat metsätuloja muihin tuloihin ja heistä metsässä raha on turvassa, mutta toisaalta heille kannattavuus oli kuitenkin epäselvää ja sen arviointi vaikeaa. Lisäksi heidän mielestään metsätalouden kulut rasittavat ja heikentävät kannattavuutta. He olivat myös muita ikäluokkia valmiimpia luopumaan metsistään, mikäli metsätalous ei ole kannattavaa.

Metsäalan koon vaikutus

Metsäalan koko vaikutti myös kannattavuuden arviointiin. Alle 30 hehtaarin tilojen omistajilla oli samansuuntaisia käsityksiä kannattavuudesta. Heidän mielestään polttopuiden saanti parantaa ja kulut heikentävät metsänomistuksen kannattavuutta. He kokevat metsätalouden kannattavuuden useammin merkityksettömäksi metsänomistuksen perusteena kuin suurempien tilojen omistajat. Lisäksi kannattavuus oli heille epäselvää ja sen arvioiminen vaikeaa.

Yli 30 hehtaarin tilojen omistajille oli tärkeää metsänomistuksen taloudellinen kannattavuus. Heidän mielestään myös puun hinta ja myyntitulot vaikuttavat kannattavuuteen. Lisäksi he olivat sitä mieltä, että työskentely metsässä, metsäteollisuuden menestys ja metsänhoidon tuki parantavat kannattavuutta ja hyvä kannattavuus kannustaa hoitamaan metsiä. Suurilla tiloilla myös energiapuunmyynnin vaikutus kannattavuuteen ja metsäasioiden seuraamisen vaikuttavuus tunnustettiin pieniä tiloja useammin.

Ammattiaseman vaikutus

Ammattiasemalla oli myös vaikutusta kannattavuuden arviointiin. Eläkeläiset vertasivat metsätuloja eläketuloihin ja he kokivat metsätalouden menojen

tekevän metsänomistuksesta kannattamatonta. Heidän mielestään metsätalous on sitä kannattavampaa mitä suuremmat ovat puun myyntitulot. Suurin osa heistä piti kannattavana hakkuiden pitämistä alle kasvun. He olivat myös yleisimmin sitä mieltä että metsistä on parasta luopua, jos omistaminen ei ole kannattavaa ja että luonnonarvokaupalla voi parantaa kannattavuutta. Kuitenkin noin kolmannes eläkeläisistä ei pitänyt taloudellista kannattavuutta metsänomistuksensa perusteena. He olivat myös suoraviivaisimmin vähentämässä metsänhoitoa, jos kannattavuus vähenee.

Palkansaaajat vertailivat vähiten metsätöistä saatavaa palkkaa muihin tuloihin. Palkansaaajat olivat sitä mieltä, että rahat ovat turvassa metsässä ja että metsäkiinteistöjen kysynnän kasvu parantaa kannattavuutta, vaikka kannattavuuden arviointi onkin heille vaikeaa. Lisäksi he pitivät tukia tärkeinä kannattavuuden parantajina. Maa- ja metsätalousyrittäjät pitivät metsätalouden kannattavuutta tärkeänä, mutta olivat muita ammattiryhmiä harvemmin valmiita luopumaan metsänomistuksestaan, mikäli metsätalous ei olisi kannattavaa. Myös muut yrittäjät pitivät kannattavuutta tärkeänä.

Asuinympäristön ja tulojen vaikutus

Maaseudulla asuvat kokivat, että polttopuiden teko ja omassa metsässä työskentely parantavat kannattavuutta. He vertasivat usein metsätöistä saatuja tuloja muihin tuloihin. Maaseudulla asuvat olivat eniten eri mieltä siitä, että valtiontuki parantaa kannattavuutta. Isoissa kaupungeissa asuvat vertasivat myös metsätuloja palkka- ja eläketuloihin. Taajamissa ja pienissä kaupungeissa asuvat olivat muita useammin sitä mieltä, että metsätalouden kannattavuudella ei ole omistuksen kannalta paljon merkitystä.

Suurituloisten mielestä metsäverotus vaikuttaa kannattavuuteen ja he korostivat puunmyyntituloja metsätalouden kannattavuudessa. Toisaalta he pitivät muita harvemmin kannattavuutta tärkeänä ja vertasivat myös vähiten metsätuloja kokonaistuloihinsa. Suurituloiset eivät pitäneet kannattavana puiden hakkaamista alle kasvun. Pienituloisten mielestä rahat ovat metsässä turvassa ja kulut tekevät metsätaloudesta kannattamatonta. Toisaalta he olivat myös sitä mieltä, että polttopuiden teko parantaa kannattavuutta ja että metsätalous on sitä kannattavampaa mitä suurempi osuus kokonaistuloista tulee metsästä. Kun tulot laskevat niiden metsänomistajien osuus kasvoi, jotka olivat valmiita vähentämään puunmyyntejä kannattavuuden heike-

tessä. Lisäksi tulojen laskiessa niiden metsänomistajien osuus nousi, jotka eivät tieneet, mitä metsätalouden kannattavuus tarkoittaa.

3.2.2 Metsänomistajien arvio metsätalouden kannattavuudesta tällä hetkellä ja vuonna 2015

Oman metsätalouden kannattavuus tällä hetkellä

Metsänomistajia pyydettiin kyselyssä arvioimaan asteikolla 0–10 oman metsätaloutensa kannattavuutta ja metsätalouden kannattavuutta yleisesti Suomessa. Kannattavuutta pyydettiin arvioimaan tällä hetkellä ja vuonna 2015. Metsänomistajien vastauksia tulkittiin siten, että asteikossa nollan valinneiden metsänomistajien mielestä metsätalous on *täysin kannattamatonta*. Asteikon 0,5–4,5 välillä vastanneiden arvioitiin pitävän metsätaloutta *huonosti kannattavana*. Asteikon keskeltä valittu 5 katsottiin kuvaavan sitä, että metsätalous *ei kannata hyvin eikä huonosti*. Vastaukset asteikossa 5,5–9,5 tulkittiin siten, että metsätalous on *hyvin kannattavaa* ja numero 10 *erittäin kannattavaa*.

Kysymykseen vastanneista metsänomistajista 35 prosenttia piti omaa metsätalouttaan tällä hetkellä huonosti kannattavana (Taulukko 12). Joka kymmenes vastanneista arvioi oman metsätaloutensa olevan täysin kannattamatonta. Kolmetoista prosenttia vastanneista ei pitänyt omaa metsätalouttaan kannattavana eikä kannattamattomana. Vastanneista 52 prosenttia arvioi oman metsätaloutensa olevan kannattavaa. Suurin osa vastanneiden merkinnöistä sijaitsi asteikolla kohdissa 5, 5,5 ja 6.

Metsänomistajien iällä oli merkitystä oman metsätalouden kannattavuuden kokemiseen. Iän noustessa yhä suurempi osa vastanneista piti metsätalouttaan täysin kannattamattomana. Omaa metsätalouttaan täysin kannattamattomana piti 71 vuotiaista ja sitä vanhemmista jopa 21 prosenttia. Huonosti kannattavana sitä piti jokaisesta ikäryhmästä 20–25 prosenttia vastanneista. Sen sijaan hyvin kannattavana omaa metsätalouttaan piti noin puolet vastanneista jokaisesta ikäryhmästä. Tämä vaihteli 48 prosentista (61–70 vuoden ikäiset) 59 prosenttiin (41–50 vuoden ikäiset).

Metsäalan koolla oli myös merkitystä metsätalouden kannattavuuden kokemiseen. Metsäalan koon kasvaessa metsätaloutta hyvin kannattavana pitävien osuus kasvoi ja sitä täysin kannattamattomana ja huonosti kannat-

tavana pitävien osuus laski. Miesten huomattiin olevan naisia optimistisempia oman metsätalouden kannattavuuden arvioimisessa. Eri ammattikoulutuksen saaneiden erot kannattavuuden kokemisessa eivät olleet suuria. Eläkeläiset olivat kaikkein pessimistisin ryhmä ja maa- ja metsätalousyrittäjät taas optimistisin. Ne jotka aikoivat luopua metsistään kokonaan, pitivät muita ryhmiä useammin omaa metsätalouttaan täysin kannattamattomana. Ne jotka aikoivat luopua metsistään osittain, pitivät muita useammin omaa metsätalouttaan hyvin kannattavana.

Niistä metsänomistajista, joille metsän käyttö virkistyskohteena ja sen luonnonsuojelullinen merkitys olivat tärkeitä, 41 prosenttia arvioi oman metsätaloutensa olevan tällä hetkellä huonosti kannattavaa. Myös niiden metsänomistajien keskuudessa, joilla ei ollut metsänomistukselleen selkeää merkitystä, koki selvästi keskimääräistä useampi (38 prosenttia) oman metsätalouden olevan huonosti kannattavaa. Selvästi keskimääräistä kannattavampana omaa metsätalouttansa pitivät metsänomistajat, joille metsällä oli monta merkitystä ja joilla metsän taloudellinen merkitys korostui. Näistä metsänomistajista 68 prosenttia koki oman metsätaloutensa olevan tällä hetkellä hyvin kannattavaa.

Taulukko 12. *Metsänomistajien näkemys oman metsätalouden kannattavuudesta ja metsätalouden kannattavuudesta yleisesti Suomessa tällä hetkellä ja vuonna 2015.*

	Oma metsätalous nyt	Metsätalous yleisesti nyt	Oma metsätalous vuonna 2015	Metsätalous yleisesti vuonna 2015
Täysin kannattamatonta	10 %	9 %	10 %	9 %
Huonosti kannattavaa	25 %	15 %	18 %	13 %
Ei hyvin eikä huonosti	13 %	12 %	12 %	12 %
Hyvin kannattavaa	51 %	63 %	59 %	65 %
Erittäin kannattavaa	1 %	1 %	1 %	1 %
	100 %	100 %	100 %	100 %

Oman metsätalouden kannattavuuden kehitys vuoteen 2015

Kyselylomakkeessa metsänomistajia pyydettiin myös arvioimaan oman metsätaloutensa kannattavuutta vuonna 2015. Vastausten perusteella metsänomistajat olivat optimistisempia metsätaloutensa kannattavuudesta tulevaisuudessa kuin tämän hetkisestä kannattavuudesta. Peräti 60 prosenttia vastanneista arvioi metsätaloutensa olevan hyvin kannattavaa vuonna 2015. Kyselyyn vastanneista 12 prosenttia arvioi, että heidän metsätaloutensa ei ole hyvin eikä huonosti kannattavaa vuonna 2015. Metsänomistajista 18 prosenttia arvioi metsätaloutensa kannattavuuden olevan huono vuonna 2015 ja täysin kannattamattomana sitä piti 10 prosenttia.

Iällä oli merkitystä arvioon oman metsätalouden kannattavuudesta vuonna 2015. Iän lisääntyessä niiden metsänomistajien osuus kasvoi, jotka arvioivat oman metsätaloutensa vuonna 2015 huonosti kannattavaksi tai täysin kannattamattomaksi. Kuitenkin joka ikäryhmässä yli puolet (53–70 %) vastanneista oli sitä mieltä, että heidän metsätaloutensa tulee olemaan hyvin kannattavaa vuonna 2015. Metsäalan suuruudella oli myös vaikutusta arvioihin kannattavuudesta. Metsätaloutta huonosti kannattavana vuonna 2015 pitävien osuus pieneni metsäalan kasvaessa ja vastaavasti sitä hyvin kannattavana pitävien osuus nousi. Ammattikoulutuksen tason noustessa myös metsätaloutta hyvin kannattavana pitävien osuus kasvoi. Eläkeläiset olivat kaikkiaan metsätalouden tulevan kannattavuuden suhteen kaikkein pessimistisin ryhmä ja maa- ja metsätalousyrittäjät taas optimistisin. Maa- ja metsätalousyrittäjistä jopa 65 prosenttia piti omaa metsätalouttaan vuonna 2015 hyvin kannattavana. Metsäsuunnitelman hankkineilla metsänomistajilla oli positiivisempi kuva metsätalouden kannattavuudesta kuin niillä, joilla suunnitelmaa ei ollut. Ne metsänomistajat, jotka aikoivat luopua metsästään kokonaan, arvioivat muita ryhmiä useammin oman metsätaloutensa täysin kannattamattomaksi vuonna 2015. Ne, jotka aikoivat hankkia metsää lisää, arvioivat muita useammin oman metsätaloutensa hyvin kannattavaksi vuonna 2015. Metsänomistajien bruttotulojen noustessa yhä useampi piti omaa metsätalouttaan vuonna 2015 hyvin kannattavana.

Kaikissa metsän merkitysryhmissä lukuun ottamatta toiminnallisten metsänomistajien ryhmää oman metsätalouden kannattavuus arvioitiin olevan vuonna 2015 nykyistä parempi. Mielenkiintoista on, että oman metsätalouden kannattavuuden arvioivat paranevan myös ne metsänomistajat, jotka kuuluivat virkistyskäyttöä ja luonnonsuojelua korostavaan ryhmään tai ilman

selkeää tavoitetta olevaan ryhmään. Kuitenkin nämä ryhmät näkivät oman metsätaloutensa kannattavuuden vuonna 2015 edelleen keskimääräistä huonompana. Metsien monikäyttöä ja taloudellisia seikkoja korostavien metsänomistajien ryhmässä 73 prosenttia arvioi metsätaloutensa olevan hyvin kannattavaa vuonna 2015. Toiminnallisten metsänomistajien ryhmässä oman metsätaloutensa näki olevan hyvin kannattavaa 63 prosenttia vuonna 2015. Virkistys ja luontoarvoja korostavien ryhmässä vastaava prosenttiosuus oli 52 ja ei selkeää tavoitetta ryhmässä 45 prosenttia.

Metsätalouden kannattavuus Suomessa tällä hetkellä

Vastaajista 64 prosenttia arvioi metsätalouden kannattavan Suomessa tällä hetkellä hyvin. Huonoksi kannattavuuden arvioi 24 prosenttia vastaajista ja ei huonoksi eikä hyväksi 12 prosenttia vastanneista. Yleisesti vastaajat arvioivat metsätalouden kannattavan Suomessa yleisesti paremmin kuin heidän oma metsätaloutensa.

Tällä oli merkitystä myös yleisen metsätalouden kannattavuuden kokeamiseen Suomessa. Pessimistisyys kannattavuuden suhteen kasvoi iän mukana. Toisaalta yli 71-vuotiaiden kanssa lähes yhtä pessimistinen ikäryhmä oli 40 vuoden ikäiset ja sitä nuoremmat. Kuitenkin kaikista ikäryhmistä vähintään 60 prosenttia oli sitä mieltä, että metsätalous on hyvin kannattavaa tällä hetkellä Suomessa. Ammattikoulutuksen mukaan kaikista optimistisimpiä oli opistotason koulutuksen saaneet metsänomistajat ja kaikista pessimistisimpiä olivat ilman ammattitutkintoa olevat. Yrittäjät ja palkansaajat olivat metsätalouden yleisen kannattavuuden suhteen kaikista optimistisimpiä ja eläkeläiset pessimistisimpiä. Tyytymättömiä tämänhetkiseen metsätalouden kannattavuuteen olivat maa- ja metsätalousyrittäjät ja eläkeläiset. Ne jotka aikoivat luopua kokonaan omista metsistään arvioivat muita useammin metsätalouden Suomessa olevan täysin kannattamatonta. Ne, jotka aikoivat luopua osista metsiään, olivat kaikista optimistisimpiä (79 % vastaajista hyvin kannattavaa). Metsänomistajien bruttotulojen noustessa niiden osuus laski, joiden mielestä metsätalous on täysin kannattamatonta.

Metsän merkitysryhmistä monikäyttöä ja taloudellista käyttöä painottavat metsänomistajat (71 %) kokivat metsätalouden olevan tällä hetkellä Suomessa hyvin kannattavaa. Vastaavasti hyvin kannattavana metsätalouden koki toiminnallisten metsänomistajien ryhmästä 66 prosenttia, virkistys ja luontoarvoja korostavien ryhmästä 64 prosenttia ja ilman selkeää tavoit-

tetta olevien ryhmästä 61 prosenttia. Kaikkiaan erot eri metsänomistajaryhmien välillä olivat selvästi pienempiä kuin erot oman metsätalouden kannattavuuden suhteen.

Metsätalouden kannattavuus Suomessa vuonna 2015

Kyselyyn vastanneet arvioivat metsätalouden kannattavuuden Suomessa paranevan nykyisestä vuoteen 2015 mennessä. Vastaajista 65 prosentti arvioi metsätalouden olevan hyvin kannattavaa vuonna 2015. Edelleen kuitenkin 9 prosenttia arvioi metsätalouden olevan täysin kannattamatonta vuonna 2015. Metsätaloutta huonosti kannattavana pitävien osuus sen sijaan väheni nykyisestä 15 prosentista 13 prosenttiin. Kuten nykyistä kannattavuutta arvioitaessa, vastaajat pitivät myös metsätalouden tulevaa kannattavuutta Suomessa yleisesti parempana kuin heidän omassa metsätalouksaan.

Iän noustessa metsätaloutta täysin kannattamattomana pitävien osuus kasvoi ja epävarmuus väheni (ei hyvin eikä huonosti kannattavana pitävien osuus laski). Metsätaloutta yleisesti vuonna 2015 hyvin kannattavana piti peräti 72 prosenttia 41–50 vuoden ikäisistä. Muista ikäryhmistä vähintään 59 prosenttia kustakin ikäryhmästä piti metsätaloutta vuonna 2015 hyvin kannattavana. Metsäalan koolla oli vaikutusta kannattavuuden kokemiseen. Jälleen metsäalan kasvaessa metsätalous koettiin useammin hyvin kannattavaksi vuonna 2015. Ammattikoulutuksen tason noustessa metsätaloutta huonosti kannattavana pitävien osuus kasvoi, mutta sitä täysin kannattamattomana pitävien osuus laski. Ne jotka aikoivat luopua kokonaan omista metsistään, arvioivat muita useammin metsätalouden Suomessa vuonna 2015 olevan täysin kannattamatonta (15 %). Ne, jotka aikoivat luopua osittain metsiään, olivat kaikista optimistisimpiä (82 % vastaajista hyvin kannattavaa). Metsänomistajien bruttotulojen laskiessa niiden osuus kasvoi, joiden mielestä metsätalous vuonna 2015 on täysin kannattamatonta.

Myös kaikissa metsän merkitysryhmissä nähtiin metsätalouden kannattavuuden vuonna 2015 olevan yleisesti Suomessa nykyhetkeä parempi. Metsien monikäyttöä ja taloudellisia tekijöitä korostavien ryhmässä 74 prosenttia arvioi metsätalouden olevan hyvin kannattavaa Suomessa vuonna 2015. Ne metsänomistajat, joilla metsänomistuksella ei ollut selkeää merkitystä, näkivät metsätalouden olevan huonosti kannattavaa (20 prosenttia kyseisen ryhmän metsänomistajista) selvästi keskimääräistä useammin.

3.2.3 Metsänomistajien käyttämät kannattavuusmittarit

Metsänomistajista 18 prosenttia ilmoitti, ettei mittaa metsätaloutensa kannattavuutta millään tavalla. Metsätalouden kannattavuutta mittaavilla metsänomistajilla käytetyin kannattavuusmittari oli puun hintakehitys (Taulukko 13). Sitä käytti 90 prosenttia metsänomistajista. Seuraavaksi yleisimpiä mittareita olivat puunmyyntitulot, metsätalouden nettotulos ja metsätalouden menot. Suurin osa yleisimmistä käytettävistä mittareista liittyy metsätalouden absoluuttisen kannattavuuden mittaamiseen.

Suhteellista kannattavuutta metsänomistajat näyttävät mittaavan selvästi vähemmän. Noin puolet kyselyyn vastanneista metsänomistajista ilmoitti arvioivansa metsätaloutensa kannattavuutta metsään sitoutuneen pääoman tuoton avulla. Kolmannes metsänomistajista vertaa metsän tuottoa muiden sijoituskohteiden tuottoon tai puunmyyntituloja palkka- tai eläketulojen ostovoimaan.

Tärkeimmäksi kannattavuusmittariksi reilu kolmannes metsänomistajista nimesi puun hintakehityksen. Seuraavaksi eniten mainintoja tärkeimmäksi kannattavuusmittariksi saivat puun myyntitulot ja metsätalouden nettotulos. Yllättäen myös metsäkiinteistön arvonkehitys sai varsin paljon mainintoja tärkeimpänä kannattavuusmittarina.

Toiseksi tärkeimpänä kannattavuusmittarina eniten mainintoja sai puun myyntitulot. Toiseksi eniten mainintoja saivat metsätalouden menot ja metsätalouden nettotulos. Kolmanneksi tärkeimmäksi kannattavuusmittariksi nimesi noin 11 prosenttia metsänomistajista metsäkiinteistön arvonkehityksen.

Taulukko 13. Metsänomistajien käyttämät mittarit oman metsätalouden kannattavuuden mittaamiseen.

Arviointiin käytettävä mittari	% metsänomistajista		
	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
a) Puun hintakehitys	90	6	4
b) Puunmyyntitulot (€)	81	13	6
c) Myymäni puumäärä (m ³)	65	26	9
d) Metsätalouden menot (€)	76	15	9
e) Metsätalouden nettotulos (nettotulos= puunmyyntitulot - metsätalouden menot)	78	13	9
f) Puunmyyntitulot metsähehtaaria kohti (€/ha)	44	43	13
g) Metsäkiinteistöni arvon kehitys	53	33	14
h) Metsään sitoutuneen pääoman tuotto (= metsän nettotuotto / metsäkiinteistön arvo)	46	36	18
i) Metsäkeskuksen omalle alueelleni laskema keskimääräinen metsätalouden kannattavuus	25	52	23
j) Vertaan metsäni tuottoa muiden sijoituskohteiden tuottoon (pankkitalletus, pörssiosakkeet jne.)	36	52	12
k) Vertaan puunmyyntitulojen ostovoimaa palkka/eläketulojen ostovoimaan	38	47	15

Metsänomistajien välisiä eroja

Sukupuolten välisiä eroja

Miehet käyttävät naisia keskimääräistä enemmän eri kannattavuusmittareita metsätaloutensa kannattavuuden arvioinnissa (Taulukko 14, Liite 5). Ainoastaan metsäkiinteistön arvon kehitystä metsätalouden kannattavuuden mittarina naiset käyttävät miehiä enemmän. Ero naisten ja miesten vastauksissa aiheutuu siitä, että naiset vastasivat miehiä keskimääräistä useammin "en osaa sanoa".

Iän vaikutus

Alle 50-vuotiaat metsänomistajat käyttävät keskimääräistä enemmän yksinkertaisia, absoluuttisen kannattavuuden laskemisessa käytettäviä osatekijöitä oman metsätalouden kannattavuuden mittaamisessa (Taulukko 14, Liite 5). Tällaisia ovat muun muassa myyty puumäärä, metsätalouden menot, puun myyntitulot ja metsätalouden nettotulos. Metsänomistajien iän noustessa lisääntyy suhteellisen kannattavuuden käyttö kannattavuusmittarina. Yli 60-vuotiaille on ominaista puun myyntitulojen vertaaminen palkka- ja eläketuloihin metsätalouden kannattavuuden arvioimiseksi. Kokonaisuutena ”en osaa sanoa” vastausten suhteellinen osuus kasvoi iän lisääntyessä.

Ammattikoulutuksen vaikutus

Ilman ammatillista tutkintoa olevat metsänomistajat käyttävät keskimääräistä enemmän oman metsätalouden kannattavuuden mittaamisessa metsän arvon kehitystä, puunmyyntitulojen ostovoimaa suhteessa palkka- ja eläketuloihin ja metsätuloja suhteutettuna metsähehtaareihin (Taulukko 14, Liite 5). Ammattikoulun käyneet metsänomistajat käyttävät keskimääräistä enemmän puun hintakehitystä, puun myyntimäärää ja metsäkeskuksen omalle alueelle laskemaa keskimääräistä metsätalouden kannattavuutta. Opistotason ja akateemisen tutkinnon suorittaneet metsänomistajat arvioivat metsätaloutensa kannattavuutta keskimääräistä useammin muun muassa metsätalouden nettotuloksen, metsään sitoutuneen pääoman tuoton ja vaihtoehtoisten sijoituskohteiden tuoton avulla.

Asuinympäristön vaikutus

Metsään sitoutuneen pääoman tuottoa kannattavuusmittarina käyttävät keskimääräistä enemmän taajamassa tai pienessä kaupungissa tai keskikokoisessa kaupungissa asuvat metsänomistajat (Taulukko 14, Liite 5). Selvästi vähiten tätä mittaria käyttivät maaseudulla asuvat metsänomistajat. Metsäkeskuksen laskemaa keskimääräistä kannattavuutta metsätalouden kannattavuusmittarina käyttävät keskikokoisessa kaupungissa asuvat metsänomistajat ja selvästi vähiten myös tätä mittaria käyttävät maaseudulla asuvat metsänomistajat.

Metsätilan koon vaikutus

Alle 10 hehtaarin tilojen omistajat käyttävät keskimääräistä enemmän metsään sitoutuneen pääoman tuottoa metsätaloutensa kannattavuuden mittaamiseen (Taulukko 14, Liite 5). 10–30 hehtaarin suuruisten tilojen omistajat käyttävät puolestaan puun hintakehitystä ja puun myyntituloja hehtaaria kohti arvioidessaan metsätaloutensa kannattavuutta. Yli 30 hehtaarin tilojen omistajat käyttävät monia mittareita kannattavuuden mittaamiseen. Eniten eri mittareita käyttävät yli 100 hehtaarin tilojen omistajat.

Metsäsuunnitelman vaikutus

Metsäsuunnitelma näyttää kuvaavan metsänomistajan aktiivisuutta metsäasioissa. Ne metsänomistajat, joilla on metsäsuunnitelma, käyttävät metsätalouden eri kannattavuusmittareita enemmän kuin ne metsänomistajat, joilla ei ole suunnitelmaa (Taulukko 14, Liite 5).

Metsänomistuksen tulevaisuuden vaikutus

Ne metsänomistajat, jotka aikovat hankkia lisää metsää tai luopua kokonaan metsänomistuksestaan, käyttävät keskimääräistä enemmän kannattavuusmittareita. Metsätilan koon kasvattamista aikovat käyttävät keskimääräistä enemmän seuraavia kannattavuusmittareita: Puun hintakehitys, myyty puumäärä, metsätalouden nettotulos ja muiden sijoituskohteiden tuotto (Taulukko 14, Liite 5).

Tulojen vaikutus

Metsänomistajat, joiden vuotuiset bruttotulot ovat alle 10 000 euroa, käyttävät keskimääräistä enemmän puun myyntituloja ja metsäkeskustason kannattavuutta arvioidessaan oman metsätaloutensa kannattavuutta (Taulukko 14, Liite 5). Puun myyntitulojen ostovoimaa suhteessa palkka- ja eläketuloihin vertaavat 10 000–20 000 euroa vuodessa ansaitsevat metsänomistajat. Keskimääräistä enemmän oman metsätaloutensa kannattavuutta mittaavat usealla eri mittarilla yli 35 000 euroa vuodessa ansaitsevat metsänomistajat.

Taulukko 14. Metsätalouden kannattavuusmittareiden käytön yleisyyttä selittävät metsänomistajien taustapiirteet.

Kannattavuusmittari, johon taustapiirre lisää kiinnostusta	Erotteleva taustapiirre
Puun hintakehitys	<ul style="list-style-type: none"> • Ammattikoulun käynyt • Tilan pinta-ala 10–60 ha tai yli 100 ha • Aikoo hankkia lisää metsää • Aikoo luopua osittain metsänomistuksestaan • Kuuluu taloudellista merkitystä korostavaan ryhmään
Puun myyntitulot	<ul style="list-style-type: none"> • Ikää 41–60-vuotta • Akateeminen koulutus • Tilan pinta-ala 30–60 ha tai yli 100 ha • Aikoo luopua osittain metsänomistuksestaan • Tulot alle 10 000 euroa tai yli 35 000 euroa • Kuuluu taloudellista merkitystä korostavaan ryhmään
Myymäni puumäärä	<ul style="list-style-type: none"> • Ikää alle 40-vuotta tai 41–60-vuotta • Ammattikoulun käynyt • Tilan pinta-ala 60–100 ha tai yli 100 ha • Aikoo hankkia lisää metsää • Aikoo luopua kokonaan metsistään • Tulot yli 35 000 euroa • Kuuluu taloudellista merkitystä korostavaan ryhmään
Metsätalouden menot	<ul style="list-style-type: none"> • Ikää alle 40-vuotta tai 41–60-vuotta • Ammattikoulun käynyt tai akateeminen • Perheomistus tai kuolinpesä • Tilan pinta-ala 30–100 ha tai yli 100 ha • Aikoo luopua kokonaan metsistään • Kuuluu toiminnallisten ryhmään • Kuuluu taloudellista merkitystä korostavaan ryhmään

jatkuu

Metsätalouden nettotulos	<ul style="list-style-type: none"> • Ikää 41–60-vuotta • Opistotason tai akateeminen koulu- • Tilan pinta-ala 30–100 ha tai yli 100 ha • Aikoo lisätä metsänomistustaan • Aikoo luopua kokonaan metsistään • Tulot 25 000–30 000 tai yli 35 000 euroa • Kuuluu toiminnallisten ryhmään • Kuuluu taloudellista merkitystä korostavaan ryhmään
Puunmyyntitulot metsähehtaarilta	<ul style="list-style-type: none"> • Ikää 41–60-vuotta • Ei tutkintoa • Tilan pinta-ala 10–60 ha tai yli 100 ha • Aikoo luopua osittain metsistään • Aikoo luopua kokonaan metsistään • Kuuluu taloudellista merkitystä korostavaan ryhmään
Metsäkiinteistön arvonkehitys	<ul style="list-style-type: none"> • Ei tutkintoa • Aikoo luopua osittain metsistään • Aikoo luopua kokonaan metsistään • Tulot yli 35 000 euroa • Kuuluu virkistys ja luontoarvot ryhmään • Kuuluu taloudellista merkitystä korostavaan ryhmään
Metsään sitoutuneen pääoman tuotto	<ul style="list-style-type: none"> • Ikää 51–70-vuotta • Opistotason tai akateeminen tutkinto • Asuu taajamassa tai pienessä kaupungissa • Tilan pinta-ala yli 100 ha • Tulot 13 500–20 000 tai yli 35 000 euroa • Kuuluu taloudellista merkitystä korostavaan ryhmään
Metsäkeskustasolle laskettu kannattavuus	<ul style="list-style-type: none"> • Ikää 61–70-vuotta tai yli 70-vuotta • Ei tutkintoa tai ammattikoulun käynyt • Asuu keskikokoisessa kaupungissa • Aikoo luopua kokonaan metsistään • Tulot alle 10 000 tai 13 500–20 000 euroa

jatkuu

Muiden sijoituskohteiden tuotto	<ul style="list-style-type: none"> • Ikää alle 40 vuotta tai 51–70 vuotta • Opistotason tai akateeminen tutkinto • Tilan koko 60–100 ha tai yli 100 ha • Aikoo lisätä metsänomistustaan • Aikoo luopua osittain metsänomistuksestaan • Tulot yli 35 000 euroa • Kuuluu taloudellista merkitystä korostavaan ryhmään
Metsätulo suhteessa palkka/eläketuloihin	<ul style="list-style-type: none"> • Ikää 61–70-vuotta tai yli 70-vuotta • Ei tutkinto • Tilan koko 30–100 ha • Aikoo luopua osittain metsästään • Tulot 10 000–20 000 euroa • Kuuluu taloudellista merkitystä korostavaan ryhmään

Metsänomistuksen merkityksen vaikutus

Toiminnallisuutta korostaneilla tärkeimmät kannattavuuden mittarit olivat puun hinta, puun myyntitulot ja metsätalouden nettotulos (Taulukko 15). Virkistystä ja luontoarvoja korostaneilla tärkeimmät kannattavuuden mittarit olivat puun hinta, metsäkiinteistön arvon kehitys ja metsätalouden nettotulos. Ne metsänomistajat, jotka korostivat metsien monikäyttöä ja taloudellisia tekijöitä, pitivät tärkeimpinä kannattavuusmittareina puun hintaa, metsätalouden nettotulosta ja puun myyntituloja. Ne metsänomistajat, joilla metsänomistuksessa ei ollut selkeää merkitystä, käyttivät puun hintaa, metsätalouden nettotulosta ja puun myyntituloja kannattavuuden mittareina.

Metsänomistuksen merkitysryhmistä eniten metsätalouden kannattavuusmittareita käyttävät ne metsänomistajat, joilla korostuu metsien monikäyttö ja taloudelliset tekijät (Taulukko 15). Keskimääräistä enemmän kannattavuusmittareita käyttää myös toiminnallisten metsänomistajien ryhmä. Virkistys ja luontoarvoja tärkeänä pitävä ryhmä ja ilman selkeää metsänomistuksen merkitystä oleva ryhmä käyttävät keskimääräistä vähemmän eri kannattavuusmittareita.

Muutamia poikkeuksia eri kannattavuusmittareiden käytössä oli kuitenkin havaittavissa. Virkistys ja luontoarvoja korostava metsänomistajaryhmä käyttää muita ryhmiä enemmän metsän arvonkehitystä arvioidessaan oman

metsätaloutensa kannattavuutta. Sen sijaan kyseinen ryhmä käyttää selvästi muita ryhmiä vähemmän puun myyntituloja arvioidessaan metsätaloutensa kannattavuutta. Metsätalouden menoja käyttää kannattavuuden arvioinnissa eri metsänomistaja ryhmistä eniten toiminnalliset metsänomistajat.

Taulukko 15. Metsätalouden merkityksen perusteella muodostettujen vastaajaryhmien käyttämät mittarit metsätalouden kannattavuuden arvioinnissa.

Metsätalouden kannattavuuden arvioinnissa käytettävä mittari	Metsänomistuksen merkitys nykyhetkellä			
	Toiminnallisuus Mittaria käytävien osuus %	Virkistys & luontoarvot Mittaria käytävien osuus %	Monikäyttö & tulonlähte Mittaria käytävien osuus %	Ei selkeää merkitystä Mittaria käytävien osuus %
Puun hintakehitys	91	86	97	76
Puunmyyntitulot	83	74	88	80
Myyty puumäärä	63	61	76	50
Metsätalouden menot	82	74	81	67
Nettotulos	82	72	85	66
Puunmyyntitulot €/ha	37	43	52	37
Metsän arvon kehitys	44	59	58	45
Pääoman tuotto	40	42	55	37
Muiden sijoituskohteiden tuotto	34	30	41	25
Puunmyyntitulojen ostovoima	35	31	45	29

3.2.4 Metsätalouden kannattavuus verrattuna muihin sijoituskohteisiin

Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 55 prosenttia arvioi pörssiosakkeiden tuottavan omaa metsätaloutta paremmin (Taulukko 16). Sen sijaan noin puolet metsänomistajista arvioi oman metsätaloutensa tuottavan pankkitalletusta paremmin. Arviot asunto- ja rahastosijoittamisen kannattavuudesta suhteessa omaan metsätalouteen ovat likimain yhtenevät. Noin 40 prosenttia metsänomistajista arvioi niiden tuottavan omaa metsätaloutta paremmin ja noin viidennes oman metsätalouden näitä paremmin. Yhtä hyvään tuottoon uskoo noin 40 prosenttia metsänomistajista. Noin viidennes metsänomistajista arvioi oman metsätaloutensa kannattavan paremmin kuin pörssiosakkeet, asuntosijoittaminen ja rahastosijoittaminen.

Taulukko 16. Metsänomistajien arviot oman metsätalouden kannattavuudesta verrattuna vaihtoehtoisiin sijoituskohteisiin.

Vaihtoehtoinen sijoitusmuoto	Metsätalouteni on...		
	paremmin kannattavaa	yhtä kannattavaa	vähemmän kannattavaa
a) Pörssiosakkeet	18	27	55
b) Asunto	17	40	43
c) Pankkitalletus	47	31	22
d) Rahastosijoittaminen	18	43	39

Metsänomistajien välisiä eroja

Iän vaikutus

Yli 70-vuotiaat, alle 40-vuotiaat ja 41–50-vuotiaat näkevät keskimääräistä useammin metsätalouden kannattavan asuntosijoitusta paremmin. Suhteellisesti heikoimmin metsätalouden arvioi kannattavan asuntosijoitukseen verrattuna 51–60-vuotiaat metsänomistajat.

Alle 40-vuotiaat metsänomistajat poikkeavat selvästi muista metsänomistajien arvioidessaan metsätalouden kannattavuutta suhteessa pankkital-

letukseen. Ainoastaan 6 prosenttia alle 40-vuotiaista arvioi pankkitalletuksen kannattavan paremmin kuin metsätalous. 61–70-vuotiaista 30 prosenttia arvioi pankkitalletuksen kannattavan metsätaloutta paremmin.

40–60-vuotiaat arvioivat muita ikäluokkia yleisemmin metsätalouden kannattavan huonommin kuin rahastosijoitus. Alle 40-vuotiaat arvioivat muita selvästi useammin metsätalouden puolestaan kannattavan rahastosijoitusta paremmin (Liite 6).

Ammattikoulutuksen vaikutus

Mitä enemmän metsänomistajalla oli koulutusta, sitä paremmin hän arvioi pörssiosakkeiden tuottavan suhteessa omaan metsätalouteensa. Ilman ammatillista tutkintoa olevista metsänomistajista 21 prosenttia arvioi oman metsätaloutensa kannattavan pörssiosakkeista paremmin. Sen sijaan akateemisen koulutuksen saaneista metsänomistajista enää 12 prosenttia arvioi oman metsätaloutensa kannattavan pörssiosakkeita paremmin.

Vastaavasti metsänomistajien suhtautuminen asuntosiinjoitukseen suhteessa metsätalouteen vaihteli ammatillisen koulutuksen mukaan. Ilman ammatillista tutkintoa olevista metsänomistajista 19 prosenttia arvioi oman metsätaloutensa kannattavan paremmin kuin asuntosiinjoitus. Akateemisen tutkinnon suorittaneista enää 13 prosenttia arvioi oman metsätaloutensa kannattavan paremmin kuin asuntosiinjoitus.

Pankkitalletuksen osalla tilanne on päinvastainen. Mitä enemmän metsänomistajalla on ammatillista koulutusta, sitä suurempi osa heistä arvioi oman metsätaloutensa kannattavan paremmin kuin pankkitalletus. Ilman ammatillista tutkintoa olevista metsänomistajista 43 prosenttia arvioi oman metsätaloutensa kannattavan paremmin kuin pankkitalletus. Akateemisen tutkinnon suorittaneista 53 prosenttia arvioi oman metsätaloutensa kannattavan paremmin kuin pankkitalletus (Liite 6).

Ammattiaseman vaikutus

Palkansaajat ovat muita ammattiryhmiä keskimääräisesti selvästi yleisemmin sitä mieltä, että asuntosiinjoitus kannattaa paremmin kuin oma metsätalous. Sen sijaan maa- ja metsätalouslyrittäjät ja eläkeläiset arvioivat oman metsätaloutensa kannattavan keskimääräistä useammin paremmin kuin asuntosiinjoitus.

Palkansaajat ja maa- ja metsätalousyrittäjät ovat keskimääräistä useammin sitä mieltä, että oma metsätalous kannattaa paremmin kuin pankkitalletus. Sen sijaan eläkeläiset ja yrittäjät uskovat keskimääräistä useammin, että pankkitalletus on omaa metsätaloutta kannattavampaa (Liite 6).

Nykyisen asuinympäristön vaikutus

Isoimmissa, yli 100 000 asukkaan kaupungeissa asuvien metsänomistajien käsitys oman metsätalouden kannattavuudesta suhteessa asuntosijoitukseen poikkeaa selvästi muista metsänomistajista. Isoissa kaupungeissa asuvat arvioivat selvästi keskimääräistä useammin, että asuntosijoitus kannattaa paremmin kuin oma metsätalous. Keskimääräistä paremmin oman metsätalouden kannattavuuteen suhteessa asuntosijoitukseen uskovat maaseudulla ja 20 000 – 100 000 asukkaan kaupungeissa asuvat metsänomistajat (Liite 6).

Metsäalan koon vaikutus

Alle 10 hehtaarin metsätilojen omistajat näkevät muita useammin metsätalouden kannattavan asuntosijoitusta heikommin. Tilakoon kasvaessa metsätalouden nähdään kannattavan paremmin suhteessa asuntosijoitukseen. Kun alle 10 hehtaarin tilojen omistajista 50 prosenttia näkee metsätalouden kannattavan asuntosijoitusta heikommin, arvioi yli 100 hehtaarin tilojen omistajista enää 36 prosenttia metsätalouden kannattavan asuntosijoitusta heikommin.

Tilakoon kasvaessa metsätalous nähdään yhä useammin kannattavan paremmin kuin pankkitalletus. Alle 10 hehtaarin tilojen omistajista 32 prosenttia arvioi metsätalouden kannattavan pankkitalletusta heikommin. Yli sadan hehtaarin tiloista enää 14 prosenttia arvioi metsätalouden kannattavan heikommin kuin pankkitalletus.

Tilakoko vaikuttaa edellä kuvatulla tavalla myös metsätalouden rahastossijoituksen keskinäiseen kannattavuuteen. Tilakoon kasvaessa yhä useampi metsänomistaja näkee metsätalouden kannattavan rahastossijoitusta paremmin (Liite 6).

Metsäsuunnitelman vaikutus

Metsänomistajat, joilla on voimassa oleva metsäsuunnitelma, pitivät yleisemmin omaa metsätalouttaan paremmin kannattavana asuntositioitukseen ja pankkitalletukseen verrattuna kuin metsänomistajat, joilla ei ole metsäsuunnitelmaa (Liite 6).

Tulotason vaikutus

Suurituloiset metsänomistajat arvioivat keskimääräistä useammin oman metsätaloutensa kannattavan pörssiosakkeista heikommin. Vastaavalla tavalla suurituloiset poikkeavat myös asuntositioituksen suhteen. He arvioivat keskimääräistä useammin oman metsätaloutensa kannattavan asuntositioituksesta heikommin (Liite 6).

3.2.5 Mistä metsänomistajat saavat tietoa metsätalouden kannattavuudesta

Metsätalouden kannattavuudesta oli saatu tietoa Maaseudun tulevaisuudesta, Metsälehdestä ja metsänhoitoyhdistyksiltä. Muita tiedonlähteitä olivat metsäkeskus, alan kirjallisuus, OP-metsäraha ja puun ostajat. Metsänomistajat halusivat mieluiten tietoa edellisten lisäksi internetistä ja infotilaisuuksista.

Yhteenveto: Metsätalouden kannattavuus

Metsänomistajien mielipiteitä kannattavuudesta

- Metsänomistajista 93 prosenttia on sitä mieltä, että metsätalous on sitä kannattavampaa, mitä korkeampi on puun hinta.
- Yli 80 prosenttia metsänomistajista on myös sitä mieltä, että:
 - Työskentelemällä omassa metsässä voi parantaa metsätaloutensa kannattavuutta
 - Hyvä kannattavuus kannustaa hoitamaan metsiäni
 - Seuraamalla metsäasioita voi vaikuttaa metsätaloutensa kannattavuuteen

- Metsänomistuksesta aikoi luopua kuitenkin vain joka viides, vaikka metsätalous ei olisi kannattavaa.
- Vain viisitoista prosenttia vastaajista ilmoitti myös vähentävänsä metsien- sä hoitoa, jos metsätalouden kannattavuus heikkenisi.
- Puun hinnalla on 40–60-vuotiaille metsänomistajille kannattavuuden arvi- oinnissa keskeisempi merkitys kuin yli 60-vuotiaille
- Yli 60-vuotiaat vertaavat metsätuloja muihin tuloihin ja heille metsätalou- den menoilla on keskeinen merkitys kannattavuuden arvioinnissa. He ovat myös muita ikäluokkia valmiimpia luopumaan metsistään, mikäli metsätalo- us ei ole kannattavaa.
- Alle 30 hehtaarin tilojen omistajilla polttopuiden saanti oli keskeistä kan- nattavuudessa ja metsätalouden kannattavuus koettiin suurempia tiloja use- ammin merkitykselliseksi metsänomistuksen perusteena.
- Maa- ja metsätalousyrittäjät pitävät metsätalouden kannattavuutta tär- keänä, mutta ovat muita ammattiryhmiä harvemmin valmiita luopumaan metsänomistuksesta.
- Maaseudulla asuvat kokivat, että polttopuiden teko ja omassa metsässä työskentely parantavat kannattavuutta.

Arvio metsätalouden kannattavuudesta tällä hetkellä ja vuonna 2015

- Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 52 prosenttia arvioi oman metsä- taloutensa olevan tällä hetkellä kannattavaa. Sen sijaan 35 prosenttia arvioi metsätaloutensa huonosti kannattavaksi.
- Metsänomistajan iän kasvaessa yhä suurempi osa vastanneista piti metsä- talouttaan huonosti kannattavana.
- Metsäalan koon kasvu lisäsi niiden metsänomistajien osuutta, jotka pitivät metsätaloutta hyvin kannattavana.
- Selvästi keskimääräistä kannattavampana oman metsätaloutensa kokivat ne metsänomistajat, joille metsällä oli monta merkitystä ja joilla metsän taloudellinen merkitys korostui.
- Keskimääräistä heikommin kannattavana metsätaloutensa kokivat ne met- sänomistajat, joille metsän käyttö virkistyskohteena ja sen luonnonsuojelul- linen merkitys olivat tärkeitä. Myös se ryhmä, jolle metsällä ei ollut selkeää merkitystä, koki metsätaloutensa olevan keskimääräistä useammin huonosti kannattavaa.

- Metsänomistajat arvioivat oman metsätaloutensa kannattavuuden paranevan vuoteen 2015 mennessä. Vuonna 2015 metsänomistajista 60 prosenttia arvioi oman metsätaloutensa olevan hyvin kannattavaa.
- Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 64 prosenttia arvioi metsätalouden kannattavan tällä hetkellä Suomessa yleisesti hyvin. Siten metsänomistajat arvioivat metsätalouden kannattavan Suomessa yleisesti paremmin kuin heidän oma metsätaloutensa.
- Metsätalouden yleisen kannattavuuden arvioitiin paranevan Suomessa vuoteen 2015 mennessä.

Metsänomistajien käyttämät kannattavuusmittarit

- Metsänomistajista 18 prosenttia ilmoitti, ettei mittaa metsätaloutensa kannattavuutta millään tavalla.
- Metsätalouden kannattavuutta mittaavilla metsänomistajilla käytetyin kannattavuusmittari oli puun hintakehitys, jota käytti 90 prosenttia vastaajista.
- Seuraavaksi yleisimpiä mittareita olivat puun myyntitulot, metsätalouden nettotulos ja metsätalouden menot.
- Suhteellisen kannattavuuden mittaaminen oli selvästi harvinaisempaa. Sitä käyttävät opistotason tai akateemisen tutkinnon suorittaneet, taajamassa tai pienessä kaupungissa asuvat ja metsää yli 100 hehtaaria omistavat metsänomistajat.
- Metsäsuunnitelman hankkineet metsänomistajat käyttävät metsätalouden eri kannattavuusmittareita enemmän kuin ne metsänomistajat, joilla ei ole suunnitelmaa.
- Metsänomistuksen merkitysryhmistä eniten metsätalouden kannattavuusmittareita käyttävät ne metsänomistajat, joilla korostuu metsien monimerkisyys ja erityisesti taloudellinen merkitys.
- Virkistys- ja luontoarvoja korostava metsänomistajaryhmä käyttää muita ryhmiä enemmän metsän arvonkehitystä arvioidessaan oman metsätaloutensa kannattavuutta.

Metsänomistajien arviot metsän kannattavuudesta suhteessa muihin sijoituskohteisiin

- Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 55 prosenttia arvioi pörssiosakkeiden tuottavan paremmin kuin oma metsätalous. Noin 40 prosenttia oli puolestaan sitä mieltä, että asuntosijoitus- ja rahastosijoitukset kannattavat paremmin kuin oma metsätalous.

- Sen sijaan noin puolet metsänomistajista arvioi metsätalouden kannattavan paremmin kuin pankkitalletus.
- Mitä koulutetumpia metsänomistajat ovat, sitä useampi heistä arvioi pörsiosakkeiden, asuntosijoituksen ja rahastosijoituksen kannattavan paremmin kuin oma metsätalous.
- Palkansaajat arvioivat keskimääräisesti muita ammattiryhmiä useammin, että asuntosijoitus kannattaa omaa metsätaloutta paremmin. Sen sijaan maa- ja metsätalouslyrittäjät ja eläkeläiset uskovat keskimääräistä useammin oman metsätaloutensa kannattavan paremmin kuin asuntosijoituksen.
- Metsätalouden kannattavuus suhteessa muihin sijoituskohteisiin paranee tilakoon kasvaessa. Lisäksi metsäsuunnitelman hankkineet metsänomistajat uskovat oman metsätalouden olevan kannattavaa suhteessa vaihtoehtoisin sijoituskohteisiin.

3.3 Metsänomistajien puunmyyntiaikeet

3.3.1 Puun myynnit vuosina 2004–2006

Viimeisen kymmenen vuoden aikana 93 prosenttia kyselyyn vastanneista metsänomistajista ilmoitti myyneensä puuta. Puuta 2000-luvulla myyneiden osuus oli 88 prosenttia ja keskimääräisen kaupan koko on ollut 426 kuutiometriä. Vuosina 2004–2006 puuta myyneiden osuus oli 67 prosenttia (Taulukko 17).

Vuodet 2004–2005 olivat metsäverotuksen siirtymäkauden aikaisia vuosia. Vuoden 2006 alusta kaikki metsänomistajat siirtyivät puun myyntitulojen verotukseen.

Taulukko 17. *Metsänomistajien puunmyyntikäyttäytyminen vuosina 2004–2006.*

Oletteko myynyt puuta vuosina 2004 – 2006 % metsänomistajista	
Kyllä	67
En	33
Yhteensä	100

Metsänomistajien välisiä eroja puunmyyntikäyttäytymisessä

Sukupuoli

Miehet olivat naisia aktiivisemmin puumarkkinoilla. Miehistä 69 prosenttia ilmoitti myyneensä puuta vuosina 2004 – 2006. Naisista puuta myyneitä oli 56 prosenttia (Liite 7, Taulukko 36).

Ammattiasema

Maa- ja metsätalousyrittäjät olivat myyneet puuta vuosina 2004–2006 keskimääräistä enemmän. Maa- ja metsätalousyrittäjistä ilmoitti myyneensä puuta 80 prosenttia. Keskimääräistä vähemmän puuta olivat myyneet palkansaajat, joista 57 prosenttia ilmoitti myyneensä vuosina 2004–2006 (Liite 7, Taulukko 36).

Nykyinen asuinympäristö

Maaseudulla asuvat metsänomistajat olivat myyneet keskimääräistä useammin vuosina 2004–2006. Maaseudulla asuvista metsänomistajista 71 prosenttia ilmoitti myyneensä puuta vuosina 2004–2007. Keskimääräistä harvemmin puuta myytiin 20 000–100 000 asukkaan ja yli 100 000 asukkaan kaupungeissa (Liite 7, Taulukko 36).

Tilan hallintatapa

Yhdessä puolison kanssa omistetuilta tiloilta on myyty puuta keskimääräistä useammin vuosina 2004–2006. Selvästi keskimääräistä harvemmin puuta ovat myyneet perikunnat (48% perikunnista). Yhtymien puun myynneissä ei ole ollut eroavaisuutta yhden henkilön omistamiin tiloihin (Liite 7, Taulukko 36).

Metsäala

Metsäalan kasvaessa puuta vuosina 2004–2006 myyneiden osuus kasvaa. Alle 10 hehtaarin tiloilla puuta myyneiden osuus oli 42 prosenttia. Sen sijaan 60–100 hehtaarin tiloilla ja yli 100 hehtaarin tiloilla puuta myyneitä oli yli 80

prosenttia. Tuloksista ei voi kuitenkaan tehdä sitä johtopäätöstä, että tilakoon kasvu johtaisi metsän hakkuumahdollisuuksien tehokkaampaan käyttöön (Liite 7, Taulukko 36).

Metsäsuunnitelma

Niiltä tiloilta, joilla on metsäsuunnitelma, on myyty selvästi useammin puuta kuin tiloilta joilla ei ole metsäsuunnitelmaa. Metsäsuunnitelman hankkineista tiloista 72 prosenttia oli myynyt puuta vuosina 2004–2006 (Liite 7, Taulukko 36).

Verojärjestelmä

Suhteellisesti ottaen suurempi osa pinta-alaverotuksessa (71%) olevista kuin puun myyntitulojen verotuksessa (65%) olevista metsänomistajista myi puuta vuosina 2004–2006 (Liite 7, Taulukko 36).

Metsänomistuksen tulevaisuus

Suhteellisesti tarkastellen innokkaimpia puun myyjiä vuosina 2004–2006 ovat olleet ne metsänomistajat, jotka ovat aikeissa hankkia lisää metsää (78 % myynyt puuta vuosina 2004–2006). Keskimääräistä innokkaampia myyjiä ovat olleet myös ne metsänomistajat, jotka ovat aikeissa luopua osittain metsänomistuksestaan. Heistä 74 % on myynyt puuta. (Liite 7, Taulukko 36).

Metsänomistuksen merkitys

Aktiivisin ryhmä puumarkkinoilla ovat olleet ne metsänomistajat, joille metsällä on monta merkitystä taloudellisen merkityksen ollessa korostetusti esillä. Heistä puuta on myynyt vuosina 2004–2006 noin 83 prosenttia. Keskimääräistä enemmän (73 prosenttia) on myynyt myös toiminnallisten metsänomistajien ryhmä. Virkistys- ja luontoarvoja korostava ryhmä ja metsänomistajat, joilla ei ole selkeää tavoitetta metsänomistukselleen, ovat olleet keskimääräistä vähemmän puunmyyjinä. Molemmissa ryhmissä puuta myyneiden osuus oli alle 50 prosenttia vuosina 2004–2006 (Liite 7, Taulukko 36).

3.3.2 Metsänomistajien arviot puun hintakehityksestä vuosina 2007–2009

Metsänomistajista 79 prosenttia arvioi puun hinnan olevan vuoden 2009 jälkipuoliskolla alkuvuoden 2007 tasoa korkeampi (Taulukko 18). Seitsemän prosenttia arvioi hinnan olevan samalla tasolla. Alkuvuotta 2007 alhaisemalla tasolla puun hinnan arvioi olevan 8 prosenttia vastaajista. Kuusi prosenttia ei osannut sanoa tulevasta hintakehityksestä.

Taulukko 18. Metsänomistajien arvio puun hintatasosta vuoden 2009 jälkipuoliskolla verrattuna alkuvuoden 2007 hintatasoon.

	Puun hintataso vuoden 2009 jälkipuoliskolla verrattuna alkuvuoden 2007 tasoon on...
yli 20 % korkeampi	arvioi 7 % metsänomistajista
11-20 % korkeampi	arvioi 15 % metsänomistajista
6-10 % korkeampi	arvioi 33 % metsänomistajista
1-5 % korkeampi	arvioi 24 % metsänomistajista
sama	arvioi 7 % metsänomistajista
1-5 % alhaisempi	arvioi 4 % metsänomistajista
6-10 % alhaisempi	arvioi 3 % metsänomistajista
11-20 % alhaisempi	arvioi 0,5 % metsänomistajista
yli 20 % alhaisempi	arvioi 0,5 % metsänomistajista
en osaa sanoa	arvioi 6 % metsänomistajista

Metsänomistajien välisiä eroja arvioissa puun hintakehityksestä

Sukupuoli

Naiset ovat miehiä selvästi epävarmempia ja maltillisempia hintakehityksen suhteen. Kun miehistä 4 prosenttia ilmoitti, ettei osaa arvioida tulevaa hintakehitystä, oli naisissa epävarmojen osuus 15 prosenttia. Naiset olivat keskimääräistä useammin myös sitä mieltä, että hinta säilyy ennallaan.

Metsäala ja omat bruttotulot

Metsäalan kasvaessa niiden metsänomistajien osuus, jotka eivät osaa arvioida puun tulevaa hintakehitystä pienenee. Kaikkiaan suuremmilla tiloilla (yli 60 hehtaaria) on keskimääräistä positiivisempi käsitys puun tulevasta hintakehityksestä (keskimääräistä pienempi osa odottaa hintojen laskua ja vastaavasti keskimääräistä suurempi osa odottaa hintojen nousua). Sen sijaan suurempituloiset odottavat keskimääräistä useammin hintojen laskua.

Metsäsuunnitelma

Metsäsuunnitelman hankkineet metsänomistajat pystyivät useammin kuin ilman metsäsuunnitelmaa olevat metsänomistajat arvioimaan puun tulevaa hintakehitystä. Ilman metsäsuunnitelmaa olevat metsänomistajat olivat useammin suuremman puun hinnanlaskun kannalla kuin metsäsuunnitelman hankkineet metsänomistajat. Metsäsuunnitelman hankkineet arvioivat voimakkaampaa puun hintojen nousua kuin ilman metsäsuunnitelmaa olevat metsänomistajat.

Verojärjestelmä

Pinta-alaverotuksessa olleilla on positiivisempi näkemys puun hintojen kehityksestä vuoteen 2009 mennessä kuin puun myyntitulojen verotuksessa siirtymäkaudella olleilla. Pinta-alaverotuksessa olleista useampi uskoo puun hintojen nousuun ja hintojen laskua ennakoii pienempi joukko kuin puun myyntitulojen verotuksessa olleista.

Metsänomistuksen tulevaisuus

Metsänomistuksestaan kokonaan tai osittain luopuvilla oli positiivisin käsitys puun hintojen tulevasta kehityksestä. Toisaalta metsänomistuksestaan kokonaan luopuvissa oli keskimääräistä enemmän niitä, jotka eivät osanneet sanoa tulevasta hintakehityksestä mitään. Metsänomistuksensa ennallaan säilyttävillä ja metsänomistustaan kasvattavilla oli likimain samanlainen käsitys puun hintojen noususta. Sen sijaan metsänomistustaan kasvattavissa oli keskimääräistä enemmän hinnan laskua odottavia metsänomistajia.

Metsänomistuksen merkitys

Ne metsänomistajat, joilla metsällä ei ole selkeää merkitystä olivat keskimääräistä selvästi epätietoisempia puun hintatasosta vuonna 2009 suhteessa vuoden 2007 hintatasoon (Taulukko 19). Puun hintojen nousua odottivat keskimääräistä enemmän monitavoitteisten metsänomistajien ryhmä, joilla korostui erityisesti metsän taloudellinen merkitys. Keskimääräistä vähemmän hintojen nousua odottivat metsänomistajat, joilla metsillä ei ollut selkeää merkitystä. Keskimääräistä enemmän hintojen laskua odotettiin toiminnallisten metsänomistajien ryhmässä.

Taulukko 19. *Metsätalouden merkitysryhmien erot arviossa puun hintatasosta vuoden 2009 jälkipuoliskolla suhteessa alkuvuoden 2007 hintatasoon.*

Puun hintataso vuoden 2009 jälkipuoliskolla verrattuna alkuvuoden 2007 tasoon on...	Toiminnallisuus	Virkistys ja luontoarvot	Monikäyttö ja tulonlähte	Ei selkeää merkitystä	Metsänomistajat keskimäärin
yli 20 % korkeampi	6 %	8 %	7 %	2 %	7 %
11- 20 % korkeampi	18 %	17 %	14 %	11 %	15 %
6-10 % korkeampi	34 %	29 %	35 %	30 %	33 %
1-5 % korkeampi	22 %	25 %	26 %	26 %	24 %
sama	5 %	8 %	6 %	10 %	7 %
1-5 % alhaisempi	5 %	2 %	4 %	5 %	4 %
6-10 % alhaisempi	6 %	3 %	3 %	3 %	3 %
11- 20 % alhaisempi	0,5 %	0,5 %	0 %	0 %	0,5 %
yli 20 % alhaisempi	0,5 %	0,5 %	0 %	0 %	0,5 %
En osaa sanoa	3 %	7 %	5 %	13 %	6 %

3.3.3 Puunmyyntiaikeet vuosina 2007–2009

Metsänomistajien puun myyntiaikeissa ei näytä tapahtuvan merkittäviä muutoksia vuosina 2007–2009 suhteessa vuosiin 2004–2006 (Taulukko 20). Metsänomistajista 60 prosentilla on myyntiaikeita vuosina 2007–2009. Yhtä paljon kuin vuosina 2004–2006 aikoo myydä 14 prosenttia metsänomistajista. Hieman enemmän ja selvästi enemmän puun myyntiä aikovien osuudet

ovat likimain samat kuin hieman vähemmän ja selvästi vähemmän. Vastaa-
jista 26 prosenttia ei aio myydä lainkaan. Epävarmoja metsänomistajia on
14 prosenttia vastaajista. Mikäli epävarmojen osuus jaetaan tasan myyjien
ja ei myyjien kesken, puuta myyvien osuudeksi tulee 67 % ja ei myyjien
33 %. Nämä ovat täsmälleen samat osuudet kuin metsänomistajien puun-
myynti ilmoituksista vuosilta 2004–2006 saatiin.

Taulukko 20. *Metsänomistajien puun myyntiaikeet vuosina 2007–2009
verrattuna vuosiin 2004–2006.*

Aion myydä tilaltani puuta vuosina 2007–2009 verrattuna vuosiin 2004–2006...	
selvästi enemmän	10 % metsänomistajista
hieman enemmän	11 % metsänomistajista
yhtä paljon	14 % metsänomistajista
hieman vähemmän	11 % metsänomistajista
selvästi vähemmän	14 % metsänomistajista
en aio myydä ollenkaan	26 % metsänomistajista
en osaa sanoa	14 % metsänomistajista

Metsänomistajien välisiä eroja myyntiaikeiden suhteen

Sukupuoli

Naiset ovat miehiä epävarmempia tulevien puun myyntien suhteen. Naisista
20 prosenttia ei osaa sanoa, aikooko myydä puuta vuosina 2007-2009. Mie-
hissä epävarmojen osuus on 13 prosenttia. Naiset eroavat miehistä myös "ei
myyjien osuudessa". Naisista 34 prosentti ilmoitti, ettei aio myydä puuta
vuosina 2007-2009. Miehissä vastaava osuus oli 24 prosenttia. Kaikkiaan
naisten puun myyntiaikomukset ovat miehiä pienemmät (Liite 8, Tauluk-
ko 37).

Ikäluokka

Nuoremmat ovat iäkkäämpiä aktiivisempia puumarkkinoilla. Ikäluokissa
61–70-vuotiaat ja yli 71-vuotiaat on selvästi keskimääräistä enemmän met-
sänomistajia, jotka eivät aio myydä puuta tai eivät osaa sanoa puunmyyn-

tiaikomuksista vuosina 2007–2009. Kaksi edellä olevaa vanhinta ikäluokkaa aikoo myös vähentää puun myyntejään vuosina 2007–2009 suhteessa vuosiin 2004–2006. Puun myyntejään aikovat kasvattaa alle 40-vuotiaat (Liite 8, Taulukko 37).

Ammattikoulutus

Ammattikoulutuksen lisääntyessä epävarmojen osuus vuosien 2007–2009 puun myyntien suhteen väheni. Akateemisen koulutuksen saaneista 7 prosenttia ei osannut sanoa mitään puunmyyntiaikomuksista vuosina 2007–2009. Ilman ammatillista tutkintoa olevista metsänomistajista epävarmojen osuus oli 21 prosenttia. Puunmyyntiaikeiden perusteella puun tarjontaa olisivat supistamassa ilman tutkintoa olevat metsänomistajat ja lisäämässä akateemisen tutkinnon suorittaneet metsänomistajat (Liite 8, Taulukko 37).

Ammattiasema

Eläkeläiset olivat keskimääräistä epävarmempia ja maa- ja metsätalousyrittäjät keskimääräistä varmempia vuosien 2007–2009 puunmyyntiaikeistaan. Yrittäjissä ja eläkeläisissä on keskimääräistä enemmän (33–34%) ja maa- ja metsätalousyrittäjissä keskimääräistä vähemmän niitä, jotka eivät aio myydä puuta vuosina 2007–2009. Puun myyntejään vuosina 2007–2009 verrattuna vuosiin 2004–2006 aikovat pienentää maa- ja metsätalousyrittäjät ja eläkeläiset. Puun tarjonta-aikomukset ovat sen sijaan nousussa palkansaajilla (Liite 8, Taulukko 37).

Metsäala

Metsäalan kasvaessa epävarmuus tulevista puun myynneistä pienenee. Vastaavalla tavalla käy myös myynnistä pidättäytyvien osuuden. Alle 10 hehtaarin tiloista 46 prosenttia aikoo olla kokonaan myymättä puuta vuosina 2007–2009. Vastaava myymättömien osuus 60–100 hehtaarin tilakokoluokassa on 15 prosenttia ja yli 100 hehtaarin tilakokoluokassa kuusi prosenttia. Kaikkiaan pienimmissä tilakokoluokissa (alle 10 hehtaarin tilat ja 10–30 hehtaarin tilat) on aikeita kasvattaa puun tarjontaa vuosina 2007–2009 verrattuna vuosiin 2004–2006. Muissa tilakokoluokissa puun tarjonta-aikomukset ovat

pienemmät kuin 2004–2006, erityisen selvästi puun tarjontaa ovat pienentämässä yli 100 hehtaarin tilat (Liite 8, Taulukko 37).

Metsäsuunnitelma

Metsäsuunnitelman hankkineet metsänomistajat olivat selvästi ilman metsäsuunnitelmaa olevia metsänomistajia varmempia puunmyyntiaikomuksistaan (ilman suunnitelmaa olevista epätietoisia oli kahdeksan prosenttia, metsäsuunnitelman hankkineista neljä prosenttia). Metsäsuunnitelman hankkineissa metsänomistajissa oli myös selvästi enemmän kuin ilman metsäsuunnitelmaa olevien joukossa sellaisia metsänomistajia, jotka eivät aio myydä puuta vuosina 2007–2009. Niillä puun myyntiä suunnittelevilla metsänomistajilla, jotka aikovat lisätä puun myyntiä vuosista 2004–2006, enemmistöllä on suunnitelma. Myös enemmistöllä niistä, jotka aikovat vähentää puun myyntiä, on suunnitelma (Liite 8, Taulukko 37).

Verojärjestelmä

Myyntiverotuksessa metsäverotuksen siirtymäkaudella olleet metsänomistajat aikovat lisätä puun myyntejään vuosina 2007–2009 suhteessa vuosien 2004–2006 myynteihin. Pinta-alaverotuksessa olleet sen sijaan aikovat pienentää puun myyntejään. Pinta-alaverotuksessa siirtymäkaudella olleista metsänomistajista 30 prosenttia ei aio myydä puuta vuosina 2007–2009. Vastaava myymättömien ryhmä puun myyntitulojen verotuksessa siirtymäkaudella olleista on 24 prosenttia. Siirtymäkaudella puun myyntitulojen verotuksessa olleet näyttävätkin olevan pinta-alaverotuksessa olleita selvemmin edustettuna puumarkkinoilla vuosina 2007–2009 (Liite 8, Taulukko 37).

Metsänomistuksen tulevaisuus

Metsänomistajat, jotka ovat aikeissa lisätä metsänomistustaan, ovat aktiivisia puumarkkinoilla. He aikovat lisätä puun myyntejään vuosina 2007–2009 suhteessa vuosiin 2004–2006. Heidän joukossaan on myös keskimääräistä selvästi vähemmän (8 prosenttia) niitä, jotka eivät aio olleenkaan myydä puuta vuosina 2007–2009. Puun myyntejään aikovat vähentää metsänomistuksen ennallaan säilyttävät ja erityisesti ne metsänomistajat, jotka ovat aikeissa luopua osittain metsänomistuksestaan. Niistä metsänomistajista,

jotka aikovat luopua kokonaan metsänomistuksestaan, 42 prosenttia ei aio myydä lainkaan puuta vuosina 2007–2009 (Liite 8, Taulukko 37).

Metsän merkitys

Ne metsänomistajat, jotka korostavat metsän virkistys- ja luontoarvoja ja myös ne metsänomistajat, joille metsällä ei ole selkeää merkitystä, aikovat myydä selvästi keskimääräistä vähemmän puuta vuosina 2007–2009 (Taulukko 21). Näiden ryhmien metsänomistajista noin 40 prosenttia ilmoitti pidättäytyvänsä puunmyynnistä vuosina 2007–2009. Virkistys- ja luontoarvojen merkitystä korostavat ja metsän mitään merkitystä selkeästi korostamattomien ryhmä ovat myös selvästi keskimääräistä epätietoisempia puunmyyntiaikomouksista vuosina 2007–2009. Noin viidennes näiden ryhmien metsänomistajista ei osaa sanoa mitään puunmyynnistään vuosina 2007–2009. Keskimääräistä aktiivisempia puumarkkinoilla aikovat olla metsän monikäyttöä ja taloudellista merkitystä korostavat metsänomistajat sekä toiminnallisten metsänomistajien ryhmä.

Taulukko 21. *Metsätalouden merkitysryhmien puunmyyntiaikeet vuosina 2007–2009 verrattuna vuosiin 2004–2006.*

Aion myydä tilaltani puuta vuosina 2007–2009 verrattuna vuosiin 2004–2006...	Toiminnallisuus	Virkistys ja luontoarvot	Monikäyttö ja tulonlähde	Ei selkeää merkitystä	Metsänomistajat keskimäärin
selvästi enemmän	13 %	8 %	11 %	12 %	11 %
hieman enemmän	14 %	9 %	14 %	8 %	12 %
yhtä paljon	18 %	8 %	20 %	6 %	14 %
hieman vähemmän	14 %	4 %	15 %	7 %	11 %
selvästi vähemmän	11 %	11 %	17 %	11 %	13 %
en aio myydä ollenkaan	21 %	40 %	13 %	37 %	25 %
En osaa sanoa	9 %	20 %	10 %	19 %	14 %

3.3.4 Syitä puun myyntiin ja myymättömyyteen

Metsänomistajia pyydettiin arvioimaan asteikolla 0–100 erilaisten puunmyyntiin vaikuttavien tekijöiden tärkeyttä. Tärkeimmäksi puun myyntiin vaikuttavaksi syyksi nousivat tilalla olevat hakkuumahdollisuudet (Taulukko 22). Toiseksi tärkein syy oli puun hyvä hinta. Myös metsäsuunnitelman sisältämä hakkuusuositus ja rahantarve vaikuttivat jossain määrin puunmyyntipäätökseen. Muiden tekijöiden merkitys oli selvästi pienempi. Esimerkiksi metsätalouden kannattavuuden vaikutus puun myyntiin tai metsärahojen siirto muihin sijoituskohteisiin eivät olleet erityisen merkittäviä tekijöitä puunmyyntipäätöksen taustalla.

Keskeisin syy päätökseen olla myymättä puuta oli hakkuumahdollisuuksien puuttuminen (Taulukko 23). Toiseksi tärkein syy myymättömyyteen oli se, että hakkuumahdollisuuksia halutaan säästää tulevaisuuden varalle. Muita keskeisiä syitä puukaupasta pidättäytymiseen olivat se, ettei puusta ei makseta riittävästi, ja se ettei omistajalla ole rahan tarvetta. Muiden tekijöiden merkitys oli selvästi vähäisempi. Esimerkiksi hakkuiden vaikutus metsien virkistyskäyttöön tai maisema ja luontoarvoihin ei ollut keskeisellä sijalla syynä myymättömyyteen.

Taulukko 22. Puunmyyntipäätökseen vaikuttavien tekijöiden suhteellinen tärkeys.

Syyt sille, että suunnittelen myyvänä puuta vuosina 2007–2009	Suhteellinen tärkeys
Metsissäni on harvennus- ja päätehakkuuikäistä metsää	37
Puusta saa hyvän hinnan	21
Metsäsuunnitelmani sisältää hakkuusuosituksen	11
Tarvitsen rahaa (esim. suuriin hankintoihin ym.)	10
Metsätalouteni kannattavuus edellyttää puun myyntiä	6
Metsäammattilaiset suosittelevat hakkuita metsässäni	5
Hakkuut parantavat metsäni luontoarvoja	3
Sijoitan metsärahojani muihin kohteisiin, joista saan paremman tuoton	3
Hakkuut parantavat metsäni maisema-arvoja	2
Hakkuut parantavat metsäni virkistyskäyttömahdollisuuksia	1
Naapurien/tuttavien esimerkki	1
Yhteensä	100

Taulukko 23. Päätökseen olla myymättä puuta vaikuttavien eri tekijöiden suhteellinen tärkeys.

Syyt sille, että en suunnittele myyvänä puuta vuosina 2007–2009	Suhteellinen tärkeys
Minulla ei ole harvennus- ja päätehakkuikäistä puustoa	29
Haluan säästää metsäni hakkuumahdollisuuksia tulevaisuuden varalle	22
Puusta ei makseta riittävästi	15
Minulla ei ole rahan tarvetta	11
Metsäsuunnitelmani ei sisällä hakkuusuositusta	7
Puun myynti ei kannata metsän uudistamisesta aiheutuvien kulujen vuoksi	3
Hakkuut heikentävät metsäni maisema-arvoja	3
Metsäammattilaiset eivät suosittele hakkuuta metsässäni	3
Hakkuut heikentävät metsäni virkistyskäyttömahdollisuuksia	2
Hakkuut heikentävät metsäni luontoarvoja	2
En tiedä puukaupasta riittävästi	1
Puukauppapalveluita on vaikea saada	1
Naapurien/tuttavien esimerkki	1
Yhteensä	100

3.3.5 Puun myyntiaikeet vuosina 2010–2015

Metsänomistajista 60 prosenttia piti todennäköisenä, että myy puuta vuosina 2010–2015 (Taulukko 24). Kolmetoista prosenttia metsänomistajista aikoi olla myymättä puuta ja 27 prosenttia ei osannut sanoa, myykö puuta vai onko myymättä vuosina 2010–2015. Merkittävää muutosta metsänomistajien puunmyyntiaikeissa ei siten ole tapahtumassa. Vuosina 2004–2006 noin kaksi kolmannesta metsänomistajista myi puuta ja samansuuruisia puunmyyntiaikamuksia oli myös vuosille 2007–2009. Mikäli vuosien 2010–2015 myynneistään epävarmat metsänomistajat jaetaan kahtia myyjiin ja myynnistä pidättäytyviin ja huomioidaan pidempi tarkastelujakso, puun myyntiaikeissa ei ole tapahtumassa suurta muutosta.

Taulukko 24. Metsänomistajien puunmyyntiaikeet vuosina 2010–2015.

Pidättekö todennäköisenä, että myytte puuta vuosina 2010 –2015	% metsänomistajista
Kyllä	60
En	13
En osaa sanoa	27
Yhteensä	100

Metsänomistajien välisiä eroja puunmyyntiaikeissa

Sukupuoli

Naiset ovat miehiä epävarmempia puunmyyntiaikeissaan vuosina 2010–2015. Naisista 37 prosenttia ei ollut varma, myykö puuta vai onko myymättä vuosina 2010–2015. Miehillä vastaava epävarmojen osuus oli 25 prosenttia. Miehillä puuta myyvien ja myynnistä pidättäytyvien osuus on suurempi kuin naisilla (Liite 9, Taulukko 38).

Ikä

Puunmyyntiaikomukset vähenevät ja epävarmuus puun myynnistä lisääntyy metsänomistajan ikääntyessä. Alle 40-vuotiaiden ja 41–50-vuotiaiden ryhmissä 78–79 prosenttia aikoo myydä puuta vuosina 2010–2015. Sen sijaan yli 71 vuotiaista 43 prosenttia ja 61–70-vuotiaista 49 prosenttia aikoo myydä puuta vuosina 2010–2015 (Liite 9, Taulukko 38).

Ammattikoulutus

Ilman ammatillista tutkintoa olevat metsänomistajat olivat ammatillisen koulutuksen saaneita metsänomistajia epävarmempia puunmyyntiaikeistaan vuosina 2010–2015. Opistotason tai akateemisen tutkinnon suorittaneet metsänomistajat ovat ammattikoulututkinnon suorittaneita metsänomistajia harvemmin epävarmoja tulevista puunmyyntiaikomuksistaan. Opistotason ja akateemisen koulutuksen saaneista metsänomistajista 68 prosenttia aikoo

myydä puuta vuosina 2010–2015. Ilman ammatillista tutkintoa olevista 50 prosenttia aikoo myydä puuta vuosina 2010–2015 (Liite 9, Taulukko 38).

Ammattiasema

Maa- ja metsätalousyrittäjissä oli keskimääräistä enemmän niitä, jotka pitivät puun myyntiä todennäköisenä vuosina 2010–2015 (76 %). Sen sijaan eläkeläisistä 46 prosenttia piti puunmyyntiä todennäköisenä. Yrittäjissä (20 %) ja eläkeläisissä (19 %) oli keskimääräistä enemmän niitä, jotka eivät aikoneet myydä puuta vuosina 2010–2015. Eläkeläiset olivat keskimääräistä epävarmempia myyntiaikeistaan (Liite 9, Taulukko 38).

Metsäala

Metsäalan kasvu lisää niiden metsänomistajien osuutta, jotka aikovat myydä puuta vuosina 2010–2015. Yli 100 hehtaarin tilakokoluokassa 85 prosenttia pitää puun myyntiä todennäköisenä vuosina 2010–2015. Sen sijaan alle 10 hehtaarin tilakokoluokassa vain 34 prosenttia pitää myyntiä todennäköisenä. Tilakoon kasvu vähentää myös niiden metsänomistajien osuutta, jotka eivät aio myydä puuta tai ovat puun myynnistä epätietoisia (Liite 9, Taulukko 38).

Metsäsuunnitelma

Metsäsuunnitelman hankkineet metsänomistajat ovat ilman metsäsuunnitelmaa olevia metsänomistajia aktiivisempia puumarkkinoilla. Metsäsuunnitelman hankkineet metsänomistajat ilmoittivat myyvänsä puuta keskimääräistä useammin. Myynnistä pidättäytyvien osuus on metsäsuunnitelman hankkineilla keskimääräistä pienempi kuten myös epävarmojen osuus (Liite 9, Taulukko 38).

Metsänomistuksen tulevaisuus

Ne metsänomistajat, jotka ovat aikeissa lisätä metsänomistustaan, ovat selvästi keskimääräistä aktiivisempia puumarkkinoilla. Heistä 83 prosenttia aikoo myydä puuta vuosina 2010–2015. Metsänomistuksestaan kokonaan luopuvista puuta aikoo myydä 26 prosenttia ja osittain luopuvista 46 prosenttia (Liite 9, Taulukko 38).

Omat bruttotulot

Epävarmimpia tulevien puunmyyntien suhteen ovat pienituloisimmat metsänomistajat. Selvästi keskimääräistä vähemmän epävarmoja oli suurituloisissa. Tulojen kasvaessa myös puun myyntiä todennäköisenä pitävien metsänomistajien osuus kasvoi. Yli 35 000 vuodessa tienavista 72 prosenttia piti todennäköisenä, että myy puuta vuosina 2010–2015 (Liite 9, Taulukko 38).

Yhteenveto: Metsänomistajien puunmyyntiaikeet

Metsänomistajien puun myynnit vuosina 2004–2006

- Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 67 prosenttia oli myynyt puuta vuosina 2004–2006.
- Miehet olivat olleet naisia aktiivisemmin puun myyjinä.
- Eri ammattiryhmistä keskimääräistä enemmän olivat myyneet maa- ja metsätalousyrittäjät ja keskimääräistä vähemmän palkansaajat.
- Maaseudulla asuvat metsänomistajat olivat myyneet puuta keskimääräistä ahkerammin ja yli 20 000 asukkaan kaupungeissa asuvat keskimääräistä vähemmän.
- Tilansa yhdessä puolison kanssa omistavat olivat keskimääräistä ahkerampia puun myyjiä. Selvästi keskimääräistä harvemmin puuta oli myyty perikuntien omistamilta tiloilta.
- Metsäalan kasvaessa puuta myyneiden osuus kasvoi. Alle 10 hehtaarin tiloilla puuta myyneiden osuus oli 42 prosenttia ja yli 60 hehtaarin tiloilla 80 prosenttia.
- Metsäsuunnitelman hankkineet metsänomistajat olivat ahkerampia puun myyjiä kuin ilman metsäsuunnitelmaa olevat.
- Ne metsänomistajat, jotka ovat aikeissa hankkia lisää metsää, olivat keskimääräistä ahkerampia puun myyjiä. Myös metsistään osittain luopuvat olivat keskimääräistä ahkerampia puun myyjiä.
- Metsän merkitysryhmistä keskimääräistä aktiivisemmin olivat myyneet puuta metsien taloudellista merkitystä korostavat sekä toiminnallisuutta korostavat metsänomistajat.

Metsänomistajien arviot puun hintakehityksestä vuosina 2007–2009

- Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 79 prosenttia arvioi puun hinnan olevan vuoden 2009 jälkipuoliskolla alkuvuoden 2007 tasoa korkeampi. Alkuvuotta 2007 alhaisemmalla tasolla puun hinnan arvioi olevan 8 prosenttia vastaajista.
- Naiset olivat selvästi miehiä epävarmempia ja maltillisempia arvioissaan tulevasta hintakehityksestä.
- Pienten tilojen omistajissa oli isoja tiloja enemmän niitä, jotka eivät osanneet arvioida tulevaa puun hintakehitystä. Kaikkiaan suuremmilla tiloilla oli puun hinnan nousuodotuksia pienempiä tiloja enemmän.
- Metsäsuunnitelman hankkineet metsänomistajat pystyivät ilman suunnitelmaa olevia metsänomistajia useammin arvioimaan puun tulevaa hintakehitystä. Metsäsuunnitelman hankkineet arvioivat voimakkaampaa puun hintojen nousua kuin ilman metsäsuunnitelmaa olevat metsänomistajat.
- Ne metsänomistajat, joille metsällä ei ollut selkeää merkitystä, olivat selvästi keskimääräistä epävarmempia arvioissaan puun hintatasosta vuonna 2009 suhteessa vuoteen 2007. Puun hintojen nousua odottivat keskimääräistä enemmän ne metsänomistajat, joilla korostui metsän taloudellinen merkitys.

Metsänomistajien puunmyyntiaikeet vuosina 2007–2009

- Puun myyntiä suunnittelevien metsänomistajien osuus säilyy vuosina 2007–2009 samana kuin vuosina 2004–2006.
- Naiset ovat miehiä epävarmempia tulevien puunmyyntien suhteen. Myös naisten puunmyyntiaikomukset ovat miehiä vähäisemmät.
- Nuoremmat ikäryhmät ovat vanhempia aktiivisempia puumarkkinoilla. Ikäluokissa 61–70-vuotiaat ja yli 71-vuotiaat on selvästi keskimääräistä enemmän metsänomistajia, jotka ovat puunmyyntiaikeistaan epävarmoja tai eivät myy. Näiden ryhmien metsänomistajat aikovat myös vähentää myyntejään vuosista 2004–2006.
- Eläkeläiset ovat keskimääräistä epävarmempia ja maa- ja metsätalousyrittäjät keskimääräistä varmempia vuosien 2007–2009 puunmyyntiaikeistaan.
- Metsäalan kasvaessa epävarmuus tulevasta puun myynneistä pienenee. Vastaavalla tavalla myös myynnistä pidättäytyvien osuus pienenee metsäalan kasvaessa.

- Metsäsuunnitelman hankkineet metsänomistajat ovat selvästi ilman metsäsuunnitelmaa olevia metsänomistajia varmempia puunmyyntiaikomuksistaan.
- Metsänomistajat, jotka ovat aikeissa lisätä metsänomistustaan, ovat aktiivisia puumarkkinoilla. He aikovat lisätä puun myyntejään vuosina 2007–2009 suhteessa vuosiin 2004–2006.
- Ne metsänomistajat, jotka korostavat metsän virkistys- ja luontoarvoja ja myös ne metsänomistajat, joille metsällä ei ole selkeää merkitystä, ovat keskimääräistä epävarmempia puunmyyntiaikomuksistaan ja aikovat myydä keskimääräistä vähemmän puuta vuosina 2007–2009.

Puunmyyntipäätökseen vaikuttavat tekijät

- Tärkeimmäksi puun myyntiin vaikuttavaksi syyksi nousivat tilalla olevat hakkuumahdollisuudet. Seuraavaksi tärkeimpinä syinä olivat puun hyvä hinta, metsäsuunnitelman sisältämä hakkuusuositus ja rahantarve.
- Keskeisin syy päätökseen olla myymättä puuta oli hakkuumahdollisuuksien puute. Seuraavaksi tärkeimpinä syinä myymättömyyteen olivat halu säästää hakkuumahdollisuuksia tulevaisuuteen, puun epätyydyttävä hinta ja rahantarpeen puuttuminen.

Puun myyntiaikeet vuosina 2010–2015

- Metsänomistajien puunmyyntiaikeet säilyvät vuosina 2010–2015 likimain ennallaan; noin kaksi kolmannesta metsänomistajista aikoo myydä puuta.
- Myös aktiivisesti puumarkkinoilla olevia, puun myynnistä pidättäytyviä ja myynneistään epävarmoja metsänomistajia kuvaavat taustapiirteet säilyvät ennallaan.

4. YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT

4.1. Yhteenveto

Tutkimuksen tavoite ja aineisto

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää metsänomistajille suunnatun postikyselyn avulla, miten metsänomistajat mittaavat tai arvioivat metsätaloutensa kannattavuutta. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin metsänomistajien puunmyyntiaikamuksia lähitulevaisuudessa. Näiden taustaksi tutkimuksessa selvitettiin metsänomistuksen tavoitteita ja merkitystä.

Tutkimuksen metsänomistajien ja metsätilojen taustapiirteet poikkesivat jonkin verran aiemmissa tutkimuksissa saaduista tuloksista. Kysely on kiinnostanut tavanomaista enemmän koulutettuja metsänomistajia sekä maa- ja metsätalousyrittäjiä. Vastaajien omistamien tilojen koko oli keskimääräistä isompi ja yhteisomistuksessa olevia tilat olivat aineistossa aliedustettuna. Kyselyn vastausprosentti oli 38 prosenttia, mikä on metsänomistajakyselyn vastausprosentiksi tyydyttävä. Kokonaisuutena tutkimustulokset ovat suuntaa-antavia ja niiden yleistämisessä koko metsänomistajakuntaa koskeviksi tulee olla varovainen.

Metsänomistuksen tavoitteet ja merkitys

Tutkimuksessa jaettiin metsänomistajat ryhmiin heidän metsänomistuksensa tavoitteiden ja metsän merkityksen perusteella. Metsän merkitys kuvaa metsien käyttöä, jota metsänomistuksen tavoitteet ohjaavat. Metsänomistuksen tavoitteiden perusteella metsänomistajat voitiin jakaa neljään eri ryhmään: 1) monitavoitteiset, metsää tulolähteenä korostavat metsänomistajat, 2) virkistystä, metsänhoitotöitä ja luontoa arvostavat metsänomistajat, 3) metsänomistajat, jotka eivät asettaneet mitään erityistä tavoitetta metsänomistukselleen, 4) taloudellista turvaa korostavat metsänomistajat.

Metsänomistuksen tavoitteiden metsien käyttöä ohjaava merkitys tuli esille jaettaessa metsänomistajia metsän merkityksen (metsän käyttö) perusteella eri ryhmiin. Suurin osa monitavoitteisista, metsää tulolähteenä korostavista metsänomistajista kuului metsää tulonlähteenä ja sijoituskoh-

teena käyttöviin metsänomistajiin. He olivat tyypillisesti matalan asteen koulutuksen saaneita 51–60-vuotiaita miehiä, jotka olivat maa- ja metsätalousyrittäjiä ja suurehkojen tilojen omistajia.

Valtaosa virkistystä, metsänhoitotöitä ja luontoa metsänomistuksen tavoitteina arvostavista metsänomistajista korosti metsien käytössä virkistys- ja luontoarvoja. He olivat tyypillisesti 61–70-vuotiaita, eläkeläisiä, kaupungissa asuvia, hyvätulaisia ja pienehköjen tilojen omistajia.

Ne metsänomistajat, joilla ei ollut metsänomistukselle mitään erityistä tavoitetta, jakautuivat kaikkiin neljään metsän merkitysryhmään. Keskeisimmät merkitysryhmät olivat toiminnallisten ryhmä ja ryhmä, jossa metsänomistuksella ei ollut selkeää merkitystä. Ilman selkeää tavoitetta olevat metsänomistajat olivat tyypillisesti korkeasti koulutettuja, hyvätulaisia, tilan ulkopuolella asuvia ja heillä oli keskimääräistä pienempi tila. Taloudellista turvaa metsänomistuksen tavoitteissa korostavat jakautuivat metsien käytön perusteella toiminnallisten ja tulonlähdettä tai sijoituskohdetta korostaviin ryhmiin. He olivat tyypillisesti vähän koulutettuja, eläkeläisiä, pienituloisia ja tilalla tai sen läheisyydessä asuvia.

Metsänomistajien mielipiteitä metsätalouden kannattavuudesta

Metsänomistajista 93 prosenttia on sitä mieltä, että metsätalous on sitä kannattavampaa, mitä korkeampi on puun hinta. Puun hinnalla on 40–60-vuotiaille keskeisempi merkitys kannattavuuden arvioinnissa kuin yli 60-vuotiaille. Yli 60-vuotiaat vertaavat metsätuloja muihin tuloihin ja heille metsätalouden menoilla on keskeinen merkitys kannattavuuden arvioinnissa. He ovat myös muita ikäluokkia valmiimpia luopumaan metsistään, mikäli metsätalous ei ole kannattavaa.

Metsänomistuksesta aikoo luopua joka viides, mikäli metsätalous ei ole kannattavaa. Maa- ja metsätalousyrittäjät pitivät metsätalouden kannattavuutta tärkeänä, mutta olivat muita ammattiryhmiä harvemmin valmiita luopumaan metsänomistuksestaan, mikäli metsätalous ei olisi kannattavaa. Vain viisitoista prosenttia vastaajista ilmoitti vähentävänsä metsiensä hoitoa, mikäli metsätalouden kannattavuus heikkenisi. Alle 30 hehtaarin tiloilla metsätalouden kannattavuus koettiin suurempia tiloja useammin merkityksettömäksi metsänomistuksen perusteena. Alle 30 hehtaarin tiloilla polttopuiden saanti oli kannattavuudessa keskeistä. Yleisesti maaseudulla asuvat kokivat

polttopuiden teon ja omassa metsässä työskentelyn parantavan kannattavuutta.

Metsätalouden kannattavuus tällä hetkellä ja vuonna 2015

Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 52 prosenttia arvioi oman metsätaloutensa olevan tällä hetkellä kannattavaa. Vuoteen 2015 mennessä omaa metsätalouttaan kannattavana pitävien osuus nousi 60 prosenttiin. Vastavasti oman metsätaloutensa huonosti kannattavaksi arvioivien osuus laski nykyisestä 35 prosentista 28 prosenttiin.

Metsänomistajien iän noustessa niiden osuus, jotka pitivät oman metsätalouden kannattavuutta huonona, lisääntyi. Metsäalan koon kasvu puolestaan lisäsi niiden metsänomistajien osuutta, jotka pitivät metsätalouttaan hyvin kannattavana. Ne metsänomistajat, jotka korostivat metsän merkitystä tulonlähteenä ja sijoituskohteena, kokivat oman metsätaloutensa keskimääräistä useammin kannattavana. Keskimääräistä heikommin kannattavana metsätaloutensa kokivat ne metsänomistajat, joille metsän käyttö virkistyskohteena ja sen luonnonsuojelullinen merkitys olivat tärkeitä. Myös se ryhmä, jolle metsällä ei ollut selkeää merkitystä, koki metsätaloutensa olevan keskimääräistä useammin huonosti kannattavaa.

Kyselyssä tiedusteltiin metsänomistajilta myös sitä, miten he näkivät metsätalouden kannattavan yleisesti Suomessa. Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 64 prosenttia arvioi metsätalouden kannattavan hyvin Suomessa tällä hetkellä. Siten metsänomistajat arvioivat metsätalouden kannattavan Suomessa yleisesti paremmin kuin heidän oma metsätaloutensa. Metsätalouden yleisen kannattavuuden arvioitiin paranevan Suomessa vuoteen 2015 mennessä.

Metsänomistajien käyttämät kannattavuusmittarit

Metsänomistajista 18 prosenttia ilmoitti, ettei mittaa metsätaloutensa kannattavuutta millään tavalla. Käytetyin kannattavuusmittari oli puun hintakehitys, jota käyttivät lähes kaikki (90 %) metsätaloutensa kannattavuutta mittaavat metsänomistajat. Seuraavaksi yleisimpiä mittareita olivat puun myyntitulot, metsätalouden nettotulos ja metsätalouden menot. Suhteellisen kannattavuuden mittaaminen oli selvästi harvinaisempaa. Sitä käyttivät tyypillisesti opistotason tai akateemisen tutkinnon suorittaneet metsänomista-

jat, taajamassa tai pienessä kaupungissa asuvat ja metsää yli 100 hehtaaria omistavat metsänomistajat.

Metsäsuunnitelman hankkineet metsänomistajat käyttivät metsätalouden eri kannattavuusmittareita yleisemmin kuin ne metsänomistajat, joilla ei ollut suunnitelmaa. Metsänomistuksen merkitysryhmistä eniten metsätalouden kannattavuusmittareita käyttivät ne metsänomistajat, joilla metsä merkitsee lähinnä tulonlähdettä ja sijoituskohdetta. Virkistys- ja luontoarvoja korostava metsänomistajaryhmä käytti muita ryhmiä enemmän metsän arvonkehitystä arvioidessaan oman metsätaloutensa kannattavuutta.

Metsätalouden kannattavuus verrattuna muihin sijoitusmuotoihin

Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 55 prosenttia arvioi pörssiosakkeiden tuottavan paremmin kuin oma metsätalous. Noin 40 prosenttia arvioi asunto- ja rahastosijoitusten kannattavan omaa metsätaloutta paremmin. Sen sijaan noin puolet metsänomistajista arvioi oman metsätalouden kannattavan paremmin kuin pankkitalletus.

Mitä koulutetumpia metsänomistajat olivat, sitä useampi heistä arvioi pörssiosakkeiden, asuntosijoituksen ja rahastosijoituksen kannattavan paremmin kuin oma metsätalous. Palkansaajat arvioivat keskimääräisesti muita ammattiryhmiä useammin, että asuntosijoitus kannattaa omaa metsätaloutta paremmin. Sen sijaan maa- ja metsätalousyrittäjät ja eläkeläiset uskoivat keskimääräistä useammin oman metsätalouden kannattavan paremmin kuin asuntosijoitus. Arvio metsätalouden kannattavuudesta suhteessa muihin sijoituskohteisiin parani tilakoon kasvaessa.

Metsänomistajien puunmyyntiaikeet vuosina 2007--2009 ja 2010–2015

Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 67 prosenttia oli myynyt puuta vuosina 2004–2006. Puun myyntiä vuosina 2007–2009 ja vuosina 2010–2015 suunnittelevien osuus säilyi likimain samana kuin puuta myyneiden metsänomistajien osuus vuosina 2004–2006. Vuosina 2004–2006 puuta myyneitä metsänomistajia kuvaavat taustapiirteet vastaavat myös suurelta osin niiden metsänomistajien taustapiirteitä, jotka ovat aikeissa myydä puuta vuosina 2007–2009 ja 2010–2015.

Vuosina 2004–2006 miehet olivat naisia aktiivisempia puun myyjiä. Eri ammattiryhmistä keskimääräistä enemmän puumarkkinoilla olivat maa- ja

metsätalousyrittäjät. Yhdessä puolison kanssa omistetut tilat myivät puuta keskimääräistä useammin. Keskimääräistä harvemmin puuta myytiin perikuntien omistamilta tiloilta. Metsäalan kasvu lisäsi puun myynnin todennäköisyyttä. Myös metsäsuunnitelman olemassaololla ja aikomuksella hankkia lisää metsää oli positiivinen vaikutus puun myyntiin. Metsän merkitysryhmistä keskimääräistä aktiivisemmin puuta myivät ne metsänomistajat, joille metsä merkitsee tulonlähdetä sekä toiminnallisuutta korostavat.

Puun myyntiä vuosina 2007–2009 ja 2010–2015 aikovien metsänomistajien taustapiirteet ovat hyvin samanlaisia. Miehet ovat naisia keskimääräistä aktiivisempia puun myyjiä. Puun myyntiaktiivisuus laskee metsänomistajan iän kasvaessa. Ikäluokissa 61–70-vuotiaat ja yli 71-vuotiaat on selvästi keskimääräistä enemmän metsänomistajia, jotka ovat myyntiaikeistaan epävarmoja tai eivät myy. Paljolti ikään liittyen eläkeläiset ovat keskimääräistä epävarmempia myyntiaikeistaan ja maa- ja metsätalousyrittäjät keskimääräistä varmempia myyntiaikeistaan. Metsäalan kasvaessa myyntiä aikovien osuus lisääntyy. Metsäsuunnitelma ja aiheet lisätä metsänomistusta nostavat puunmyyntiaktiivisuutta. Sekä virkistys- ja luontoarvojen merkitystä korostavat että ne metsänomistajat, joille metsällä ei ole selkeää merkitystä, aikovat myydä keskimääräistä vähemmän puuta.

Metsänomistajien arvio puun tulevasta hintakehityksestä

Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 79 prosenttia arvioi puun hinnan olevan vuoden 2009 jälkipuoliskolla alkuvuoden 2007 tasoa korkeampi. Puun hintojen laskua arvioi 8 prosenttia vastaajista. Naiset olivat selvästi miehiä epävarmempia ja maltillisempia tulevan hintakehityksen suhteen. Suurilla tiloilla oli pieniä tiloja keskimääräistä enemmän puun hinnan nousuodotuksia. Metsäsuunnitelman hankkineet arvioivat voimakkaampaa hintojen nousua kuin ilman metsäsuunnitelmaa olevat metsänomistajat. Ne metsänomistajat, joille metsällä ei ollut selkeää merkitystä, olivat keskimääräistä selvästi epävarmempia arvioissaan puun tulevasta hintakehityksestä. Puun hintojen nousua odottivat keskimääräistä enemmän ne metsänomistajat, joilla korostui metsän taloudellinen merkitys.

Mitkä tekijät vaikuttavat puunmyyntiin

Tärkeimmäksi puun myyntiin vaikuttavaksi syyksi nousivat tilalla olevat hakkuumahdollisuudet. Seuraavaksi tärkeimpinä syinä olivat puun hyvä hinta, metsäsuunnitelman sisältämä hakkuusuositus ja rahantarve. Keskeisin syy päätökseen olla myymättä puuta oli hakkuumahdollisuuksien puute. Seuraavaksi tärkeimpinä syinä myymättömyyteen olivat halu säästää hakkuumahdollisuuksia tulevaisuuteen, puun epätyytyttävä hinta sekä rahantarpeen puuttuminen.

4.2 Päätelmät

Tutkimuksen mukaan puun hintakehitys oli metsänomistajien keskuudessa käytetyin kannattavuusmittari. Tulos oli varsin odotettu, koska hintakehityksen seuraaminen on helppoa ja siihen ei tarvita mitään erillisten laskelmien tekemistä. Puun hintakehitys oli tärkeää erityisesti 40-60-vuotiaille metsänomistajille. Sen sijaan yli 60-vuotiaat vertasivat metsätuloja eläketuloihin ja olivat muita ikäryhmiä selvemmin valmiita luopumaan metsistään, mikäli metsätalous ei olisi kannattavaa.

Kaikkiaan metsänomistajat käyttivät kannattavuuden mittaamiseen yksinkertaisia kannattavuusmittareita kuten puun myyntitulojen määrää, metsätalouden menoja ja nettotulosta. Suhteellisen kannattavuuden mittaaminen oli vähäisempää. Tämä johtuu ehkä siitä, että esimerkiksi metsään sitoutuneen pääoman tuoton laskeminen on absoluuttisen kannattavuuden määrittämistä vaativampaa. Metsänomistajia ei ole myöskään ohjeistettu esimerkiksi metsäsuunnitelman yhteydessä siihen, miten metsän suhteellinen kannattavuus lasketaan. Tämä on selvä puute, joka tulisikin tulevaisuudessa korjata. Mikäli metsänomistajilla olisi välineitä seurata pääoman tuotoa omalla metsätilalla, sillä olisi luultavasti puun tarjontaa lisäävä vaikutus.

Kokonaisuutena metsänomistajat näkivät yllättävän positiivisena oman metsätaloutensa kannattavuuden. Yhtenä syynä oli varmaan se, että kysely toteutettiin vuoden 2007 keväällä, jolloin puun hinnat nousivat voimakkaasti. Toisaalta metsänomistajilla oli positiivinen näkemys myös kannattavuudesta vuonna 2015, vaikka julkisuudessa keskustellaan paljon metsäteollisuuden vaikeuksista ja siirtymisestä pois Suomesta. Metsänomistajien positiivisten näkemysten taustalla voivat olla puun energiakäytön ja polttoaine-

käytön lupaavat näkymät (Silvennoinen ym. 2008). Myös Venäjän puutuleista käytävällä keskustelulla voi olla vaikutusta näkemyksiin kannattavuudesta. Metsänomistajat voivat ajatella tullien lisäävän kotimaiseen puuhun kohdistuvaa kysyntää. Oman metsätaloutensa lisäksi metsänomistajat näkevät myös metsätalouden yleisesti olevan Suomessa kannattavaa.

Kannattavuutta pidettiin tutkimuksen mukaan tärkeänä, mutta vain viidennes vastaajista olisi valmis luopumaan metsänomistuksestaan, mikäli metsätalous ei olisi kannattavaa. Isot tilat pitivät metsätalouden kannattavuutta tärkeämpänä kuin pienet tilat. Pienillä tiloilla korostui polttopuiden saannin tärkeys. Tämä sopii yhteen aiemmissa tutkimuksissa tullessiin, joiden mukaan metsänomistukseen liittyy myös paljon muita kuin taloudellisia arvoja (Rämö ym. 2007). Tämän tutkimuksen mukaan valtaosa metsänomistajista ei aio tinkiä myöskään metsänhoidosta, vaikka metsätalouden kannattavuus olisi huono.

Metsänomistajien puun tarjonnassa ei ole tapahtumassa suuria muutoksia vuoteen 2015 mennessä. Noin kaksi kolmasosaa metsänomistajista myy puuta vuosina 2004-2006 ja samansuuruisella osalla metsänomistajia on puun myyntiaikomuksia myös tulevana vuosina. Niillä metsänomistajilla, joilla ei ole puun myyntiaikomuksia eli noin kolmanneksella kaikista, keskeisimmäksi syyksi puun myynnistä pidättäytymiseen nousi hakkuumahdollisuuksien puute. Muina keskeisinä syinä olivat halu säästää metsän hakkuumahdollisuuksia, puun epätyytyttävä hinta ja rahantarpeen puuttuminen. Mikäli hakkuumahdollisuuksien puuttuminen on todellista, näiden metsänomistajien aktivoiminen esimerkiksi neuvonnan avulla puukauppaan on mahdotonta. Sen sijaan muiden syiden osalla metsäneuvonnalla voidaan saada aikaan puukauppapäätöksiä. Esimerkiksi rahantarpeen puuttuminen ei ole välttämättä este puukaupoille. Puukaupan voi tehdä ja etsiä metsärahalle sijoituskohteen muualta. Tutkimuksen mukaan metsänomistajat asemoivat keskimäärin varsin hyvin metsänomistuksen tuoton suhteessa vaihtoehtoihin sijoituskohteisiin.

Tutkimuksessa nousi esille puuta myyneiden ja puun myyntiaikeissa olevien metsänomistajien taustapiirteitä. Tulokset tukevat aikaisempia käsityksiä aktiivista puun myyjistä. Miehet ovat naisia keskimääräistä ahkerampia puun myyjiä ja maa- ja metsätalousyrittäjät ovat eri ammattiryhmistä aktiivisimpia puumarkkinoilla. Metsän yhteisomistusmuodoista perikunnat olivat odotetusti passiivisia puun myyjiä. Sen sijaan yhtymät myivät puuta likimain saman verran kuin yksinomistuksessa olevat tilat. Tulos tukee ai-

emmin eri yhteyksissä esille tullutta asiaa, että perikunta tulisi olla välivaiheen metsänomistusmuoto ja metsänomistajia tulisi kannustaa purkamaan perikunta.

Keskimääräistä aktiivisempia puun myyjiä ovat myös isot tilat, metsäsuunnitelman hankkineet tilat ja metsänomistustaan lisäävät henkilöt. Sitä vastoin metsänomistajan iän lisääntyessä myyntiaktiivisuus laskee ja epävarmuus tulevista myynneistä lisääntyy. Tulosten perusteella metsätilojen koon kasvattamista tulisi kannustaa, mikä on huomioitu myös Kansallisessa metsäohjelmassa vuodelle 2015 (Kansallinen metsäohjelma 2015). Lisäksi metsäsuunnittelua tulisi entisestään lisätä ja iäkkäitä metsänomistajia houkutella luopumaan metsänomistuksestaan joko myymällä tila tai siirtämällä se perillisilleen sukupolvenvaihdoksella.

Tutkimuksen mukaan metsänomistajia ei voi pitää yhtenäisenä homogeenisena ryhmänä. Metsänomistajat jakautuvat metsien käytön suhteen eri ryhmiin, jotka arvostavat metsätaloudessa eri asioita ja käyttäytyvät sen mukaisesti toisistaan poikkeavasti. Tämä tulisi ottaa huomioon asioitaessa metsänomistajien kanssa.

Metsäteollisuuden puuhuollon ja metsien aktiivisen hoidon kannalta keskeisin ryhmä ovat ne metsänomistajat, joille metsä merkitsee tulonlähdettä. Ryhmään kuuluu 38 prosenttia metsänomistajista ja noin puolet yksityismetsistä. Ryhmän metsänomistajat ovat 50–60-vuotiaita eli keskimääräistä nuorempia. He ovat tyypillisesti maa- ja metsätalousyrittäjiä ja heidän tilakonsa on keskimääräistä suurempi. Peräti 68 prosenttia ryhmän metsänomistajista kokee oman metsätaloutensa kannattavan hyvin. He myös mitaavat ahkerimmin oman metsätaloutensa kannattavuutta. Ryhmän metsänomistajat ovat myyneet selvästi keskimääräistä aktiivisemmin puuta ja aikovat myös jatkossa olla keskimääräistä aktiivisempia puun myyjiä. He ovat myös keskimääräistä optimistisempia puun tulevan hintakehityksen suhteen.

Toinen metsäasioissa aktiivinen ryhmä ovat toiminnalliset metsänomistajat (22 % metsänomistajista ja yksityismetsien pinta-alasta). Heille metsänomistuksessa on merkityksellistä metsänhoitotöiden teko ja oman työn jäljen näkeminen. Heidän ikähaitarinsa on suuri vaihdellen 50–70-vuoteen. Ryhmän metsänomistajat näkevät oman metsätaloutensa kannattavuuden selvästi heikompana kuin taloudellisia tekijöitä painottava ryhmä. Heistä myös harvempi arvioi metsätaloutensa kannattavuutta jollain mittareilla verrattuna metsää tulonlähteenä ja sijoituskohteena pitävään ryhmään. Puun myyjinä he ovat keskimääräistä ahkerampia. Metsänomistajina ryhmä on tärkeä

myös erityisesti siksi, että metsänhoitotöiden omatoimisuus on työvoiman niukkuuden vuoksi tärkeää.

Runsaalla neljänneksellä (27 %) metsänomistajista metsien käytössä korostuu virkistys ja luonnonsuojelullinen merkitys. Ryhmän metsänomistajat omistavat keskimääräistä pienempiä tiloja ja heidän osuutensa yksityismetsien pinta-alasta on noin 17 prosenttia. Nämä metsänomistajat ovat 60–70-vuotiaita eli keskimääräistä vanhempia, eläkeläisiä, kaupungissa asuvia ja hyvätulaisia. Heistä vain 38 prosenttia kokee oman metsätaloutensa kannattavaksi. Metsätalouden kannattavuutta ryhmän metsänomistajat mittaavat keskimääräistä vähemmän. Lisäksi he myyvät puuta selvästi keskimääräistä vähemmän. Vuosina 2007–2009 ryhmän metsänomistajista 40 prosenttia ilmoitti olevansa myymättä puuta ja 20 prosenttia oli puun myynnin suhteen epävarma. Kaikkiaan ryhmän metsänomistajia kiinnostavat metsänomistuksessa muut kuin taloudelliset tekijät, mikä heijastuu puun myyntiaikomuksiin ja mielipiteisiin metsätalouden kannattavuudesta. Metsäteollisuuden puuhuollon ja metsien hoidon kannalta ryhmä on kuitenkin kokonsa puolesta tärkeä. Ryhmän metsänomistajilla on metsänomistukselleen selvä merkitys ja heidän aktivoimisensa puunmyynteihin edellyttäisi vaihtoehtoisia metsänkäsittelymuotoja ja uudenlaista asiakaslähtöistä metsäneuvontaa.

Neljäs ryhmä ovat metsänomistajat, joille metsällä ei ole selkeää merkitystä (13 % metsänomistajista ja 12 % yksityismetsien pinta-alasta). He ovat tyypillisesti korkeasti koulutettuja, hyvätulaisia, tilan ulkopuolella asuvia ja heillä on keskimääräistä pienempi tila. He näkevät oman metsätaloutensa keskimääräistä useammin huonosti kannattavaksi, eivät mittaa metsätaloutensa kannattavuutta ja myyvät puuta keskimääräistä vähemmän. Ryhmä on metsäteollisuuden puuhuollon kannalta ongelmallinen, koska metsätalous ei kiinnosta ja metsällä ei ole heille selkeää merkitystä. Ryhmän aktivoiminen puun myynteihin tai metsätalouden harjoittamiseen on luultavasti vaikeaa. Tälle ryhmälle tulisikin kehittää kannustimia, joiden avulla he luopuisivat metsänomistuksestaan.

LÄHTEET

- Hannellius, S. 1988. Metsälöiden kiinteistökauppa ja arvonmääritys. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 293. 95 s.
- Hannellius, S. & Airaksinen, M. 2005. Kauppahintatilastot metsätilojen kiinteistöarvioinnin ja markkina-analyysin tukena. Maanmittaus 80: 1-2. s. 42-80.
- Kansallinen metsäohjelma 2015. MMM:n julkaisuja 3/2008. Maa- ja metsätalousministeriö.
- Kantola, Satu-Päivi. 2006. Aineiston tiivistäminen: faktorianalyysi ja summamamuuttujat. Turun kauppakorkeakoulun luentomateriaalia.
- Karppinen, H. & Hänninen, H. & Ripatti, P. 2002. Suomalainen metsänomistaja 2000. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 852, 2002. 83 s.
- Lindroos, Karoliina. 2005. Metsänomistajien tavoitteet sekä tieto- ja neuvontatarpeet. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita N:o 76. Lokakuu 2005. 42 s. + liitteet.
- Metsätilastollinen vuosikirja 2008. SVT. Metsäntutkimuslaitos.
- Penttinen, M. & Lausti, A. 2004. The competitiveness and return components of NIPF ownership in Finland. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 2/2004.
- Ripatti, P. 1996. Yksityismetsänomistuksen rakenne vuonna 2020. Metsätieteen aikakauskirja (Folia Forestalia) 1996 (4): 434-438.
- Rämö, A-K. & Tilli, T. 2007. Metsänomistajien käsitykset metsien yhteisomistuksesta: Metsänomistajakysely. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja N:o 204. 72 s. + liitteet.
- Rämö, A-K. & Tilli, T. & Toivonen, R. & Ripatti, P. & Lindroos, K. & Ruohola, H. 2005. Metsäverojärjestelmän muutos ja yksityismetsänomistajien puunmyyntiaikeet vuosina 2004-2007. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja N:o 191. 73 s. + liitteet.
- Silvennoinen, H. & Latvala, T. & Järvinen, E. & Toivonen, R. & Rämö, A-K. & Pelkonen, P. 2008. Bioenergiaa metsistä ja pelloilta – Viljelijöiden suhtautuminen bioenergiaraaka-aineiden tuotantoon ja tarjontaan sekä bioenergiayrittäjyyteen. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja N:o 211. 124 s.
- Tilastokeskus 2006. tulonjakotilasto 2004. Suomen virallinen tilasto.

- Tilli, T. 2007. Metsätalouden kannattavuuden mittaaminen. TTS tutkimuksen tiedote. Luonnonvara-ala:metsä 2/2207 (708). 4s.
- Uotila, E. 2006. Yksityismetsätalouden kannattavuus. Metsätilastotiedote 809.
- Uotila, E. 2005 Yksityismetsien hakkuuarvo ja metsänomistamisen sijoitus-tuotto 1983-2003. Metsätieteen aikakauskirja 1/2005.
- Uotila, E. 2008. Metsä sijoituskohteena 1983-2007. Metsätilastotiedote 30/2008.

LIITE 1.

Osoitekenttä & arvontalipuke

ARVONTALIPUKE

Leikatkaa arvontalipuke pois katkoviivaa pitkin. Jos haluatte osallistua palkintojen arvontaan, täydentäkää lipuke puhelinnumerollanne ja/tai sähköpostiosoitteellanne ja palauttakaa se yhdessä täytetyn kysymyslomakkeen kanssa

Puhelin: _____

Sähköposti: _____

METSÄNOMISTAJAKYSELY: METSÄTALouden KANNATTAVUUS

Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos PTT. Maaliskuu 2007

Merkitkää jokaiseen kysymykseen rasti (tai ohjeen mukaan) omaa tilannettanne vastaava vaihtoehto. Vain yksi rasti kysymystä kohti. Mikäli lomakkeen täyttää muu tilan metsäasioista vastaava henkilö kuin tilan omistaja, merkitään omistajaa koskeviin kysymyksiin vastaajan tiedot. Jos omistatte metsää useammassa kuin yhdessä kunnassa, vastatkaa kysymyksiin sen kunnan mukaan, missä pääosa metsistänne sijaitsee. Kysymyksissä, joissa arviointiin käytetään asteikkoa (esim. 5-1), jokaisen asteikon vaihtoehdon ajatellaan sijaitsevan yhtä etäällä toisistaan.

A. OMISTAJAA JA TILAA KOSKEVAT TIEDOT

A1 Vastaaja on

- Tilan omistaja
- Omistajan puoliso
- Muu perheen jäsen
- Perikunnan/yhitymän jäsen
- Muu henkilö, asema? _____

A2 Omistajan sukupuoli

- Mies
- Nainen

A3 Omistajan syntymävuosi: _____

A4 Omistajan peruskoulutus

- Kansa- tai kansalaiskoulu
- Peruskoulu /Keskikoulu
- Ylioppilastutkinto

A5 Omistajan ammattikoulutus

- Ei tutkintoa
- Ammattikoulu tai vastaava
- Ammattikorkeakoulu/Opisto
- Akateeminen tutkinto

A6 Omistajan ammattiasema

- Palkansaaja
- Maa- tai metsätalousyrittäjä
- Muu itsenäinen yrittäjä
- Eläkeläinen
- Muu, mikä? _____

A7 Onko nykyinen asuinympäristönne?

- Maaseutu
- Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki
- Kaupunki, 20 000 - 100 000 asukasta
- Kaupunki, yli 100 000 asukasta

A8 Oliko lapsuus- ja nuoruusvuosiennne asuinympäristö?

- Maaseutu
- Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki
- Kaupunki, 20 000 - 100 000 asukasta
- Kaupunki, yli 100 000 asukasta

ARVONTALIPUKE

A9 Nykyinen asuinpaikkanne?

- A. 1. Vakainaisesti tilalla
 2. Muualla tilan sijaintikunnassa
 3. Tilan sijaintikunnan ulkopuolella samassa maakunnassa
 4. Tilan sijaintikunnan ulkopuolella eri maakunnassa

B. Asuinpaikan postinumero tai kunnan nimi?

C. Jos asutte metsätilan ulkopuolella, kuinka pitkä on asuinpaikan ja tilan välinen etäisyys maanteitse? _____ kilometriä

A10 Paljonko omistatte kaikkiaan maata?

Metsää _____ ha, pääosin _____ kunnassa
(kunnan nimi)

Peltoa _____ ha, pääosin _____ kunnassa
(kunnan nimi)

A11 Harjoitatteko tilallanne maataloutta?

1. Kyllä päätoimisesti
 2. Kyllä osa-aikaisesti
 3. En

A12 Tilan hallintatapa (vain yksi rasti)

1. Tila on yhden henkilön omistuksessa
 2. Tila omistetaan yhdessä puolison kanssa
 3. Tila on yhtiö, jossa on _____ jäsentä
 4. Tila on perikunta, jossa on _____ jäsentä

A13 Minä vuonna tila tai pääosa tilasta siirtyi omistukseenne (tai perikunnalle/ yhtiöille)? Vuonna _____

A14 Onko tilallanne voimassaoleva metsäsuunnitelma?

1. Kyllä, vuodesta _____ alkaen
 2. Ei => siirtyä kysymykseen A16
 3. En osaa sanoa => siirtyä kysym. A16

A15 Oletteko käyttänyt metsäsuunnitelmaa metsänhoidon tai puukaupan suunnittelussa?

1. Kyllä
 2. En
 3. En osaa sanoa

A16 Kumpaan verojärjestelmään tilanne kuului metsäverotuksen siirtymäkaudella (1993-2005)?

1. Pinta-alaverotukseen
 2. Myyntiverotukseen
 3. En osaa sanoa

A17 Miten aiotte kehittää metsänomistustanne tulevaisuudessa ?

1. Säilyy ennallaan
 2. Aion hankkia lisää metsää
 3. Aion luopua metsistäni osittain
 4. Aion luopua metsistäni kokonaan
 5. En osaa sanoa

A18 Arvioikaa kotitaloutenne yhteenlasketut bruttotulot (tulot ennen veroja) ilman puunmyyntituloja vuonna 2006

1. alle 18 000 €
 2. 18 000 – 31 999 €
 3. 32 000 – 51 999 €
 4. 52 000 – 79 999 €
 5. 80 000 € tai enemmän

A19 Arvioikaa omat bruttotulonne vuonna 2006 ilman puunmyyntituloja

1. alle 10 000 €
 2. 10 000 – 13 499 €
 3. 13 500 – 19 999 €
 4. 20 000 – 24 999 €
 5. 25 000 – 34 999 €
 6. 35 000 tai enemmän

B. METSÄTALouden KANNATTAVUUS

B1 Onko oma metsätaloutenne mielestänne tällä hetkellä kannattavaa ja millaiseksi arvioitte kannattavuuden kehittyvän vuoteen 2015 mennessä? Rastikaa alla olevilla asteikoilla omaa käsitystänne vastaava kohta sekä a) että b) -osassa. Ääripäät kuvaavat niiden vieressä mainittua tilannetta.

a) Oma metsätalouteni on mielestäni tällä hetkellä ...

b) Oman metsätalouteni kannattavuus kehittyy vuoteen 2015 mennessä...

B2 Mitä mieltä olette seuraavista kannattavuuteen liittyvistä väittämistä oman metsätaloutenne suhteen? Ympyröikää jokaisen väittämän kohdalla yksi vaihtoehto (5-1).

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Oman metsätalouden kannattavuuteen liittyvä väittämä					
Metsätalouteni on sitä kannattavampaa mitä suuremman puunmyyntituloni ovat	5	4	3	2	1
Metsätalouteni on sitä kannattavampaa mitä suurempi osuus metsätuloilla on kokonaistuloistani	5	4	3	2	1
Metsätalouteni on kannattavaa, jos metsätuloni ovat metsätalouden menoja suuremmat	5	4	3	2	1
Metsätalouteni kannattavuus on heikko, jos saamani palkka metsätöistä on alhaisempi kuin palkka- tai eläketuloni	5	4	3	2	1
Metsästä koituvat kulut tekevät metsänomistuksestani kannattamatonta	5	4	3	2	1
Mitä suuremman määrän myyn puuta sitä kannattavampaa metsätalouteni on	5	4	3	2	1
Energiapuun myynti parantaa metsätalouteni kannattavuutta	5	4	3	2	1
Jos metsätalouteni kannattavuus heikkenee, vähennän puunmyyntejäni	5	4	3	2	1
Metsätalouteni on sitä kannattavampaa mitä korkeampi puun hinta on	5	4	3	2	1
Metsätalouteni on sitä kannattavampaa mitä enemmän puuta metsissäni on	5	4	3	2	1
Metsätalouteni on kannattavaa, jos puuta hakataan kasvua vähemmän	5	4	3	2	1
Minulle on tärkeää, että metsätalouteni on taloudellisesti kannattavaa	5	4	3	2	1
Myyn puuta, vaikka metsätalouteni ei olisikaan kannattavaa	5	4	3	2	1
Polttopuiden teko omaan käyttöön parantaa metsätalouteni kannattavuutta	5	4	3	2	1
Minun on paras luopua metsistäni, jos omistaminen ei kannata taloudellisesti	5	4	3	2	1
Haluan omistaa metsää, vaikka se ei olisi taloudellisesti kannattavaa	5	4	3	2	1
Metsänomistukseni perusteena metsätalouden kannattavuus on merkityksellinen	5	4	3	2	1
Työskentelemällä metsässäni voin lisätä metsätalouteni kannattavuutta	5	4	3	2	1
Metsätalouteni hyvä kannattavuus kannustaa hoitamaan metsiäni	5	4	3	2	1
Seuraamalla metsäasioita voin vaikuttaa metsätalouteni kannattavuuteen	5	4	3	2	1
Jos metsätalouteni kannattavuus heikkenee, vähennän metsieni hoitoa	5	4	3	2	1
Valtion metsänhoitotuki parantaa metsätalouteni kannattavuutta	5	4	3	2	1
Metsäverojärjestelmällä on vaikutusta metsätalouteni kannattavuuteen	5	4	3	2	1
Metsäteollisuuden menestys vaikuttaa metsätalouteni kannattavuuteen	5	4	3	2	1
Metsäkiinteistöni arvon kehitys kuvaa metsätalouteni kannattavuutta	5	4	3	2	1
Metsäkiinteistöjen kysynnän kasvu parantaa metsätalouteni kannattavuutta	5	4	3	2	1
Metsässä rahani ovat turvassa (riskitön sijoitus)	5	4	3	2	1
Luonnonarvokaupalla voin parantaa metsätalouteni kannattavuutta	5	4	3	2	1
Metsätalouden kannattavuuden arviointi on vaikea	5	4	3	2	1
Minulle on epäselvää, mitä metsätalouden kannattavuus tarkoittaa	5	4	3	2	1

B3 Kuinka pitkällä aikajänteellä metsätalouden kannattavuutta voi mielestänne arvioida? Täydentäkää joko kohta a) tai kohta b) (rasti ruutuun).

- a) Kannattavuus selviää aikaisintaan, kun metsänomistus on jatkunut _____ vuotta
 b) Kannattavuus selviää vasta kun metsänomistus on päättynyt

B4 Käyttekö seuraavia mittareita oman metsätaloutenne kannattavuuden arvioinnissa?

Ympyröikää jokaisessa kohdassa (a-k) ylä vaihtoehto (3-1). Jos ette arvioi kannattavuutta mitenkään, vastatkaa vain kohtaan k.

<i>Arviointiin käytettävä mittari</i>	Kyllä	En	En osaa sanoa
a) Puun hintakehitys	3	2	1
b) Puunmyyntitulot (€)	3	2	1
c) Myymäni puumäärä (m ³)	3	2	1
d) Metsätalouden menot (€)	3	2	1
e) Metsätalouden nettotulos (nettotulos= puunmyyntitulot - metsätalouden menot)	3	2	1
f) Puunmyyntitulot metsähehtaaria kohti (€/ha)	3	2	1
g) Metsäkiinteistöni arvon kehitys	3	2	1
h) Metsään sitoutuneen pääoman tuotto (= metsän nettotuotto / metsäkiinteistön arvo)	3	2	1
i) Metsäkeskuksen omalle alueelleni laskema keskimääräinen metsätalouden kannattavuus	3	2	1
j) Vertaan metsäni tuottoa muiden sijoituskohteiden tuottoon (pankkitalletus, pörssiosakkeet jnc.)	3	2	1
k) Vertaan puunmyyntitulojen ostovoimaa palkka/eläketulojen ostovoimaan	3	2	1
l) En mittaa / arvioi metsätalouteni kannattavuutta millään tavalla (merkitkää rasti ruutuun, jos olette tätä mieltä)	☐		

Mainitkaa edellisistä kolme Teille tärkeintä mittaria?

1. Tärkein _____ 2. Toiseksi tärkein _____ 3. Kolmanneksi tärkein _____

Kertokaa vielä lyhyesti, millä perusteilla arvioitte oman metsätaloutenne kannattavuutta?

B5 Millaista mielestänne oman metsätaloutenne kannattavuus on verrattuna eri sijoitusmuotoihin? Ympyröikää jokaisella rivillä (a-d) omaa mielipidettänne vastaava vaihtoehto (3-1).

<i>Vaihtoehtoinen sijoitusmuoto</i>	Metsätalouteni on...		
	paremmin kannattavaa	yhtä kannattavaa	vähemmän kannattavaa
a) Pörssiosakkeet	3	2	1
b) Asunto	3	2	1
c) Pankkitalletus	3	2	1
d) Rahastosijoittaminen	3	2	1
e) Muu, mikä?	3	2	1

B6 Onko mielestänne metsätalous yleensä Suomessa tällä hetkellä kannattavaa ja millaiseksi arvioitte kannattavuuden kehittyvän vuoteen 2015 mennessä? Rastikaa alla olevilla asteikoilla käsitystänne parhaiten kuvaava kohta sekä a) että b) -osassa. Ääripäät kuvaavat niiden vieressä mainittua tilannetta.

a) Metsätalous on tällä hetkellä Suomessa yleisesti ...

Täysin kannattamatonta Erittäin kannattavaa

b) Metsätalouden kannattavuus kehittyi Suomessa vuoteen 2015 mennessä yleisesti ...

Täysin kannattamattomaksi Erittäin kannattavaksi

B7 Mistä olette saanut metsätalouden kannattavuuteen liittyvää tietoa?

Mistä mieluiten haluaisitte saada tietoa metsätalouden kannattavuudesta? _____

C. PUUNMYyntIAIKOMUKSET

C1 Oletteko myynyt puuta: a) vuosina 2004-2006? 1. Kyllä 2. En 3. En osaa sanoa
b) v. 2007 tammi-maaliskuussa? 1. Kyllä 2. En 3. En osaa sanoa

C2 Milloin viimeksi myitte puuta ja kuinka paljon? Vuonna _____ yhteensä _____ m³
 Mistä / keneltä aloite puunmyyntipäätökseen tällöin tuli? _____

C3 Miten arvioitte kantohintojen kehittyvän vuosina 2007-2009 verrattuna alkuvuoden 2007 tasoon? Ympyröikää se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa näkemystänne hintakehityksestä.

<i>Puun hintataso vuoden 2009 jälkipuoliskolla verrattuna alkuvuoden 2007 tasoon on...</i>
a) yli 20 % korkeampi
b) 11-20 % korkeampi
c) 6-10 % korkeampi
d) 1-5 % korkeampi
e) sama
f) 1-5 % alhaisempi
g) 6-10 % alhaisempi
h) 11-20 % alhaisempi
i) yli 20 % alhaisempi
j) en osaa sanoa

Mihin arvionne hintakehityksestä perustuu? _____

C6 Pidätkö todennäköisenä, että myytte puuta vuosina 2010-2015?

- 1.
-
- Kyllä 2.
-
- En 3.
-
- En osaa sanoa

Olisitteko ystävällinen ja perustelisitte, miksi aiotte / ette aio myydä puuta vuosina 2010-2015: _____

D METSÄNOMISTUKSEN TAVOITTEET JA MERKITYS**D1 Kuinka tärkeiksi arvioitte seuraavat metsänomistuksen tavoitteisiin liittyvät väittämät omalla kohdallenne? Ympyröikää jokaisen väittämän kohdalla vain yksi vaihtoehto (5-1).**

	Erittäin tärkeä	Melko tärkeä	Ei tärkeä eikä merkityksellinen	Melko merkityksellinen	Täysin merkityksellinen
a) Metsäni on osa vapaa-ajanvietto- tai asuinpaikkani ympäristöä	5	4	3	2	1
b) Metsäni tarjoaa minulle marjastus- ja sienestysmahdollisuuksia	5	4	3	2	1
c) Metsänomistus tarjoaa minulle mahdollisuuden metsästykseseen	5	4	3	2	1
d) Metsäni tarjoaa minulle ulkoilumahdollisuuksia (esim. kävely, lenkkeily, retkeily)	5	4	3	2	1
e) Metsäni tarjoaa minulle mahdollisuuden metsänhoitotöiden tekoon	5	4	3	2	1
f) Metsäni tarjoaa minulle säännöllisiä puunmyyntituloja kulutukseen	5	4	3	2	1
g) Metsäni on minulle suurien hankintojen rahoituslähde (asunto, auto, maatalousrakennukset ja -koneet jne.)	5	4	3	2	1
h) Metsäni tarjoaa minulle työtuloja (hankintalisiä lasketaan työtuloksi)	5	4	3	2	1
i) Metsästäni saa kotitarvepuut	5	4	3	2	1
j) Metsäni tarjoaa minulle mahdollisuuden hoitaa ja vaalia luonnon monimuotoisuutta (monipuolinen kasvi- ja eläinlajisto)	5	4	3	2	1
k) Metsäni tarjoaa minulle kauneuselämyksiä	5	4	3	2	1
l) Metsäni on minulle luonnonsuojelun kohde	5	4	3	2	1
m) Metsäomaisuuteni parantaa luotonsaantimahdollisuuksiani	5	4	3	2	1
n) Metsäni tarjoaa taloudellisen turvan vanhuuteni varalle	5	4	3	2	1
o) Metsäni tarjoaa turvan poikkeustilanteiden varalle	5	4	3	2	1
p) Metsäomaisuuteni on inflaatiolta suojattua varallisuutta	5	4	3	2	1
q) Metsäni muodostaa perinnön omaisilleni	5	4	3	2	1
r) Metsämaan omistamisella on minulle itseisarvoa (esim. sukutila)	5	4	3	2	1
s) Metsäni on minulle paikka, jossa voin hiljentyä ja mietiskellä	5	4	3	2	1
t) Metsäni kautta olen yhteydessä kotiseutuuni	5	4	3	2	1
u) Metsäni on minulle rahan sijoituskohde	5	4	3	2	1
v) Tonttien/huvilapalstojen arvonnousu kohottaa metsäomaisuuteni arvoa	5	4	3	2	1

Mainitkaa edellisistä kolme itsellenne tärkeintä metsänomistuksen tavoitetta:

1. Tärkein: ____ 2. Toiseksi tärkein: ____ 3. Kolmanneksi tärkein: ____

D2 . Kuinka hyvin seuraavat metsään liittyvät toiminnot tai arvot kuvaavat metsienne nykviestä käyttöä tai merkitystä itsellenne? Ympyröikää yksi vaihtoehto (5-1) jokaiselta riviltä (a-r).

<i>Metsään liittyvä toiminta tai arvo</i>	Kuvaa... Erittäin hyvin	Melko hyvin	Ei hyvin eikä huonosti	Melko huonosti	Erittäin huonosti
a) Rentoudun liikkumalla metsässäni	5	4	3	2	1
b) Marjastan ja/tai sienestän metsässäni	5	4	3	2	1
c) Harrastan retkeilyä metsässäni	5	4	3	2	1
d) Vaalin metsässäni luontoarvoja	5	4	3	2	1
e) Vaalin metsässäni maisema-arvoja	5	4	3	2	1
f) Metsäni pitää yllä siteitä kotiseutuuni	5	4	3	2	1
g) Minulle on tärkeää tarkkailla oman työni tuloksia metsässäni	5	4	3	2	1
h) Pidän yllä fyysistä kuntoani työskentelemällä metsässäni	5	4	3	2	1
i) Perheeni yhteenkuuluvuus vahvistuu yhteisellä toiminnalla metsässäni	5	4	3	2	1
j) Haen joulukuusen omasta metsästäni	5	4	3	2	1
k) Metsäni tarjoaa minulle elinkeinon tai on merkittävä osa elinkeinoa	5	4	3	2	1
l) Saan metsästäni puunmyyntituloja	5	4	3	2	1
m) Rahoitan suuria hankintoja metsästäni saamalla tuloilla	5	4	3	2	1
n) Metsäni on lainan vakuutena pankille	5	4	3	2	1
o) Metsäni on minulle sijoituskohde	5	4	3	2	1
p) Metsäni on kannattava sijoitus	5	4	3	2	1
q) Voin saada metsästäni tarvitsemani polttopuut maksutta	5	4	3	2	1
r) Voin saada metsästäni muun tarvitsemani puutavaran maksutta	5	4	3	2	1
s) Metsänomistukseni on mahdollistanut metsästysssuran jäsenyyden	5	4	3	2	1

SUURET KIITOKSET VAIVANNÄÖSTÄNNE!

KOMMENTTINNE KYSELYSTÄ: _____

LIITE 2.

Katokyselyn tulokset

Taulukko 25. Metsänomistajien käyttämät kannattavuusmittarit oman metsätalouden kannattavuuden arvioinnissa.

Arviointiin käytettävä mittari	Tämä tutkimus			Katokysely kesäkuu 2007		
	Kyllä	En	En osaa sanoa	Kyllä	En	En osaa sanoa
a) Puun hintakehitys	90	6	4	87	10	3
b) Puunmyyntitulot (€)	81	13	6	75	20	5
c) Myymäni puumäärä (m ³)	65	26	9	51	44	5
d) Metsätalouden menot (€)	76	15	9	56	39	5
e) Metsätalouden nettotulos (nettotulos= puunmyyntitulot - metsätalouden menot)	78	13	9	69	24	7
f) Puunmyyntitulot metsähehtaaria kohti (€/ha)	44	43	13	42	50	8
g) Metsäkiinteistöni arvon kehitys	53	33	14	55	37	8
h) Metsään sitoutuneen pääoman tuotto (= metsän nettotuotto / metsäkiinteistön arvo)	46	36	18	51	39	10
i) Metsäkeskuksen omalle alueelleni laskema keskimääräinen metsätalouden kannattavuus	25	52	23	42	51	7
j) Vertaan metsäni tuottoa muiden sijoituskohteiden tuottoon (pankkitalletus, pörsiosakkeet jne.)	36	52	12	27	63	10

Taulukko 26. Metsänomistajien käsitys oman metsätalouden kannattavuudesta verrattuna eri sijoitusmuotoihin.

Vaihtoehtoinen sijoitusmuoto	Tämä tutkimus			Katokysely kesäkuu 2007		
	Metsätalouteni on... paremmin kannat- tavaa	yhä kannat- tavaa	vähemmän kannat- tavaa	Metsätalouteni on... paremmin kannat- tavaa	yhä kannat- tavaa	vähemmän kannat- tavaa
a) Pörssiosakkeet	18	27	55	29	26	44
b) Asunto	17	40	43	27	24	49
c) Pankkitalletus	47	31	22	80	11	9
d) Rahastosijoittaminen	18	43	39	29	32	39

Taulukko 27. Metsänomistajien puunmyynnit vuosina 2004–2006.

	Tämä tutkimus		Katokysely kesäkuu 2007	
	Oletteko myynyt puuta vuosina 2004 – 2006	%	Oletteko myynyt puuta vuosina 2004 – 2006	%
Kyllä		67		59
En		33		41
Yhteensä		100		100

Taulukko 28. Metsänomistajien puunmyyntiaikomukset vuosina 2007–2009 verrattuna vuosiin 2004–2006.

	Tämä tutkimus	Katokysely kesäkuu 2007
	Aion myydä tilaltani puuta vuosina 2007–2009 verrattuna vuosiin 2004–2006...	Aion myydä tilaltani puuta vuosina 2007–2009 verrattuna vuosiin 2004–2006...
selvästi enemmän	10 % metsänomistajista	19 % metsänomistajista
hieman enemmän	11 % metsänomistajista	6 % metsänomistajista
yhtä paljon	14 % metsänomistajista	26 % metsänomistajista
hieman vähemmän	11 % metsänomistajista	8 % metsänomistajista
selvästi vähemmän	14 % metsänomistajista	8 % metsänomistajista
en aio myydä ollenkaan	26 % metsänomistajista	32 % metsänomistajista
en osaa sanoa	14 % metsänomistajista	0 % metsänomistajista

LIITE 3

Taulukko 29. Metsänomistuksen tavoiteulottuvuudet – Faktorilataukset.

Alkuperäinen väit- tämämuuttuja	Faktori 1: <i>Virkistys & Metsän- hoitotyöt</i>	Faktori 2: <i>Tulon- lähde & Sijoitus- kohde</i>	Faktori 3: <i>Talou- delli- nen turva</i>	Faktori 4: <i>Met- säluon- to</i>	Faktori 5: <i>Ylisuku polvi- suus</i>	Kom- muna- liteetti
Metsäni tarjoaa ulkoilumahdollisuuksia	,780	,016	,104	,168	,108	,659
Metsäni tarjoaa marjastus- ja sienestysmahdollisuuksia	,722	,022	,067	,200	,110	,579
Metsäni on osa vapaa-ajanvietto- tai asuinpaikkani ympäristöä	,664	-,004	,047	,133	,136	,479
Metsäni on paikka, jossa voin hiljentyä ja miehistellä	,579	,033	,141	,288	,364	,572
Metsäni tarjoaa mahdollisuuden metsänhoitotöiden tekoon	,472	,179	,027	,169	,052	,287
Metsästäni saa kotitarvepuut	,454	,173	,083	,076	,086	,256
Metsäni tarjoaa säännöllisiä puunmyyntituloja kulutukseen	,112	,811	,194	,020	,089	,716
Metsäni on suurien hankintojen rahoituslähde	,040	,702	,292	,023	,169	,609
Metsäni tarjoaa työtuloja	,107	,635	,166	,032	-,035	,444
Metsäni on rahan sijoituskohde	,017	,399	,314	,160	,161	,309
Metsäni tarjoaa turvan poikkeustilanteiden varalle	,113	,255	,822	,018	,161	,779

jatkuu

Metsäni tarjoaa taloudellisen turvan vanhuuteni varalle	,108	,357	,724	,024	,142	,683
Metsäomaisuuteni on inflaatiolta suojattua varallisuutta	,089	,184	,565	,132	,186	,413
Metsäomaisuuteni parantaa luoton-saantimahdollisuuksiani	,127	,403	,432	,145	,126	,402
Metsäni on minulle luonnonsuojelun kohde	,274	,083	,099	,752	,105	,668
Metsäni tarjoaa mahdollisuuden hoitaa ja vaalia luonnon monimuotoisuutta	,393	,075	,067	,671	,125	,630
Metsäni tarjoaa kauneuselämyksiä	,443	,050	,127	,596	,147	,591
Metsämaan omistamisella on itseisarvoa	,187	,116	,165	,029	,642	,488
Metsäni kautta olen yhteydessä kotiseutuuni	,321	,014	,128	,198	,535	,445
Metsäni muodostaa perinnön omaisilleni	,086	,164	,293	,122	,465	,352
Ominaisarvo	6,216	2,953	1,389	1,169	,963	12,69

LIITE 4

Taulukko 30. Metsänomistuksen merkitysulottuvuudet – Faktorilataukset.

Alkuperäinen väit- tämämuuttuja	Faktori 1: <i>Virkistys & Luonto- arvot</i>	Faktori 2: <i>Tulon- lähde & Sijoitus- kohde</i>	Faktori 3: <i>Toimin- nallisuus</i>	Faktori 4: <i>Omava- raisuus</i>	Kom- muna- liteetti
Vaalin metsässäni luontoarvoja	,887	,076	,050	,072	,800
Vaalin metsässäni maisema-arvoja	,857	,078	,052	,080	,750
Harrastan retkeilyä metsässäni	,642	,092	,249	,102	,493
Marjastan ja/tai sienestän metsäs- säni	,554	,103	,206	,241	,418
Rentoudun liikku- malla metsässäni	,553	,068	,335	,187	,457
Perheeni yhteen- kuuluvuus vahvis- tuu yhteisellä toi- minnalla metsässäni	,475	,194	,335	,168	,404
Saan metsästäni puunmyyntituloja	-,019	,830	,086	,044	,698
Rahoitan suuria hankintoja metsäs- täni saamalla tuloilla	,005	,811	,060	,034	,663
Metsäni tarjoaa minulle elinkeinon tai on merkittävä osa elinkeinoani	,064	,747	,185	,142	,617
Metsäni on kannat- tava sijoitus	,206	,551	,092	,095	,363
Metsäni on lainan vakuutena pankille	,064	,511	,015	,114	,279
Metsäni on minulle sijoituskohde	,144	,503	,084	,069	,285
Pidän yllä fyysistä kuntoani työskente- lemällä metsässäni	,290	,133	,815	,212	,811

jatkuu

Minulle on tärkeää tarkkailla työni tuloksia metsässäni	,300	,187	,717	,197	,678
Voin saada metsästäni tarvitsemani polttopuut maksutta	,200	,059	,156	,843	,778
Voin saada metsästäni muun tarvitsemani puutavaran maksutta	,170	,207	,137	,738	,634
Haen joulukuusen omasta metsästäni	,132	,199	,295	,391	,297
Ominaisarvo	5,744	2,703	1,497	1,030	10,974

LIITE 5

Taulukko 31. Metsänomistajien kiinnostusta eri kannattavuusmittareihin kuvaavat taustapiirteet.

Luokitteleva tausta tekijä	Käytän puun hintakehitystä kannattavuusmittarina %	Käytän puun myyntituloja kannattavuusmittarina %	Käytän myymääni puumäärää kannattavuusmittarina %	Käytän metsätalouden menoja kannattavuusmittarina %
Sukupuoli	***	***	**	
nainen	81	79	55	
mies	91	82	66	
Ammattikoulutus	**	**	**	***
ei tutkintoa	87	80	65	70
ammattikoulu	93	82	67	79
opisto	91	80	66	80
akateeminen	87	85	57	81
Ikäluokka		***	***	***
40v ja nuorempi		72	68	79
41v-50v		84	74	85
51-60v		86	66	78
61-70v		78	56	71
71v ja vanhempi		74	59	67
Merkitysryhmä:	***	***	***	*
Toiminnallisuus	91	83	63	82
Virkistys ja luontoarvot	86	74	61	74
Talous ja monimerkityksisyys	97	88	76	81
Ei selkeää merkitystä	76	80	50	67
Metsäala	***	***	**	***
0,1 -10,0 ha	71	67	59	64
10,1 -30,0 ha	90	80	65	73
30,1- 60,0 ha	92	82	62	81
60,1- 100,0 ha	88	80	66	79
Yli 100 ha	98	91	74	82
Ammattiasema	***	**	***	***
palkansaaja	87	82	67	77
maa- ja metsätalousyrittäjä	96	86	71	85
yrittäjä	93	78	59	70
eläkeläinen	85	76	57	69

jatkuu

Nykyinen asuin- ympäristö	**			
maaseutu	42			
taajama/alle 20 000 as. kau- punki	53			
kaupunki 20 000- 100 000	59			
kaupunki yli 100 000	46			
Tilan hallintatapa				**
yksi henkilö				77
yhdessä puolison kanssa				77
yhtymä				63
perikunta				76
Onko metsä- suunnitelma	***	***		***
Kyllä	92	83		79
Ei	88	78		72
Metsänomistuk- sen tulevaisuus	***	***	***	***
säilyy ennallaan	91	83	63	76
aikoo hankkia lisää metsää	93	79	76	85
aikoo luopua osit- tain	96	91	62	83
aikoo luopua koko- naan	88	81	69	92
Omat bruttotulot		**	**	
alle 10 000		85	71	
10 000- 13 499		74	57	
13 500- 19 999		82	66	
20 000- 24 999		84	66	
25 000- 34 999		76	61	
yli 35 000		88	68	

Luokitteleva tausta tekijä	Käytän metsätalouden nettotulosta kannattavuusmittarina %	Käytän puun myyntituloja hehtaaria kohti kannattavuusmittarina %	Käytän metsän arvon kehitystä kannattavuusmittarina %	Käytän metsään sitoutuneen pääoman tuottoa kannattavuusmittarina %
Sukupuoli	**	**	**	
nainen	76	39	58	
mies	78	45	52	
Ammattikoulutus	***	***	***	***
ei tutkintoa	70	48	56	43
ammattikoulu	81	46	50	44
opisto	83	42	53	51
akateeminen	81	33	54	49
Ikäluokka	***	***	***	***
40v ja nuorempi	77	36	45	33
41v-50v	85	44	50	41
51-60v	81	47	60	52
61-70v	76	43	51	49
71v ja vanhempi	59	40	47	32
Merkitysryhmä:	***	***	**	**
Toiminnallisuus	82	37	45	40
Virkistys ja luontoarvot	72	43	59	42
Talous ja monimerkityksisyys	85	52	58	55
Ei selkeää merkitystä	66	37	45	37
Metsäala	***	***		**
0,1 -10,0 ha	64	41		51
10,1 -30,0 ha	74	47		41
30,1- 60,0 ha	81	45		45
60,1- 100,0 ha	79	37		40
Yli 100 ha	85	48		53
Ammattiasema	***	***	*	
palkansaaja	84	43	55	
maa- ja metsätalousyrittäjä	83	43	52	
yrittäjä	73	50	47	
eläkeläinen	70	43	52	
Onko metsäsuunnitelma	***	***		***
Kyllä	81	45		49
Ei	73	44		44

jatkuu

Metsänomistuksen tulevaisuus	***	***	***	
säilyy ennallaan	77	44	53	
aikoo hankkia lisää metsää	86	47	48	
aikoo luopua osittain	76	57	55	
aikoo luopua kokonaan	85	54	72	
Omat bruttotulot	***	*	***	***
alle 10 000	69	75	53	44
10 000- 13 499	74	50	51	40
13 500- 19 999	75	43	54	51
20 000- 24 999	81	43	46	47
25 000- 34 999	84	43	49	45
yli 35 000	85	41	62	49

Luokitteleva tausta tekijä	Käytän metsäkeskustason kannattavuutta kannattavuusmittarinani %	Käytän muiden sijoituskohteiden tuottoa kannattavuusmittarinani %	Käytän puun myyntitulojen ostovoimaa suhteessa palkka/eläketuloihin kannattavuusmittarinani %	En mittaa kannattavuutta %
Sukupuoli	*	*	**	***
nainen	25	27	36	25
mies	24	37	38	17
Ammattikoulutus	**	***	***	***
ei tutkintoa	26	36	47	24
ammattikoulu	26	31	34	14
opisto	24	42	31	14
akateeminen	15	43	32	15
Ikäluokka	***	***	***	***
40v ja nuorempi	9	36	18	11
41v-50v	22	24	31	8
51-60v	22	40	35	13
61-70v	31	40	46	23
71v ja vanhempi	31	33	40	33

jatkuu

Merkitysryhmä:		*	***	***
Toiminnallisuus		34	35	11
Virkistys ja luontoarvot		30	31	27
Talous ja monimerkityksisyys		41	45	11
Ei selkeää merkitystä		25	29	25
Metsäala		*	**	***
0,1 -10,0 ha		32	35	27
10,1 -30,0 ha		35	36	23
30,1- 60,0 ha		31	39	15
60,1- 100,0 ha		41	46	16
Yli 100 ha		46	35	9
Ammattiasema	**	***	***	***
palkansaaja	21	35	28	15
maa- ja metsätalousyrittäjä	20	35	35	9
yrittäjä	24	40	21	15
eläkeläinen	30	36	45	26
Nykyinen asuinympäristö	**			
maaseutu	22			
taajama/alle 20 000 as. kaupunki	23			
kaupunki 20 000-100 000	39			
kaupunki yli 100 000	28			
Tilan hallintatapa		*		
yksi henkilö		40		
yhdessä puolison kanssa		32		
yhtymä		38		
perikunta		29		
Onko metsäsuunnitelma	**	**	**	***
Kyllä	27	37	39	15
Ei	20	36	37	23
Metsänomistuksen tulevaisuus	***	***	***	***
säilyy ennallaan	25	34	40	20
aikoo hankkia lisää metsää	15	46	25	6
aikoo luopua osittain	24	50	44	18
aikoo luopua kokonaan	44	41	41	13

jatkuu

Omat bruttotulot	***	***	***	**
alle 10 000	32	23	37	22
10 000- 13 499	21	40	48	24
13 500- 19 999	29	40	44	18
20 000- 24 999	23	31	31	13
25 000- 34 999	20	33	29	12
yli 35 000	21	50	33	17

Tilastollinen merkitsevyys: *** ($p \leq 0,01$), ** ($p \leq 0,05$), * ($p \leq 0,1$)

LIITE 6

Taulukko 32. Metsänomistajien oman metsätalouden kannattavuus verrattuna asuntosijoitukseen.

Luokitteleva tausta tekijä	Metsätalouteni on paremmin kannattavaa kuin asuntosi-joitus %	Metsätalouteni on yhtä kannattavaa kuin asuntosi-joitus %	Metsätalouteni on vähemmän kannattavaa kuin asuntosi-joitus %
Ikäluokka	***	***	***
40v ja nuorempi	20	48	32
41v-50v	20	30	49
51-60v	14	40	47
61-70v	14	41	44
71v ja vanhempi	23	45	32
Ammattiasema	*	*	*
palkansaaja	12	35	52
maa- ja metsätalousyrittäjä	17	42	41
yrittäjä	18	27	55
eläkeläinen	18	42	40
Nykyinen asuin- ympäristö	***	***	***
maaseutu	18	41	40
taajama/alle 20 000 as. kaupunki	13	35	52
kaupunki 20 000-100 000	19	42	39
kaupunki yli 100 000	6	29	66
Onko metsäsuunnitelma	*	*	*
Kyllä	17	42	41
Ei	14	37	49
Metsäala	*	*	*
0,1 -10,0 ha	22	28	50
10,1 -30,0 ha	14	43	43
30,1- 60,0 ha	15	40	45
60,1- 100,0 ha	18	40	42
Yli 100 ha	19	45	36
Ammattikoulutus	*	*	*
Ei tutkintoa	19	47	34
Ammattikoulu	16	42	41
Opisto	14	33	52
Akateeminen	13	26	61

Omat bruttotulot	***	***	***
alle 10 000	32	23	37
10 000- 13 499	21	40	48
13 500- 19 999	29	40	44
20 000- 24 999	23	31	31
25 000- 34 999	20	33	29
yli 35 000	21	50	33

Tilastollinen merkitsevyys: *** ($p \leq 0,01$), ** ($p \leq 0,05$), * ($p \leq 0,1$)

Taulukko 33. Metsänomistajien oman metsätalouden kannattavuus verrattuna pankkitalletukseen.

Luokitteleva tausta tekijä	Metsätalouteni on paremmin kannattavaa kuin pankkitalletus %	Metsätalouteni on yhtä kannattavaa kuin pankkitalletus %	Metsätalouteni on vähemmän kannattavaa kuin pankkitalletus %
Ikäluokka	***	***	***
40v ja nuorempi	61	32	6
41v-50v	48	37	15
51-60v	48	30	22
61-70v	42	28	30
71v ja vanhempi	48	29	23
Ammattiasema	***	***	***
palkansaaja	47	33	20
maa- ja metsätalousyrittäjä	49	35	16
yrittäjä	44	32	24
eläkeläinen	44	29	27
Onko metsäsuunnitelma	*	*	*
Kyllä	50	29	20
Ei	41	36	23
Metsäala	**	**	**
0,1 -10,0 ha	33	35	32
10,1 -30,0 ha	45	33	22
30,1- 60,0 ha	46	32	22
60,1- 100,0 ha	53	29	18
Yli 100 ha	61	25	14
Ammattikoulutus	***	***	***
Ei tutkintoa	43	28	29
Ammattikoulu	47	35	18
Opisto	52	31	17
Akateeminen	53	26	20

Tilastollinen merkitsevyys: *** ($p \leq 0,01$), ** ($p \leq 0,05$), * ($p \leq 0,1$)

Taulukko 34. Metsänomistajien oman metsätalouden kannattavuus verrattuna rahastosijoitukseen.

Luokitteleva tausta tekijä	Metsätalouteni on paremmin kannattavaa kuin rahastosijoitus %	Metsätalouteni on yhtä kannattavaa kuin rahastosijoitus %	Metsätalouteni on vähemmän kannattavaa kuin rahastosijoitus %
Ikäluokka	**	**	**
40v ja nuorempi	28	37	35
41v-50v	15	39	45
51-60v	14	40	46
61-70v	18	48	33
71v ja vanhempi	23	40	37
Metsäala	*	*	*
0,1 -10,0 ha	15	40	44
10,1 -30,0 ha	16	39	45
30,1- 60,0 ha	19	42	38
60,1- 100,0 ha	14	48	38
Yli 100 ha	23	48	29

Tilastollinen merkitsevyys: *** ($p \leq 0,01$), ** ($p \leq 0,05$), * ($p \leq 0,1$)

Taulukko 35. Metsänomistajien oman metsätalouden kannattavuus verrattuna pörssiosakkeisiin.

Luokitteleva tausta tekijä	Metsätalouteni on paremmin kannattavaa kuin pörssiosakkeet %	Metsätalouteni on yhtä kannattavaa kuin pörssiosakkeet %	Metsätalouteni on vähemmän kannattavaa kuin pörssiosakkeet %
Ammattikoulutus	*	*	*
Ei tutkintoa	20	29	50
Ammattikoulu	17	27	55
Opisto	14	25	61
Akateeminen	12	21	67
Omat bruttotulot	**	**	**
alle 10 000	19	27	53
10 000- 13 499	24	26	49
13 500- 19 999	17	31	51
20 000- 24 999	16	30	53
25 000- 34 999	16	24	60
yli 35 000	9	24	67

Tilastollinen merkitsevyys: *** ($p \leq 0,01$), ** ($p \leq 0,05$), * ($p \leq 0,1$)

LIITE 7

Taulukko 36. Metsänomistajien puun myynti vuosina 2004-2006.

Luokitteleva tausta tekijä	Olen myynyt puuta vuosina 2004-2006 %	En ole myynyt puuta vuosina 2004-2006 %
Sukupuoli	***	***
mies	69	31
nainen	56	43
Ammattiasema	***	***
palkansaaja	57	43
maa- ja metsätalousyrittäjä	79	20
yrittäjä	64	36
eläkeläinen	63	36
Nykyinen asuinympäristö	**	**
maaseutu	71	29
taajama/alle 20 000 as. kaupunki	63	37
kaupunki 20 000- 100 000	57	42
kaupunki yli 100 000	58	42
Tilan hallintatapa	*	*
yksi henkilö	65	35
yhdessä puolison kanssa	72	28
yhtymä	64	36
perikunta	48	52
Onko metsäsuunnitelma	***	***
Kyllä	72	27
Ei	57	42
Metsäverojärjestelmä siirtymäkaudella	***	***
pinta-alaverotus	71	29
myyntiverotus	65	34
Metsänomistuksen tulevaisuus	**	**
säilyy ennallaan	66	33
aion hankkia lisää metsää	78	22
aion luopua osittain	74	26
aion luopua kokonaan	68	32
en osaa sanoa	52	46
Metsänomistuksen merkitys	***	***
Toiminnallisuus	73	26
Virkistys ja luontoarvot	50	50
Talous ja monimerkityksisyys	83	17
Ei selkeää merkitystä	47	53
Metsäala	***	***
0,1 -10,0 ha	42	58
10,1 -30,0 ha	53	47
30,1- 60,0 ha	76	24
60,1- 100,0 ha	82	18
Yli 100 ha	85	15

Tilastollinen merkitsevyys: *** ($p \leq 0,01$), ** ($p \leq 0,05$), * ($p \leq 0,1$)

LIITE 8

Taulukko 37. Metsänomistajien puun myyntiaiheet vuosina 2007-2009 verrattuna vuosiin 2004-2006.

Luokitteleva taustatekijä	Aion myydä tilaltani puuta vuosina 2007-2009 verrattuna vuosiin 2004-2006...						
	selvästi enemmän	hie- man enemmän	yhtä paljon	hie- man vähemmän	selvästi vähemmän	en myy puuta	en osaa sanoa
Sukupuoli	***	***	***	***	***	***	***
mies	10	12	15	12	14	24	13
nainen	9	6	12	7	12	34	20
Ammattikoulu- tus	***	***	***	***	***	***	***
ei tutkintoa	6	10	10	13	12	27	21
ammattikoulu	9	13	17	10	15	24	11
opisto	13	6	18	11	10	32	9
akateeminen	22	19	12	5	14	21	7
Ammattiasema	***	***	***	***	***	***	***
palkansaaja	14	13	11	8	10	29	14
maa- ja metsä- talousyrittäjä	9	14	25	16	14	12	10
yrittäjä	14	10	10	8	12	34	12
eläkeläinen	8	8	10	8	14	33	17
Metsäsuunni- telma	***	***	***	***	***	***	***
kyllä	11	12	16	14	14	21	10
ei	9	10	11	5	12	36	17
Verojärjestel- mä siirtymä- kaudella	***	***	***	***	***	***	***
pinta-alaverotus	5	9	11	13	17	30	14
myyntiverotus	17	0	8	10	11	24	13
Metsänomis- tuksen tule- vaisuus	***	***	***	***	***	***	***
säilyy ennallaan	9	10	14	11	15	28	13
aion hankkia lisää metsää	16	19	25	15	7	8	10
aion luopua osittain	15	4	15	11	33	19	4
aion luopua kokonaan	5	10	12	2	12	42	17
en osaa sanoa	6	9	6	9	9	30	32

jatkuu

Ikäluokka	***	***	***	***	***	***	***
40v ja nuorempi	14	12	21	10	12	17	14
41v-50v	10	17	20	14	14	15	11
51-60v	11	13	15	13	12	25	11
61-70v	10	7	13	8	15	30	18
71v ja vanhempi	6	8	6	11	16	37	15
Metsäala	***	***	***	***	***	***	***
0,1 -10,0 ha	8	8	5	3	8	46	21
10,1 -30,0 ha	12	10	8	6	12	35	17
30,1- 60,0 ha	8	12	15	13	14	24	14
60,1- 100,0 ha	12	15	19	15	15	15	8
Yli 100 ha	12	9	32	18	17	6	

Tilastollinen merkitsevyys: *** ($p \leq 0,01$), ** ($p \leq 0,05$), * ($p \leq 0,1$)

LIITE 9

Taulukko 38. Metsänomistajien puun myyntiaikeet vuosina 2010-2015.

Luokitteleva tausta tekijä	Aion myydä puuta vuosina 2010-2015 %	En aio myydä puuta vuosina 2010-2015 %	En osaa sanoa %
Sukupuoli	***	***	***
mies	62	13	25
nainen	52	12	36
Ammattiasema	***	***	***
palkansaaja	69	7	24
maa- ja metsätalousyrittäjä	76	7	17
yrittäjä	59	20	21
eläkeläinen	46	19	35
Ikäluokka	***	***	***
40v ja nuorempi	79	7	13
41v-50v	78	6	16
51v-60v	66	11	23
61v-70v	49	16	35
71v ja vanhempi	43	21	36
Ammattikoulutus	***	***	***
ei tutkintoa	50	12	38
ammattikoulu	64	13	23
opisto	68	15	17
akateeminen	68	15	17
Onko metsäsuunnitelma	***	***	***
Kyllä	67	12	21
Ei	48	18	34
Metsäala	***	***	***
0,1-10 ha	34	25	41
10,1-30ha	51	17	32
30,1-60ha	64	10	26
60,1-100ha	68	10	22
yli 100ha	85	4	11
Metsänomistuksen tulevaisuus	***	***	***
säilyy ennallaan	60	12	28
aion hankkia lisää metsää	83	6	11
aion luopua osittain	46	23	31
aion luopua kokonaan	26	56	18
en osaa sanoa	32	17	51

jatkuu

Omat bruttotulot	***	***	***
alle 10 000	48	14	38
10 000- 13 499	50	15	35
13 500- 19 999	60	15	25
20 000- 24 999	71	14	15
25 000- 34 999	65	10	25
yli 35 000	72	13	15

Tilastollinen merkitsevyys: *** ($p \leq 0,01$), ** ($p \leq 0,05$), * ($p \leq 0,1$)

PELLERVON TALOUDELLINEN TUTKIMUSLAITOS PTT

Pellervo Ekonomiska Forskningsinstitutet
Eerikinkatu 28 A, 00180 Helsinki, Finland
puh. (09) 348 8844, telefax (09) 3488 8500
sähköposti: econ.res@ptt.fi, kotisivut: www.ptt.fi

Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen julkaisuja, publikationer, Publications

19. Perttu Pyykkönen. 2006. Factors affecting farmland prices in Finland
18. Vesa Silaskivi. 2004. Tutkimus kilpailuoikeuden ja maatalouden sääntelyn yhteensovittamisesta
17. Aki Kangasharju. 1998. Regional Economic Differences in Finland: Variations in Income Growth and Firm Formation.
16. Pertti Kukkonen. 1997. Rahapolitiikka ja Suomen kriisi

Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja, forskningsrapporter, Reports

211. Harri Silvennoinen – Terhi Latvala – Erno Järvinen – Ritva Toivonen – Anna-Kaisa Rämö – Paavo Pelkonen. 2008. Bioenergiaa metsistä ja pelloilta - Viljelijöiden suhtautuminen bioenergiaraaka-aineiden tuotantoon ja tarjontaan sekä bioenergiayrittäjyyteen
210. Pasi Holm – Anneli Hopponen – Markus Lahtinen. 2008. Maahanmuuttajien työkyky 2008
209. Kalle Laaksonen. 2008. Perushyödykepolitiikka Suomen kehitysyhteistyön osana
208. The effects of a revision of the emission trading directive for the period starting in 2013 on the European nitrogen fertilizer industry. 2008.
207. The effects of a revision of the emission trading directive for the period starting in 2013 on the European pulp and paper industry. 2008.
206. Pasi Holm - Raija Volk - Satu Nivalainen. 2008. Työvoiman alueellisen liikkuvuuden kannustavuus. Verkkojulkaisu: www.ptt.fi. Julkaisussa: Työvoiman alueellisen liikkuvuuden esteet ja kannustimet, Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 1/2008

Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita, diskussionsunderlag, Working Papers

111. Ritva Toivonen – Erno Järvinen – Raija-Riitta Enroth – Anna-Kaisa Rämö. 2008. Environmental quality of wood products – Preliminary study about the UK market
110. Niko Suhonen – Marjo Maidell – Anna-Kaisa Rämö – Erno Järvinen – Terhi Latvala. 2008. Tulevaisuuden kehityslinjat bioenergiamarkkinoilla EU:ssa ja Suomessa: Asiantuntijanäkemykset
109. Liisa Kähkönen. 2008. Kuntien prosessit ja kokemukset vanhusten palveluasumisen ja kotipalvelujen kilpailuttamisesta
108. Pasi Holm – Henna Nivalainen. 2008. Kaupan sunnuntaiaukioloajat: Vaikutukset ostokäyttäytymiseen, kaupan rakenteeseen ja tavaratoimituksiin
107. Satu Nivalainen. 2008. Työelämään astuvien, perheikäisten ja työelämästä irtautuvien muutto: ketkä muuttavat maaseudulle?